

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 6726

ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ
ΓΕΩΡΓΙΑ

ΔΡΟΥΖΑ
ΕΛΕΝΗ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΑΙ
ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

ΠΑΤΡΑ 2001

ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

**ΘΕΜΑ : “ ΝΑ ΑΝΑΛΥΘΕΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΣΤΟ
ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΠΟΥ
ΔΙΑΔΡΑΜΑΤΙΖΕΙ Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ
ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ “**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ :

ΣΠΗΛΙΩΠΟΥΛΟΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ :

- 1. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ**
- 2. ΔΡΟΥΖΑ ΕΛΕΝΗ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

Η Ίδρυση του ΟΗΕ

1.1 Η περίοδος πριν την ίδρυση – Κοινωνία των Εθνών.	1
1.1.1 Λήξη ιδιότητας μέλους	3
1.1.2 Όργανα της Κ.τ.Ε	3
1.1.3 Σκοποί της Κ.τ.Ε	5
1.2 Ίδρυση του ΟΗΕ.	7
1.3 Γενικά χαρακτηριστικά του Ο.Η.Ε.	11
1.4 Σκοποί	12
1.5 Αρχές .	12
1.6 Όργανα	13
1.6.1 Γενική συνέλευση	14
1.6.2 Συμβούλιο Ασφαλείας	16
1.6.3 Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο	20
1.6.4 Διεθνές Δικαστήριο	21
1.6.5 Το Συμβούλιο Κηδεμονίας	22
1.6.6 Γραμματεία	23
1.7 Τα Μέλη του Ο.Η.Ε.	24
1.8 Έδρα του Ο.Η.Ε	28
1.9 Ομοιότητες και διαφορές των δύο οργανισμών (Ο.Η.Ε. – ΚτΕ)	29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ

2.1 Απαγόρευση χρήσης βίας στο Χάρτη του ΟΗΕ	32
2.1.1 Εξαιρέσεις	33
2.2 Υποχρεώσεις των Ηνωμένων Εθνών	36
2.3 Όργανα	37
2.3.1 Συμβούλιο Ασφαλείας	37
2.4 Υποχρεώσεις για Ειρηνικό Διακανονισμό	40
2.4.1 Ειρηνικός Διακανονισμός	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΗΕ

3.1 Ιστορική Αναδρομή	46
3.2 Έναρξη Α΄ Πολέμου	48
3.3 Συμφωνία Ζυρίχης/ Λονδίνου	50
3.4 Σύνταγμα	51
3.5 Πρώτη Κυβέρνηση	53
3.6 Η Πρώτη περίοδος της Δημοκρατίας	54
3.7 Τα δεκατρία σημεία	56
3.8 Γεγονότα του 1963	57
3.8. Διάσκεψη του Λονδίνου	60
3.9 Ενδοκυβερνητικές αλλαγές στην Ελλάδα και η Τουρκική Εισβολή 1964-1974	62
3.10 Πραξικόπημα και η Εισβολή	64
3.11 Τουρκική Εισβολή	66
3.12 Μεσολάβηση Ηνωμένων Εθνών	71
3.13 Το Κυπριακό στα Ηνωμένα Έθνη	73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 75

4.1 Ψήφισμα 186	76
4.2 Ψήφισμα 219	80
4.3 Ψήφισμα 220	81
4.4 Ψήφισμα 236	82
4.5 Ψήφισμα 2077	85
4.6 Ψήφισμα 550	86
4.7 Ψήφισμα 544	89
4.8 Ψήφισμα 649	90
4.9 Ψήφισμα 750	92
4.10 Ψήφισμα 774	95
4.11 Ψήφισμα 789	98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ :

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΣΙΚΟ ΚΟΛΠΟ

5.1 Εισαγωγή	102
5.2 Γεωγραφικά και Ιστορικά Δεδομένα	103
5.3 Επιτροπή του Ο.Η.Ε. για την παρατήρηση Ιράκ – Κουβέιτ (UNICOM)	107
5.3.1 Η Απόφαση 687 (1991)	109
5.3.2 Σύσταση της UNICOM – Η απόφαση 689 (1991)	110
5.4 Συγκρότηση άλλων σωμάτων	112
5.5 Οι δραστηριότητες της UNICOM	114
5.5.1 Η επέκταση της εντολής της UNICOM	117
5.5.2 Η κατάσταση εντός DMZ	121
5.5.3 Σύνοψη της UNICOM	123
5.6 Τελικές θεωρήσεις	125
5.7 Συμπέρασμα	126

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

6.1 Εισαγωγή Σερβία	129
6.2 Κόσοβο. Γεωπολιτική καρδιά της Βαλκανικής (4 Μαρτίου 1964 – 29 Μαΐου 1997)	131
6.3 Ισλαμική περικύκλωση της Σερβίας	136
6.4 Το ΝΑΤΟ έτοιμο για το Κόσοβο	137
6.5 Τελικές θεωρήσεις	139
6.5.1 Διχοτόμηση : η μόνη ρεαλιστική λύση	139

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ

7.1 Για την Ειρήνη και την Ασφάλεια	145
7.2 Για την Δημοκρατία	145
7.3 Για την ανάπτυξη	146
7.4 Για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου	147
7.5 Για τον Αποπλισμό	148
7.6 Για την αυτοδιάθεση και την ανεξαρτησία	148
7.7 Κατάργηση του “ ΑΠΑΡΧΑΪΝΤ ” στη Νότια Αφρική	149
7.8. Για το Περιβάλλον	149
7.9 Για την ενίσχυση του Διεθνούς Δικαίου	150
7.10 Παροχή Ανθρωπιστικής Βοήθειας σε θέματα σύγκρουσης	150
7.11 Στο τομέα της προώθησης των Δικαιωμάτων της Γυναίκας	151
7.12 Προστασία των παιδιών	152
7.13 Αντιμετώπιση του Υπερπληθυσμού	152

7.14 Καταπολέμηση της Φτώχειας – Παροχή τροφίμων σε θύματα καταστάσεων έκτακτης ανάγκης .	153
7.15 Στέγη σε όλους .	153
7.16 Εξασφάλιση πόσιμου νερού.	153
7.17 Για την υγεία.	154
7.18 Για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό	154
7.19 Περιορισμός των φυσικών καταστροφών	155
7.20 Εξουδετέρωση των Ναρκών	155
7.21 Προστασία της Υγείας του Καταναλωτή--	156
7.22 Καταπολέμηση των Ναρκωτικών	156
7.23 Καταπολέμηση του Εγκλήματος	156
7.24 Ανάπτυξη των Διεθνών Εμπορικών συναλλαγών	157
7.25 Προώθηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων	157
7.26 Στο τομέα της αλιείας και της προστασίας των δασών	158
7.27 Βελτίωση των αεροπορικών και θαλάσσιων συγκοινωνιών	158
7.28 Προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας	159
7.29 Για την ελεύθερη πληροφόρηση	159
7.30 Ανάπτυξη των διεθνών επικοινωνιών	159
7.31 Στον τομέα της προστασίας ευάλωτων κατηγοριών του πληθυσμού	160
7.32 Στον τομέα για το διάστημα	160

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ : Ο ΟΗΕ

<u>ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΚΑΚΟ :</u>	161
-------------------------------	-----

<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	169
----------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η Ίδρυση του ΟΗΕ

1.1 Η περίοδος πριν την ίδρυση – Κοινωνία των Εθνών

Τα στενά εθνικά συμφέροντα και η αρχή της ισορροπίας δυνάμεων αποτέλεσαν για αιώνες το κύριο στοιχείο που διαμόρφωνε την εξωτερική πολιτική των διαφόρων κρατών κατά την διάρκεια της διαχρονικής πορείας της ανθρωπότητας. Απουσίαζε η ύπαρξη νομικού πλαισίου συμπεριφοράς των κρατών πράγμα που οδηγούσε συχνά σε καταστροφικούς πολέμους με θύματα εκατομμύρια αθώους, τις περισσότερες φορές χωρίς καμιά αιτιολογία ή με μόνη αιτιολογία ή την αλαζονεία των ηγεμόνων που δυναστεύουν τους λαούς.

Η πρώτη σοβαρή προσπάθεια για την δημιουργία ενός διεθνούς συστήματος που θα είχε ως στόχο τη διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης μέσω της επιδίωξης γενικότερων συμφερόντων, βασισμένων πάνω σε καινούργιους σκοπούς, σε κοινές αρχές και αξίες, έγινε με την Κοινωνία των Εθνών μετά τον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο μεταπολεμικός αυτός οργανισμός υποσχόταν για πρώτη φορά να οργανώσει τα κράτη σε μια παγκόσμια κοινωνία.

Με την υπογραφή συνθήκη ειρήνης των Βερσαλλιών, που έθετε τέλος στον Α Παγκόσμιο Πόλεμο, ειδικότερα με τα 26 πρώτα αυτής άρθρα, προβλεπόταν η ίδρυση και ο τρόπος σύνθεσης και οργάνωσης της Κοινωνίας των Εθνών, η οποία και άρχισε να ισχύει συγχρόνως με την συνθήκη της 1ης Ιανουαρίου 1920. Από νομικής άποψης η Κοινωνία των Εθνών δεν αποτελούσε ούτε υπερκράτος, ούτε ομοσπονδιακό κράτος, αφού δεν υπήρχε κεντρική εξουσία, ενιαίο έδαφος κ.λ.π, αλλά κατά την

κρατούσα άποψη αποτελούσε μια ιδιότυπη ένωση πολλών κρατών, ενωμένων με χαλαρό δεσμό και συγκεκριμένα σκοπό την διατήρηση της ειρήνης και τόνωση της διεθνούς συνεργασίας.

Τα μέλη της Κ.Τ.Ε. διακρίνονταν σε αρχικά ή ιδρυτικά και εκλεγόμενα ή επιγενόμενα. Αρχικά μέλη ήταν εκείνα που υπέγραψαν την συνθήκη ειρήνης των Βερσαλλιών ως νικητές του Α. Παγκοσμίου πολέμου, δηλαδή δεν συμπεριλαμβάνονταν τα ηττημένα κράτη. Επίσης και τα ουδέτερα κράτη εφόσον εντός 2 μηνών από την έναρξη ισχύος του συμφώνου ιδρύσεως της Κ.Τ.Ε., δηλαδή μέχρι την 10 Μαρτίου 1920, προσχωρούσαν σ' αυτή.

Επιλεγόμενα μέλη μπορούσαν να γίνουν τα κράτη εκείνα που ήταν ελεύθερα, δηλαδή δεν ήταν εξαρτώμενα από κάποιο άλλο αν και η αρχική έννοια ήταν ότι ελεύθερα κράτη ήταν εκείνα που είχαν συνταγματικό δημοκρατικό καθεστώς. Ακόμη τα κράτη αυτά έπρεπε να παρέχουν πραγματικές εγγυήσεις για την πρόθεση τους να τηρούν τις διεθνείς τους υποχρεώσεις και να δέχονται ανεπιφύλακτα τους εκτιθεμένους από την Κ.Τ.Ε. κανόνες για τον περιορισμό των εξοπλισμών.

Η εκλογή τους γινόταν αποδεκτή μόνον εφόσον είχε την πλειοψηφία των 2/3 των μελών της Συνέλευσης.

1.1.1 ΛΗΞΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕΛΟΥΣ

Η ιδιότητα του μέλους της Κ.Τ.Ε σταματούσε:

A. Με εκούσια παραίτηση, εφόσον προειδοποιούσε προ ετίας και είχε σύγχρονος εκπληρώσει όλες τις μέχρι τότε υποχρεώσεις του. Τέτοιες αποχωρήσεις είχαμε:

Της Κόστα-Ρίκα, της Παραγουάη, της Γουατεμάλας, της Χιλής της Γερμανίας, της Ιαπωνίας και της Ιταλίας.

B. Με αναγκαστικό αποκλεισμό που επιβαλλόταν μόνο με παμψηφία των μελών της Κ.Τ.Ε. Τέτοιο αποκλεισμό είχαμε μόνο έναν (1), δηλαδή της Ρωσίας το 1939 επειδή επετέθη κατά της Φιλανδίας.

Γ. Αυτοδίκαια όταν κατελύετο το κράτος, όπως η Αυστρία το 1938, η Τσεχοσλοβακία και η Πολωνία το 1939. Επίσης σε περίπτωση που γινόταν τροποποιήσεις στο αρχικό σύμφωνο της Κ.Τ.Ε. και αυτό δεν θα τις αποδεχόταν.

1.1.2. ΌΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΚΤΕ

Τα όργανα της Κ.Τ.Ε. ήταν η συνέλευση, το Συμβούλιο και η Γραμματεία:

A. Η Συνέλευση ήταν το βασικότερο όργανο της Κ.Τ.Ε. και είχε αποκλειστική αρμοδιότητα την αποδοχή νέων μελών, την εκλογή των μη μόνιμων μελών του Συμβουλίου, τον προϋπολογισμό και την αναθεώρηση των διεθνών συνθηκών. Επίσης είχε και γενικές αρμοδιότητες που ασκούσε μαζί με το συμβούλιο, όπως η εκλογή των μελών του διαρκούς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης κ.λ.π. Η Συνέλευση αποτελείτο από αντιπροσώπους των κρατών μελών της Κ.Τ.Ε.

Κάθε κράτος είχε μόνο μία (1) ψήφο, ανεξάρτητα του μεγέθους του, ίσχυε δηλαδή η αρχή της νομικής ισότητας των κρατών. Η Συνέλευση συνερχόταν σε τακτική σύνοδο κάθε Σεπτέμβριο και έκτακτα όταν ζητούσε η πλειοψηφία των μελών της ή το Συμβούλιο.

Το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών της γινόταν από τις διάφορες επιτροπές, που είχαν συσταθεί και στις οποίες αφού είχαν συζητηθεί τα θέματα υποβάλλονταν με εισηγήσεις στην Συνέλευση και αυτή αποφάσιζε.

Β. Το Συμβούλιο δεν είχε καθολική αντιπροσώπευση των κρατών-μελών της Κ.Τ.Ε, όπως η Συνέλευση, αλλά αποτελείτο από τακτικά και έκτακτα μέλη. Τακτικά μέλη είχαν οι Μεγάλες δυνάμεις (Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Γερμανία και Ρωσία). Έκτακτα μέλη διορίζονταν από την Συνέλευση για μια 3τία.

Αρχικά τα μη τακτικά μέλη ήταν 4 αλλά στη συνέχεια αυξήθηκαν σε 11. Το συμβούλιο, εκτός από τις αρμοδιότητες που ασκούσε μαζί με την Συνέλευση, είχε και την αποκλειστική αρμοδιότητα του διορισμού του Γενικού Γραμματέα της Κ.Τ.Ε.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης και του Συμβουλίου λαμβάνονταν κυρίως με παμψηφία των παρόντων και τούτο επειδή όπως αναφέρθηκε, ίσχυε η αρχή της νομικής ισότητας των κρατών, πράγμα το οποίο – σε συνδυασμό με το ότι η Κ.Τ.Ε. δεν είχε νομοθετική-εξουσία-έναντι-των μελών της – οδήγησε αυτήν με διάλυση και τον κόσμο στα δεινά του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Γ. Η Γενική Γραμματεία της Κ.Τ.Ε. ήταν εκτελεστικό όργανο των αποφάσεων της Συνέλευσης και του Συμβουλίου και διοικείτο από τον

Γενικό Γραμματέα της Κ.Τ.Ε. Είχε έδρα την Γενεύη και οι υπάλληλοι της εθεωρούντο διεθνείς υπάλληλοι και απολάμβαναν διπλωματικών ασύλων και προνομίων.

1.1.3. ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ Κ.Τ.Ε.

Οι βασικοί σκοποί της Κ.Τ.Ε., ήταν η διατήρηση της ειρήνης και η τόνωση της διεθνούς συνεργασίας. Η διατήρηση της ειρήνης προβλεπόταν να γίνει με την μείωση των εφοπλισμών, τον σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας, της πολιτικής ανεξαρτησίας, της επίλυσης των διεθνών διαφορών με ειρηνικά μέσα κ.λ.π.

Η τόνωση της διεθνούς συνεργασίας προβλεπόταν να γίνει με την ενοποίηση των διεθνών γραφείων (Διεθνής Ταχυδρομική Ένωση, Διεθνής Τηλεγραφική Ένωση κ.λ.π.) με την εξασφάλιση δικαίων όρων εργασίας, δίκαιας μεταχείρισης των Ιθαγενών, καταπολέμησης των ασθενειών, του εμπορίου λευκής σαρκός, των ναρκωτικών κ.λ.π.

Η Κ.Τ.Ε. ξεπλήρωσε μόνο τον έναν από τους δύο σκοπούς της, δηλαδή αυτόν της τόνωσης της διεθνούς συνεργασίας, ενώ δεν κατόρθωσε να διατηρήσει την ειρήνη και να αποτρέψει τα δεινά του Β. Παγκοσμίου Πολέμου. Οι λόγοι που συνέβαλαν σε αυτό ήταν πολλοί, με βασικότερο αυτόν της μη υπάρξεως κυρωτικών μέτρων για την επιβολή των αποφάσεων της.

Από τότε άρχισε να αναγνωρίζεται η αξία μιας συνολικής και αντικειμενικής προσέγγισης στις διεθνείς σχέσεις, η οποία έθετε κατά τρόπο τα στενά εθνικά συμφέροντα σε ένα ευρύτερο εθνικό πλαίσιο (Το

Διεθνές Δίκαιο άρχισε σταδιακά να κερδίζει έδαφος στις διεθνείς σχέσεις και να δημιουργεί μια καινούργια παγκόσμια τάξη πραγμάτων.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν ένας πόλεμος μεταξύ καπιταλιστικών χωρών ένας πόλεμος που απόβλεπε στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους. Αυτός δεν είχε ιδεολογικό χαρακτήρα. Γι' αυτό ο οργανισμός της Γενεύης που ιδρύθηκε από τις νικήτριες δυνάμεις, δηλαδή η Κ.Τ.Ε. δεν διαπνεόταν από επαναστατικές ιδέες και είχε σαν κύρια επιδίωξη την σταθεροποίηση της πριν από τον πόλεμο. Εξάλλου οι δύο μεγάλες δυνάμεις που θα διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στη λειτουργία του, οι Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ, δεν διετέλεσαν μέλη του οργανισμού. Οι Η.Π.Α δεν έγιναν μέλη της Κ.Τ.Ε. γιατί το κογκρέσο απέρριψε την Συνθήκη των Βερσαλλιών που περιλάμβανε το σύμφωνο της Κ.Τ.Ε και η Ε.Σ.Σ.Δ. δεν έγινε δεκτή εξαιτίας του σοσιαλιστικού καθεστώτος της. Η Ε.Σ.Σ.Δ. τελικά έγινε δεκτή το 1934 για να αποβληθεί το 1939 με την δικαιολογία του Φιλανδία- Σοβιετικού πολέμου.

Παρόλη τη σημαντική συμβολή της σε διάφορους τομείς, η Κ.Τ.Ε. σύντομα άρχισε να καταρρέει. Η κατάρρευση αυτού του πρώτου διεθνούς συστήματος για τη διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης, οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ανικανότητα της Κοινωνίας των Εθνών να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την επιθετικότητα διαφόρων κρατών καθώς και στην έλλειψη πολιτικής βούλησης εκ μέρους των μεγάλων τότε δυνάμεων.

Για εφαρμογή των αποφάσεων που υιοθετούντο σε συνελεύσεις της διάσκεψης της Κ.Τ.Ε. ο καιρός δεν είχε ίσως ωριμάσει ακόμα και η ανθρωπότητα έμελλε να αντιμετωπίσει ένα ακόμη καταστροφικό παγκόσμιο πόλεμο προτού συνειδητοποιήσει την πραγματικότητα και επιδοθεί σε μια νέα αναζήτηση για την επίτευξη της παγκόσμιας ειρήνης.

1.2 ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ Ο.Η.Ε.

Η ιδέα της ίδρυσης του Ο.Η.Ε. δεν συγκεκριμενοποιήθηκε σε μία μόνο μέρα. Χρειάστηκαν τέσσερα χρόνια, στη διάρκεια του β' Παγκοσμίου Πολέμου για να σχεδιαστεί ένας παγκόσμιος οργανισμός που θα διαφυλάσσει τη διεθνή ειρήνη και θα διασφαλίζει τη συνεργασία όλων των κρατών του κόσμου για την αντιμετώπιση οικουμενικών προβλημάτων.

Το πρώτο διεθνές κείμενο που διαγράφει την μορφή του μεταπολεμικού κόσμου, όπως τη επιθυμούσαν ορισμένοι από τους συμμάχους, είναι η διακήρυξη που απηύθυναν προς όλους τους λαούς ο πρόεδρος των ΗΠΑ Fr.Roosevelt και ο πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας W.Churchill στις 14 Αυγούστου 1941, και που είναι γνωστή σαν Χάρτης του Ατλαντικού.

Η διακήρυξη αυτή εκφράζει ορισμένες βασικές Αρχές, κοινές για την πολιτική των κρατών στις οποίες τα κράτη βάσιζαν τις ελπίδες τους για ένα καλύτερο μέλλον.

Οι αρχές που εξαγγέλλονται από τον χάρτη και που θα διέπουν το μεταπολεμικό κόσμο δεν είναι νέες και αποτελούν επανάληψη των δεκατέσσάρων σημείων του προέδρου Wilson (8 Ιανουαρίου-1918), που χρησίμευσαν σαν ιδεολογικό υπόβαθρο της ΚτΕ. Αν από τον χάρτη εξαγγέλλεται και κάποια προοδευτική αρχή, αυτή υστερεί από πιο ώριμη σκέψη και ανακαλείται. Έτσι το 1943 ο W. Churchill δηλώνει ότι η αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών που διακηρύχθηκε από το χάρτη και θα εφαρμοστεί μόνο στα Ευρωπαϊκά κράτη που υπέκυψαν στο ναζιστικό ζυγό και όχι στις αποικίες.

Το πρώτο όμως σημαντικό βήμα για την οργάνωση του μεταπολεμικού κόσμου αποτελεί η διακήρυξη των Η.Ε. της 1ης Ιανουαρίου του 1942, που υπογράφηκε από την ΕΣΣΔ, και τις ΗΠΑ, την Μεγάλη Βρετανία και την Κίνα και σε συνέχεια από τις άλλες χώρες που μετείχαν στον αγώνα κατά του Άξονα. Αυτή δεν εκφράζει την θέληση και τις επιδιώξεις δύο κρατών με το ίδιο πολιτικό και κοινωνικό σύστημα όπως αυτό συμβαίνει με το Χάρτη του Ατλαντικού, αλλά περισσότερων κρατών μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και μια χώρα με διαφορετικό πολιτικό και κοινωνικό σύστημα, η ΕΣΣΔ. Αυτή επίσης, για πρώτη φορά καθιερώνει τον τίτλο « Ηνωμένα Έθνη », για τα κράτη που πολέμησαν τον φασισμό ένα τίτλο που θα φέρει ο οργανισμός που θα αντικαταστήσει την ΚτΕ.

Η διακήρυξη της Μόσχας που υπογράφηκε στις 30 Οκτωβρίου 1943 από τους Υπουργούς Εξωτερικών των ΗΠΑ, της ΕΣΣΔ και της Μεγάλης Βρετανίας και από τον πρεσβευτή της Κίνας, καθορίζει για πρώτη φορά ότι οι τέσσερις δυνάμεις αναγνωρίζουν την ανάγκη να ιδρύσουν ένα διεθνή οργανισμό που θα είναι επιφορτισμένος με την διαφύλαξη της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Το ίδιο επιβεβαίωσαν και το 1943 στην Τεχεράνη όπου και ξανασυναντήθηκαν.

Η διάσκεψη που συνήρθε στο Dumbarton Oaks (Washington) από τις 21 Αυγούστου έως τις 7 Οκτωβρίου 1944 με την συμμετοχή των εκπροσώπων των τεσσάρων μεγάλων δυνάμεων Η.Π.Α, ΕΣΣΔ, ΚΙΝΑ και Μ. Βρετανίας, κατέληξε σε συμφωνία για μια σειρά προτάσεων ως προς τον οργανισμό που θα ιδρύσουν. Μεταξύ των άλλων οριζόταν η δημιουργία ενός σχεδίου ενός διεθνούς οργανισμού το οποίο θα πρέπει να διαθέτει συγκεκριμένη Γενική Συνέλευση, Συμβούλιο Ασφαλείας, Διεθνές Δικαστήριο και Γραμματεία. Οι προτάσεις αυτές γνωστές σαν «προτάσεις του Dumbarton Oaks» αποτελούσαν ένα συμβιβασμό τόσο

της επιδίωξης της ΕΣΣΔ να ιδρυθεί ένας οργανισμός απαλλαγμένος από τα σφάλματα του παρελθόντος και μάλιστα από τις αδυναμίες της ΚτΕ όσο και τις επιδίωξης των Η.Π.Α να περιέχει στο κείμενο αόριστες αλλά εντυπωσιακές υποσχέσεις.

Οι προτάσεις του Dumbarton Oaks παρουσιάζουν ορισμένα κενά ως προς τον τρόπο λειτουργίας του νέου οργανισμού. Τα κενά αυτά ανέλαβε να τα καλύψει η Διάσκεψη των Αρχηγών των τριών μεγάλων Δυνάμεων που συνήλθε στην Γιάλτα της Κριμαίας από τις 4 έως 11 Φεβρουαρίου 1945.

Μια από τις σημαντικότερες αποφάσεις της διάσκεψης ήταν ότι οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας σε θέματα που δεν είναι διαδικαστικά... Θα λαμβάνονται με πλειοψηφία στην οποία όμως θα περιλαμβάνεται απαραίτητα και η ψήφος των πέντε (5) μόνιμων μελών του (Η.Π.Α, Γαλλία, ΕΣΣΔ, Μ. Βρετανία και Κίνα). Έτσι καθιερώθηκε το δικαίωμα του Βέτο των πέντε (5) μεγάλων δυνάμεων.

Επίσης σε αυτή τη διάσκεψη ορίστηκε συγκεκριμένος τόπος και χρόνος για την μεγάλη σύγκληση της διεθνούς Διάσκεψης του Αγίου Φραγκίσκου, η οποία επρόκειτο να οριστικοποιήσει τη δημιουργία ενός νέου διεθνούς Οργανισμού.

Αμέσως σχεδόν μετά τη Διάσκεψη της Γιάλτας άρχισαν να εκδηλώνονται προσπάθειες κατά πρώτο λόγο από τις Η.Π.Α και κατά δεύτερο λόγο από την Μ. Βρετανία για να επηρεαστεί το έργο των Η.Ε. προς ορισμένη ιδεολογική κατεύθυνση και να τροποποιηθούν ορισμένες αποφάσεις των Τριών Μεγάλων. Έτσι η διάσκεψη των Αμερικανικών Κρατών που συνήλθε στην πόλη του Μεξικού από τις 21 Φεβρουαρίου

έως τις 28 Μαρτίου 1945, με πρωτοβουλία των Η.Π.Α, πρότεινε να διευρυνθούν οι εξουσίες της Γενικής Συνέλευσης. Η πρόταση αυτή είχε σαν στόχο να ανατρέψει την απόφαση της Διάσκεψης της Γιάλτας για το σύστημα της ψηφοφορίας στο Συμβούλιο Ασφαλείας και να εξουδετερώσει το δικαίωμα του Βέτο της ΕΣΣΑ. Χαρακτηριστικές για το πνεύμα τους είναι άλλες δύο προτάσεις της διάσκεψης αυτής:

α) Η μια ήταν να επιλύονται οι διαφορές διαμερικανικού χαρακτήρα με διαμερικανικές μεθόδους, β) και η άλλη να εκπροσωπείται ιδιαίτερα η Λατινική Αμερική στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

Στις 25 Απριλίου του 1945 συνήρθε στον Άγιο Φραγκίσκο στις Η.Π.Α η συνδιάσκεψη των Η.Ε που τερμάτισε τις εργασίες της στις 26 Ιουνίου του 1945 με την υπογραφή του Χάρτη των Η.Ε. από τους εκπροσώπους 50 κρατών.

Ο χάρτης άρχισε να ισχύει από τις 24 Οκτωβρίου του 1945. Έδρα του νέου οργανισμού ορίστηκε η Νέα Υόρκη. Ο οργανισμός περιέχει 111 άρθρα χωριζόμενα σε 19 κεφάλαια.

1.3 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΟΗΕ

Στις 26 Ιουνίου του 1945, υπογράφηκε στον Άγιο Φραγκίσκο στο τέλος της διάσκεψης ο Χάρτης των Η.Ε από 51 χώρες (μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα) και τέθηκε σε ισχύ τις 24 Οκτώβρη του ιδίου έτους.

Πρόκειται για ένα Παγκόσμιο Οργανισμό που δέχεται δηλαδή κατ' αρχήν όλα τα κράτη που επιθυμούν να ενταχθούν και να σεβαστούν τις αρχές και τους σκοπούς του. Είναι επίσης, ανοιχτός και γενικός οργανισμός γιατί αφ' ενός δε θέτει κανένα εμπόδιο για της εισδοχή οποιουδήποτε κράτους στους κόλπους του, κι αφ' ετέρου διαθέτει μια γενική αρμοδιότητα που τον εξουσιοδοτεί να ασχολείται με όλα τα θέματα, π.χ. την ειρήνη, την διεθνή ασφάλεια, τον αφοπλισμό κλπ. Το κείμενο του χάρτη αποτελείται από ένα προοίμιο και 111 άρθρα τα οποία χωρίζονται σε 19 κεφάλαια.

Αναπόσπαστο μέρος του αποτελεί και το συνημμένο σ' αυτό καταστατικό του Διεθνούς Δικαστηρίου. Ο χάρτης όπως ρητά αναφέρεται στο άρθρο 103 διαθέτει στη διεθνή έννομη τάξη, επαυξημένη ισχύ έναντι των λοιπών διεθνών συνθηκών, υπερισχύοντας κάθε αντίθετης διάταξης που αντιβαίνει στις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτόν.

1.4 ΣΚΟΠΟΙ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1 του Χάρτη, τα Ηνωμένα Έθνη αποτελούν ένα οργανισμό που αποβλέπει στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Για το σκοπό αυτό, τα Ηνωμένα Έθνη επιδιώκουν την καταστολή κάθε επιθετικής ενέργειας και ευνοούν την ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών.

Δεύτερος σκοπός των Ηνωμένων Εθνών είναι να αναπτύξουν φιλικές σχέσεις μεταξύ των εθνών, που θα βασίζονται στο σεβασμό της αρχής της ισότητας των δικαιωμάτων και της αυτοδιάθεσης των λαών.

Τρίτος σκοπός είναι η συνεργασία για την επίλυση των διαφόρων διεθνών προβλημάτων και η ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Τέταρτος σκοπός είναι να αποτελέσει ο οργανισμός ένα κέντρο συντονισμού των ενεργειών των εθνών για την επίτευξη των κοινών σκοπών του.

1.5 ΑΡΧΕΣ

Το άρθρο 2 του Χάρτη ορίζει ότι ο οργανισμός και τα μέλη του για να πραγματοποιήσουν τους παραπάνω σκοπούς θα ενεργούν σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές :

- 1) Με την αρχή της κυρίαρχης ισότητας όλων των μελών του.

- 2) Με την αρχή της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους με καλή πίστη
- 3) Με την αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διεθνών διαφορών τους
- 4) Με την αρχή της μη προσφυγής στην απειλή ή στη χρήση βίας
- 5) Με την αρχή της παροχής κάθε βοήθειας στα Ηνωμένα έθνη, για κάθε ενέργεια που αναλαμβάνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του Χάρτη
- 6) Με την αρχή της μη επέμβασης του οργανισμού σε ζητήματα που ανήκουν ουσιαστικά στην εσωτερική δικαιοδοσία που προβλέπονται από το κεφ. 7 του Χάρτη σε περίπτωση απειλής της ειρήνης και επιθετικών πράξεων.

1.6 ΟΡΓΑΝΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 7, ο Χάρτης του ΟΗΕ προβλέπει κύρια και επικουρικά όργανα . Ως κύρια όργανα αναφέρονται : Η Γενική Συνέλευση, το Συμβούλιο Ασφαλείας, το Οικονομικό και Κοινωνικό συμβούλιο, το Συμβούλιο Κηδεμονιών, το Διεθνές Δικαστήριο και η Γραμματεία. Τα επικουρικά όργανα δεν απαριθμούνται στον χάρτη. Στην πράξη η Γενική συνέλευση, το Συμβούλιο Ασφαλείας, το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο και η Γραμματεία έχουν συστήσει όργανα με διάφορες ονομασίες όπως Επιτροπές, Προγράμματα, Ταμεία, Οργανισμούς κλπ. που επικουρούν το έργο των κυρίων οργάνων. Η επιτροπή δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η Συνδιάσκεψη των Η.Ε. για το εμπόριο και τη ανάπτυξη, το πρόγραμμα των Η.Ε. για την Ανάπτυξη είναι ορισμένα από αυτά.

1.6.1 ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Αυτή είναι από τα κύρια όργανα του Οργανισμού γιατί με το Συμβούλιο Ασφαλείας, έχει την ευθύνη για την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, είναι αρμόδια για κάθε ζήτημα που εμπίπτει στη σφαίρα των δραστηριοτήτων του Οργανισμού και έχει την γενική εποπτεία του Οργανισμού.

Σ' αυτή μετέχουν όλα τα κράτη μέλη των Ε. Η. με δικαίωμα μιας ψήφου. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η αρχή της κυρίαρχης ισότητας των κρατών, για τι όλα τα κράτη, μεγάλα και μικρά, χωρίς καμιά διάκριση διαθέτουν από μία ψήφο. Η αρχή όμως αυτή εγκαταλείπεται, όταν καθιερώνεται από τον Χάρτη ότι η Γενική Συνέλευση σε σοβαρά ζητήματα, αποφασίζει με πλειοψηφία των 2/3 που είναι παρόντα και ψηφίζουν και σ' όλα τα ζητήματα με απλή πλειοψηφία. Στην πραγματικότητα όμως η αρχή της κυρίαρχης ισότητας των κρατών δεν εγκαταλείπεται με την εφαρμογή του κανόνα της πλειοψηφίας γιατί οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης έχουν το χαρακτήρα των συστάσεων και κατά συνέπεια δεν είναι δεσμευτικές για τα μέλη των Η.Ε.

Η Γενική Συνέλευση θυμίζει Κοινοβούλιο, αλλά δεν είναι γιατί δεν νομοθετεί. Αυτή μπορεί να μελετάει, να συζητάει διάφορα θέματα και να κάνει συστάσεις. Οι δυνατότητες της ως αυτού φτάνουν. Αν η Γενική Συνέλευση είχε την δυνατότητα με τις αποφάσεις της να δημιουργεί κανόνες δικαίου, δηλαδή να νομοθετεί, τότε η βούληση της πλειοψηφίας

των μελών της θα επιβάλλονταν στη βούληση της μειοψηφίας με αποτέλεσμα να παραβιαστεί η αρχή της κυρίαρχης ισότητας των κρατών.

Αλλά η Γενική Συνέλευση μπορεί έμμεσα να συμβάλλει στην δημιουργία κανόνων δικαίου. Αυτό συμβαίνει κυρίως στην περίπτωση που αυτή αναθέτει στην Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου να συντάξει σχέδιο συμφωνίας σε κάποιο θέμα του Διεθνούς Δικαίου και ύστερα εξουσιοδοτεί τον Γενικό Γραμματέα να συγκαλέσει συνδιάσκεψη των Η.Ε. που θα εγκρίνει τη διεθνή συμφωνία. Πρόκειται για τη διαδικασία που ακολουθείται σε εφαρμογή του άρθρου 13^α του Χάρτη για τη κωδικοποίηση και ανάπτυξη του Διεθνούς Δικαίου. Με τον τρόπο αυτό η Γενική Συνέλευση έχει συμβάλλει στη σύνταξη σημαντικών συμβάσεων, όπως των Συμβάσεων της Γενεύης του 1958 για την αιγιαλίτιδα, την ~~συνορεύουσα ζώνη και την ανοικτή θαλάσσης, της Συνθήκης της Ουάσιγκτον του 1961 για την Ανταρκτική, της Σύμβασης της Βιέννης του 1961 για τις διπλωματικές σχέσεις.~~

Σε ορισμένες περιπτώσεις η Γενική Συνέλευση μπορεί να παίρνει αποφάσεις υποχρεωτικές, όπως όταν καταρτίζει τον κανονισμό της, όταν καθορίζει τους κανόνες πρόσληψης του προσωπικού του Οργανισμού, όταν εγκρίνει τον προϋπολογισμό και κατανέμει τις δαπάνες, όταν εγκρίνει της εισδοχή νέων μελών στον οργανισμό ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου Ασφαλείας κ.α. Στις περιπτώσεις όμως αυτές οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης δεν δημιουργούν κανόνες Δικαίου για τι ~~δεν επιβάλλουν στα κράτη – μέλη πρόσθετες υποχρεώσεις.~~

Η Γενική Συνέλευση υπερέχει του Συμβουλίου Ασφαλείας γιατί είναι αρμόδια όχι μόνο για θέματα που αφορούν την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, όπως το Συμβούλιο Ασφαλείας, γιατί οι

αποφάσεις της, σε αντίθεση με εκείνες του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν είναι υποχρεωτικές.

1.6.2 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

είναι και αυτό ένα από τα κύρια όργανα του Οργανισμού. Τόσο αυτό, όσο και η Γενική Συνέλευση χαρακτηρίζονται σαν πολιτικά όργανα, γιατί αποτελούν ένα είδος Forum, όπου εκδηλώνονται οι πολιτικές επιδιώξεις των κρατών και διαμορφώνεται η πολιτική που θα ακολουθήσει ο οργανισμός σε διάφορα θέματα. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 του Χάρτη το Συμβούλιο Ασφαλείας, έχει την κύρια ευθύνη για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποτελείται από 15 μέλη. Τα 5 απ' αυτά είναι μόνιμα και είναι : Η Γαλλία, η ΕΣΣΔ, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μ. Βρετανίας, οι ΗΠΑ και η Κίνα. Τα 10 μη μόνιμα μέλη εκλέγονται από την Γενική Συνέλευση για διάστημα δύο ετών, χωρίς δικαίωμα επανεκλογής. Για την εκλογή τους ακολουθείται από την Γενική Συνέλευση το σύστημα της Γεωγραφικής Αντιπροσώπευσης.

Οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας σε ζητήματα διαδικασίας λαμβάνονται με την σύμφωνη ψήφο εννιά μελών. Στην περίπτωση αυτή υιοθετείται ο κανόνας πλειοψηφίας σε συνδυασμό με τον κανόνα της ομοφωνίας. Συγκεκριμένα, σε ζητήματα μη-διαδικαστικά-οι-αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας λαμβάνονται με τις σύμφωνες ψήφους εννέα μελών των πέντε μονίμων μελών.

Ο κύριος λόγος που υποχρέωσε τους συντάκτες του Χάρτη να υιοθετήσουν την αρχή της ομοφωνίας (δικαίωμα veto) των μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, ήταν ο ρόλος που διαδραμάτισαν και διαδραματίζουν οι Μεγάλες Δυνάμεις στη διατήρηση της Διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Άλλος λόγος ήταν ότι η διεθνής κοινωνία περιλαμβάνει δύο διαφορετικούς κόσμους, τον καπιταλιστικό και τον σοσιαλιστικό, κι ότι η αρχή της ομοφωνίας δεν επιτρέπει να επιβληθεί το ένα πολιτικό σύστημα στο άλλο ούτε με την βία, ούτε με μηχανιστικές μεθόδους, όπως είναι το σύστημα της πλειοψηφίας.

Οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας είναι υποχρεωτικές, αλλά δεν δημιουργούν κανόνες δικαίου, γιατί έχουν μόνο εκτελεστικό χαρακτήρα.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας είναι επιφορτισμένο με τη διευθέτηση των διεθνών διαφορών. Αυτό μπορεί να επιληφθεί σχετικά ύστερα από δική του πρωτοβουλία, ύστερα από προσφυγή του ενός ή και των δύο ενδιαφερομένων μερών, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε μέλους των Η.Ε., ύστερα από αίτηση κράτους – μη μέλους των Η.Ε. , άλλου ενδιαφερόμενου μέρους στη διαφορά και ύστερα από διάβημα του Γενικού Γραμματέα των Η.Ε.

Το δικαίωμα όμως του Συμβουλίου Ασφαλείας να ασχοληθεί με μια διαφορά περιορίζεται από την αρχή την μη επέμβασης σε ζητήματα που ανήκουν ουσιαστικά στην εσωτερική δικαιοδοσία των κρατών.

Η αποτελεσματική δράση του σα για την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας δεν εξασφαλίζεται μόνο με τον υποχρεωτικό χαρακτήρα των αποφάσεων του, αλλά και με την εφαρμογή μέτρων απ' αυτό στους υπεύθυνους για την διατάραξη της ειρήνης.

Εφ' όσον το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφανθεί ότι υπάρχει απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, μπορεί να λάβει εξαναγκαστικά μέτρα.

Αυτά διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, σε εκείνα που δεν συνεπάγονται χρησιμοποίηση ένοπλης δύναμης (πλήρης ή μερική διακοπή των οικονομικών σχέσεων, των συγκοινωνιών, των επικοινωνιών και διακοπή των διπλωματικών σχέσεων) και σ' εκείνα που συνεπάγονται χρησιμοποίηση ένοπλης δύναμης.

Επειδή απαιτείται χρόνος για να μπει σε λειτουργία ο Μηχανισμός του Συμβουλίου Ασφαλείας, γι' αυτό το άρθρο 51 του Χάρτη αναγνωρίζει στα μέλη των Η.Ε. το δικαίωμα της ατομικής ή συλλογικής νόμιμης άμυνας σε περίπτωση που υποστούν ένοπλη επίθεση. Τα μέλη των Η.Ε. διατηρούν το αναγκαίο αυτό ως που το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πάρει τα αναγκαία μέτρα για την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Αν και το Συμβούλιο Ασφαλείας είναι το υπεύθυνο όργανο για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Ο χάρτης όμως επιτρέπει να αντιμετωπίζονται οι διαφορές μεταξύ των κρατών από περιφερειακές συμφωνίες ή οργανώσεις θα συμφωνούν με τους σκοπούς και τις αρχές των Η.Ε. Η προσφυγή όμως των Κρατών σε περιφερειακές συμφωνίες ή οργανώσεις δεν αποκλείει το δικαίωμα του Συμβουλίου Ασφαλείας να ερευνά κάθε διένεξη ή κάθε κατάσταση, όπως και το δικαίωμα κάθε μέλους των Η.Ε. να μπορεί να επιστήσει την προσοχή του Συμβουλίου Ασφαλείας ή της Γενικής Συνέλευσης σε κάθε διένεξη ή κατάσταση.

Η εφαρμογή της παραπάνω διάταξης είχε σαν αποτέλεσμα να εκδηλωθεί μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα από την ίδρυση του Ο.Η.Ε., διάσπαση των Η.Ε. με τη σύναψη συμφώνων πολιτικού, οικονομικού και στρατιωτικού χαρακτήρα. Η πρωτοβουλία για τη σύναψη τέτοιων συμφώνων ανήκει στη Δύση. Η απάντηση δεν άργησε να έρθει από την Ανατολή και έτσι ένας μεγάλος αριθμός κρατών οργανώθηκε σε δυο μεγάλους συνασπισμούς. Ο ισχυρισμός των υπευθύνων για τη διάσπαση ότι ενέργησαν σύμφωνα με το άρθρο 52 του Χάρτη ευσταθεί :

Πρώτο, γιατί η διάταξη αυτή επιτρέπει τη δημιουργία “ μερικών “ κοινωνιών στα πλαίσια της ευρύτερης κοινωνίας των Η.Ε. Η διάταξη αυτή βέβαια δεν διασαφηνίζεται αν τα μέλη μιας τέτοιας “ μερικής “ κοινωνίας οφείλουν να περιορίσουν τη δράση τους για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας στα πλαίσια της “ μερικής “ κοινωνίας τους. Αυτή δεν διασαφηνίζει, γιατί το θέμα της ένοπλης επίθεσης αντιμετωπίζεται από τη διάταξη του άρθρου 51, που είναι όμως ανεξάρτητη από τη διάταξη του άρθρου 52 γιατί η πρώτη περιλαμβάνεται στο Κεφ. 7, ενώ η δεύτερη περιλαμβάνεται στο κεφ. 8 του Χάρτη.

Δεύτερο, γιατί ο όρος “ περιφερειακές συμφωνίες ή οργανώσεις “ που χρησιμοποιήθηκε από τους συντάκτες του Χάρτη προϋποθέτει ότι οι “ μερικές “ κοινωνίες θα πρέπει να έχουν γεωγραφικό και όχι πολιτικό χαρακτήρα, μάλιστα πολιτικό χαρακτήρα της ευρύτερης Κοινωνίας των Η.Ε. Γιατί όταν η κοινωνία των Η.Ε. βασίζεται στην αρχή της συνύπαρξης κρατών με διαφορετικό κοινωνικό και οικονομικό σύστημα, δεν είναι δυνατό να λειτουργούν μέσα στα πλαίσια της “ μερικής “ κοινωνίας που να απορρίπτουν την αρχή αυτής της συνύπαρξης.

1.6.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Οι συντάκτες του Χάρτη έλαβαν σοβαρά υπόψη τους ότι τα αίτια που προκαλούν τους πολέμους και τη διεθνή αναταραχή βρίσκονται στα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα κράτη και ότι ο σκοπός του οργανισμού, δηλαδή η διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί αν αγνοούσαν τα αίτια αυτά. Βέβαια, ο οργανισμός δεν μπορεί να επιβάλλει τα κράτη – μέλη του μεταβολές κοινωνικού και οικονομικού χαρακτήρα και έτσι να εξαλείψει το αίτιο. Γι' αυτό λοιπόν αυτός περιορίζεται " να ευνοήσουν " την εφαρμογή των μέτρων αυτών και όχι να τα εφαρμόσουν, γιατί αυτό θα κατέληγε σε επέμβαση σε θέματα της εσωτερικής δικαιοδοσίας των κρατών – μελών.

Ένα τέτοιο σκοπό εκπληρώνει το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο. Το όργανο αυτό αποτελείται από 54 κράτη – μέλη των Η.Ε. που εκλέγονται από την Γενική Συνέλευση. Συνέρχεται 2 φορές το χρόνο και αποφασίζει με απλή πλειοψηφία. Συντάσσει μελέτες και εκθέσεις για οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, εκπαιδευτικά, δημοσίας υγείας και άλλα σχετικά ζητήματα, όπως προσχέδια συνθηκών σε θέματα της αρμοδιότητας του. Οι αποφάσεις του έχουν το χαρακτήρα των συστάσεων.

Για να εκπληρώσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον προορισμό του, το οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο διαθέτει διάφορες επιτροπές, τις λειτουργικές και τις περιφερειακές οικονομικές επιτροπές. Επίσης, για τον ίδιο λόγο, αυτό συνδέεται και συνεργάζεται στενά με ειδικούς διεθνείς οργανισμούς (UNESCO, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας κ.α.) και με μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς.

1.6.4 ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Αν και το Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης ήταν το μόνο όργανο της ΚτΕ που λειτούργησε κανονικά, στη συνδιάσκεψη του Αγίου Φραγκίσκου (25 Απριλίου 1944), επειδή γενική επιθυμία ήταν ο νέος οργανισμός να μην περιλαμβάνει ένα όργανο που θα θυμίζει την ΚτΕ, αποφασίστηκε να ιδρυθεί νέο δικαστήριο που διατηρήσει το Καταστατικό του παλιού Δικαστηρίου και θα ονομαστεί απλά Διεθνές Δικαστήριο (International Court of Justice – Cour. International de Justice).

Το δικαστήριο αποτελείται από 15 δικαστές, διαφορετικής εθνικότητας που εκλέγονται με κριτήριο τις υψηλές νομικές υπηρεσίες τους ή την αναγνωρισμένη ειδικότητα τους σε θέματα του Διεθνούς Δικαίου. Τα μέλη του Δικαστηρίου εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση και το Συμβούλιο Ασφαλείας από ένα κατάλογο υποψηφίων που υποδεικνύουν τα κράτη μέλη και η θητεία τους είναι 9 χρόνια. Έδρα του Διεθνούς Δικαστηρίου είναι η **ΧΑΓΗ**.

1.6.5 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΗΔΕΜΟΝΙΑΣ

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος δεν ήταν παρά ένας αγώνας για την ανακατανομή των αποικιών και των σφαιρών επιρροής. Όταν τέλειωσε ο πόλεμος, οι νικήτριες αποικιακές δυνάμεις μοιράστηκαν τις αποικίες των ηττημένων, αλλά για να αντιμετωπίσουν το αντιαποικιακό πνεύμα αυτές αναγκάστηκαν να καλύψουν το μοίρασμα αυτό των αποικιών με το σύστημα των εντολών της ΚτΕ. Το σύστημα αυτό βασίζεται στην υπόθεση ότι η ΚτΕ αναθέτει σε αναπτυγμένες και με πείρα χώρες και φυσικά τέτοιες δεν μπορούσαν παρά να είναι οι νικήτριες αποικιακές δυνάμεις, την εντολή να μεριμνήσουν για την ευημερία των λαών των αποικιών που άνηκαν στις ηττημένες δυνάμεις. Ουσιαστικά το σύστημα απέβλεπε στη συντήρηση του αποικιακού συστήματος. Με το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο το αντιαποικιακό πνεύμα αναπτύχθηκε και επέβαλε την αλλαγή του συστήματος. Στην Συνδιάσκεψη του Αγίου Φραγκίσκου παρά την αντίδραση των αποικιακών δυνάμεων υιοθετήθηκε το σύστημα της κηδεμονίας, που αποβλέπει στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική πρόοδο και στη μορφωτική ανάπτυξη των κατοίκων των κάτω από κηδεμονία περιοχών όπως και στην προοδευτική τους εξέλιξη προς την αυτοδιοίκηση ή την ανεξαρτησία.

Στο Συμβούλιο Κηδεμονίας μετέχουν :

- 1) Τα κράτη – μέλη των Η.Ε. που διοικούν κηδεμονευόμενες περιοχές.
- 2) Τα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, που δεν διοικούν κηδεμονευόμενες περιοχές.
- 3) Τόσα άλλα κράτη – μέλη, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση για 3 χρόνια όσα είναι απαραίτητα για να μοιραστεί ο συνολικός αριθμός των μελών του Συμβουλίου Κηδεμονίας εξίσου σε μέλη

που διοικούν και σε μέλη που δεν διοικούν κηδεμονευόμενες περιοχές. Οι αποφάσεις λαμβάνονται από την πλειοψηφία των μελών που είναι παρόντα να ψηφίσουν.

Το Συμβούλιο Κηδεμονίας επιβλέπει τη διοίκηση των κηδεμονευόμενων περιοχών. Το έργο της επίβλεψης πραγματοποιείται με τις εκθέσεις της διοίκησης των περιοχών, με τις αιτήσεις ατόμων και οργανώσεων των περιοχών και με τις περιοδικές επισκέψεις στις κηδεμονευόμενες περιοχές.

1.6.6 ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Αυτή περιλαμβάνει το Γενικό Γραμματέα και το προσωπικό που χρειάζεται ο οργανισμός. Ο Γενικός Γραμματέας εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση, ύστερα από τη πρόταση του Συμβουλίου Ασφαλείας και είναι ο ανώτατος διοικητικός υπάλληλος του οργανισμού. Στην πραγματικότητα όμως είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένας ανώτατος διοικητικός υπάλληλος, γιατί αυτός συγκαλεί τα διάφορα όργανα των Η.Ε. , μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων των οργάνων, έχει τη γενική εποπτεία της λειτουργίας του οργανισμού και υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση κάθε χρόνο έκθεση για το έργο του Οργανισμού.

Ο Γενικός Γραμματέας μπορεί να αναπτύξει πρωτοβουλίες που ένας απλός διοικητικός υπάλληλος δεν μπορεί να αναπτύξει. Αυτός μπορεί να επιστήσει την προσοχή του Συμβουλίου Ασφαλείας σε ζητήματα που, κατά τη γνώμη του, μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τη διεθνή ειρήνη και

ασφάλεια. Αυτός ακόμη μπορεί να επέμβει σε μια διαφορά σαν τρίτος και να διεξάγει διαπραγματεύσεις, να προσφέρει τις καλές του υπηρεσίες, να ασκήσει καθήκοντα μεσολάβησης κ.τ.λ.

1.7 ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ Ο.Η.Ε.

Τα μέλη γίνονται δεκτά μετά από σύσταση του Συμβουλίου Ασφαλείας και εφόσον η υποψηφιότητα τους συγκεντρώνει τα 2/3 των ψήφων της Γενικής Συνέλευσης.

Αίγυπτος

Αιθιοπία

Άγιος Βικέντιος

Αϊτή

Ακτή Ελεφαντοστού

Αλβανία

Αλγερία

Δημοκρ.

Αγκόλα

Αργεντινή

Άνω Βόλτα

Αυστρία

Αφγανιστάν

Βέλγιο

Βενεζουέλα

Βιετνάμ

Βιρμανία

Γκαμπόν

Γκάνα

Γουατεμάλα

Γρανάδα

Δανία

Δομίνικος

Δομινικανή

Δυτική Σαμόα

Εκουαδόρ

Ελλάδα

Αυστραλία

Ελ Σαλβαδόρ

ΕΣΣΔ

Ζάμπια

Ζιμπάμπουε

Ηνωμένα Αραβ. Εμιρ

Ηνωμένες Πολιτείες

Βολιβία**Βουλγαρία****Βραζιλία****Γαλλία****Γερμανία****Γιουγκοσλαβία****Γκαμπία****Ιράν****Ιράκ****Ιρλανδία****Ισημερινή Γουινέα****Ισλανδία****Ισπανία****Ισραήλ****Ιταλία****Καμερούν****Καμπότζη Δημ.****Καναδάς****Κατάρ****Κεντρική Αφρική****Κένυα****Κίνα****Κονγκό****Κολομβία****Καμόρες****Κόστα Ρίκα****Κούβα****Κύπρος****Λαός****Ηνωμένα Βασίλειο****Ταϊλάνδη****Ιαμαϊκή****Ιαπωνία****Ινδία****Ινδονησία****Ιορδανία****Μαλαισία****Μαλάουι****Μαλβίνες****Μάλι****Μάλτα****Μαρόκο****Μαυριτανία****Μαυρίκιος****Μεξικό****Μογγολία****Μοζαμβίκη****Μπελίζ****Μπενίν****Μποτσουάνα****Μπουρούντι****Μπουτάν****Νέα Ζηλανδία****Νίγηρας****Νιγηρία****Νικαράγουα****Νορβηγία****Νότιος Αφρική**

Λευκορωσία	Ολλανδία
Λίβανος	Ομάν
Λιβηρία	Ονδούρα
Λιβύη	Ουγγαρία
Λουξεμβούργο	Ουγκάντα
Μαδαγασκάρη	Ουκρανία
Πακιστάν	Τουρκία
Παναμάς	Τρινταντ και Τομπάγκο
Παπούα Ν. Γουινέα	Τσεχοσλοβακία
Παραγουάη	Τυνησία
Περού	Υεμένη Β.
Πολωνία	Υεμένη Ν.
Πορτογαλία	Φιλιππίνες
Πράσινο Ακρωτήριο	Φίτζι
Ρουμανία	Φιλανδία
Ρουάντα	Χιλή
Σάντα Λουτσία	Σαουδική Αραβία
Σάο Τομέ	Σεϋχέλλες
Σενεγάλη	Σιγκαπούρη
Σιέρα Λεόνε	Σομαλία
Σολομώντα Νήσοι	Σουαζιλάνδη
Σουδάν	Σουρινάμ
Σουηδία	Τανζανία
Συρία	Τόγκο
Τζιμπουτί	
Τουρκία	

Το 1946 εγκρίθηκαν νέα μέλη: Αφγανιστάν, Ισλανδία, Σουδάν
Ταϊλάνδη 1947 το Πακιστάν και η Υεμένη, το επόμενο έτος η Βιρμανία

το 1949 το Ισραήλ και το 1950 η Ινδονησία. Ακολούθησε η εισαγωγή της Αλβανίας, Αυστρίας, Βουλγαρίας, Καμπότζης, Κεϋλάνης, Φιλανδίας, Ουγγαρίας, Ιρλανδίας, Ιταλίας, Ιορδανίας, Λάος, Λιβύης, Νεπάλ, Πορτογαλίας, Ρουμανίας και Ισπανίας (1955) και αργότερα του Μαρόκου, Γκάνας, Ιαπωνίας, Σουδάν, Τυνησίας, Μαλαισίας (1956-1957) και Γουινέας (1958). Κατά το 1960 έγιναν μέλη οι ακόλουθες χώρες:

Κύπρος, Τσάντ, Καμερούν, Κ. Αφρική, Λαχομέη, Γκαμπόν, Ακτή του Ελεφαντόδοντου, Μάλι, Νίγηρας, Κογκό, Σενεγάλη, Σομαλία, Τόγκο, Άνω Βόλτα. Ακολούθησαν το Μπενίν, Νιγηρία (1960), η Σιέρρα Λεόνε, η Μογγολία, η Μογγολία, η Μαυριτανία, η Ταγκανίκα (1961), η Ρουάντα, το Μπουρούντι, η Ιαμαϊκή, το Τρινινταντ, το Τομπάγκο, η Αλγερία η Ουγκάντα (1962), το Κουβέιτ, η Ζανζιβάρη, η Κένυα (1963), τα Μαλάουι, η Ζαμπία, η Μάλτα (1963), η Σιγκαπούρη, η Γαμπία, οι Μαλβίδες (1965) και οι ακόλουθες επίσης χώρες: Γουιάνα, Μποτσουάνα, Λεσότο, Μπάρμπαντος (1966), Ν. Υεμένη (1967), Αγ. Μαυρίκιος, Ζουαζιλάνδη, Ισημερινή Γουιάνα (1968), Φίτζι (1970), Μπουχρέιν, Μπουτάν, Ομάν, Κατάρ, Ηνωμ. Αραβικά Εμιράτα (1971), Μπαχάμες, Δ. Γερμανία, Α. Γερμανία (1973), Μπαγκλαντές, Γρανάδα (1974) Καμόρες, Σουρινάμ (1975), Ανγκόλα, Δ. Σομόα (1976) Τζιμπουτί (1977), Αγ. Δομήνικος, Νήσοι Σολομώντα (1978), Αγ. Βικέντιος (1980), Μπελίζ (1981).

Σοβαρό και μακροχρόνιο πρόβλημα εισδοχής δημιουργήθηκε σε σχέση με την αντιπροσώπευση της Κίνας (ιδρυτικό μέλος ήταν η Εθνικιστική Κίνα του Τσαγκ-Κάι-Σεκ), που τελικά λύθηκε στις 20 Οκτωβρίου 1971, όταν η Γενική Συνέλευση, με 76 ψήφους έναντι 35 και με 27 αποχές, ενέκρινε την εισδοχή της Λαϊκής Κίνας με αποτέλεσμα την αποπομπή της Εθνικιστικής Κίνας (Ταϊβάν).

1.8 ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΟΗΕ

Η Γενική Συνέλευση αποφάσισε κατά τη δεύτερη περίοδο της πρώτης συνόδου της στη Ν. Υόρκη, να εγκαταστήσει εκεί την έδρα της . ο Τζων Ντ. Ροκφέλερ (RockFeller) ο νεότερος παραχώρησε το οικόπεδο για την ανέγερση του κτιριακού συγκροτήματος του οργανισμού στο Μανχάταν. Προσωρινά, η έδρα του Ο.Η.Ε. εγκαταστάθηκε στο Λέικ Σαξες, στο Λονγκ – Άϊλαντ της Ν. Υόρκης.

Το κτίριο της μόνιμης έδρας της Γραμματείας αποπερατώθηκε και παραδόθηκε για χρήση το 1951. τα κτίρια για την στέγαση της Γενικής Συνέλευσης και των Συμβουλίων αποπερατώθηκαν και παραδόθηκαν στις αρχές του 1952.

Η σημαία των Η.Ε. που υιοθετήθηκε το 1947, περιλαμβάνει το κυκλικό έμβλημα του Ο.Η.Ε (έναν κυκλικό παγκόσμιο χάρτη, όπως φαίνεται από το Βόρειο πόλο, που περιβάλλεται από στεφάνι κλαδιών ελιάς), σε λευκό έδαφος, μέσα σε ανοικτό γαλάζιο βάθος. Η Γενική Συνέλευση όρισε την 24^η Οκτωβρίου ως επέτειο του Ο.Η.Ε.

1.9 ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ.

Ο Ο.Η.Ε αποτελεί «συνέχεια» της ΚτΕ από την άποψη ότι ο νομικός χαρακτήρας των δύο διεθνών αυτών οργανισμών παραμένει ο ίδιος. Υπάρχουν βέβαια διαφορές ανάμεσα στους δύο οργανισμούς αλλά υπάρχουν και ομοιότητες. Μερικές από αυτές είναι:

- 1) Τα Η.Ε. υιοθέτησαν ορισμένες αρχές άγνωστες στο σύμφωνο της ΚτΕ, όπως την αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών και την αρχή της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αλλά και ορισμένες αρχές που περιλαμβάνονταν στο σύμφωνο της ΚτΕ όπως την αρχή της κυρίαρχης ισότητας των κρατών και την αρχή της μη επέμβασης σε ζητήματα της εσωτερικής δικαιοδοσίας των κρατών.
- 2) Ο Ο.Η.Ε διαθέτει ορισμένα όργανα που διέθετε και η ΚτΕ με κάποιες μόνο αλλαγές στην ονομασία, όπως η Γενική Συνέλευση (Συνέλευση της ΚτΕ), το Συμβούλιο Ασφαλείας (Συμβούλιο της ΚτΕ), το Διεθνές Δικαστήριο (Διαρκές Δικαστήριο Δικαιοσύνης στη ΚτΕ) και την Γραμματεία (Γραμματεία της ΚτΕ). Αυτός όμως διαθέτει και ορισμένα νέα όργανα, όπως το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο και το Συμβούλιο Κηδεμονίας.
- 3) Ενώ για τις αποφάσεις του Συμβουλίου της ΚτΕ ίσχυε και η αρχή της ομοφωνίας, για τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε ίσχυε η αρχή της πλειοψηφίας σε συνδυασμό με την αρχή της ομοφωνίας (πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας στην οποία θα περιλαμβάνεται και η ψήφος των πέντε (5) μόνιμων μελών).

Το συμπέρασμα στο οποίο μπορούμε να καταλήξουμε είναι ότι στον οργανισμό των Η.Ε συνυπάρχουν το παλιό και το καινούργιο. Οι συντάκτες του Χάρτη των Η.Ε έλαβαν υπόψη τους ότι η εξέλιξη είναι μια πορεία από το παρελθόν προς το μέλλον, που πραγματοποιείται σταδιακά και με τρόπο που ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες.

Έτσι αυτοί έκτισαν ένα οικοδόμημα που όσο και αν κριθεί σαν μη ικανοποιητικό μπορεί να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της μεταπολεμικής διεθνούς κοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΕΠΕΜΒΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΘΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΕΤΑΙ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΜΑΧΕΣ.

ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ Briand – Kellogg.

Η απαγόρευση της χρήσεως βίας στις διεθνείς σχέσεις αποτελεί μάλλον πρόσφατη υπόθεση. Τοποθετείται ασφαλέστερα στο σύμφωνο Briand – Kellogg του 1923 (Σύμφωνο του Παρισιού για την απαγόρευση της χρήσεως βίας ως μέσου για την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής), που υπογράφηκε μέσα στην προσωρινή ατμόσφαιρα κατευνασμού που χαρακτήρισε τις σχέσεις μεταξύ των δυνάμεων μετά το 1925, δηλαδή μετά τις συμφωνίες του Locarno που έθεσαν σε νέες βάσεις τις σχέσεις της Γερμανίας και των άλλων δυνάμεων.

Το σύμφωνο Briand – Kellogg περιείχε τρία χαρακτηριστικά :

Πρώτο : εξήγγειλε τη βασική αρχή ότι τα κράτη πρέπει να επιλύουν τις διεθνείς διαφορές οποιασδήποτε φύσεως ή προελεύσεως με ειρηνικά μέσα. Το σύμφωνο δεν υποχρέωνε τα κράτη να επιλύσουν οπωσδήποτε τις μεταξύ τους διαφορές. Στην περίπτωση όμως που θα αποφάσιζαν να λύσουν τις διαφορές τους τότε θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουν μόνο ειρηνικά μέσα προς τον σκοπό αυτό.

Δεύτερον : καταδίκασε τον πόλεμο ως μέσο για την επίλυση των διεθνών διαφορών. Η ρητή αντίθεση των συμβαλλομένων κρατών προς τον πόλεμο είχε ευρύτερη σημασία : η χρήση βίας ήταν ακόμα περισσότερο απαγορευμένη όταν δεν υπήρχε καν διεθνής διαφορά.

Τρίτο : τα συμβαλλόμενα κράτη στις μεταξύ του σχέσεις παραιτούνταν από τον πόλεμο ως όργανο της εθνικής του πολιτικής. Βέβαια, ο κύκλος των συμβαλλομένων στο σύμφωνο Briand – Kellogg ήταν αρκετά περιορισμένος, αλλά μετείχαν σ' αυτόν οι κυριότερες δυνάμεις που ενεπλάκησαν στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Η εθιμική ποιότητα του συμφώνου Briand – Kellogg δοκιμάστηκε το 1946 όταν στο Διεθνές Δικαστήριο εγκλημάτων πολέμου στη Νυρεμβέργη η κατηγορούσα αρχή επικαλέσθηκε το σύμφωνο ως στοιχείο για την καταστολή των λεγομένων “ εγκλημάτων κατά την ανθρωπότητας ” .

2.1 ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟ ΧΑΡΤΗ ΤΟΥ ΟΗΕ

Η απαγόρευση της χρήσεως βίας εξαγγέλλεται κατά τρόπο πανηγυρικό από το άρθρο 2. του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Το άρθρο 2 αναφέρει ότι ο διεθνείς οργανισμός και τα μέλη του , κατά την επιδίωξη των σκοπών ειρηνικής και φιλικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών και διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας θα ενεργούν σύμφωνα με ωρισμένες αρχές. Και η παρ. 4 του άρθρου 2 διατυπώνει την ακόλουθη αρχή :

“ Όλα τα μέλη θα απέχουν στις διεθνείς τους σχέσεις από την απειλή ή την χρήση βίας κατά της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας οποιουδήποτε κράτους ή κατά οποιουδήποτε άλλο τρόπο ασυμβίβαστο προς του σκοπούς των Ην . Εθνών”. Είναι ένας κανόνας γενικού περιεχομένου που δεσμεύει όλα τα κράτη και καθιστά τη χρήση βίας παράνομη κατά το διεθνές δίκαιο.

2.1.1 ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

Η απαγόρευση της χρήσεως βίας στις διεθνείς σχέσεις περιέχεται στο Χάρτη με δύο βασικές εξαιρέσεις :

Πρώτο δεν απαγορευόταν η χρήση βίας κατά των παλιών εχθρικών κρατών του Άξονα. Οι διατάξεις αυτές του Χάρτη έχουν πια εκπνεύσει, αφενός για τι στο μεταξύ έχουν υπογραφεί συνθήκες ειρήνης με τα παλιά κράτη του Άξονα (Αλβανία, Βουλγαρία, Ουγγαρία; Ρουμανία, Ιταλία , Τσεχοσλοβακία, Ιαπωνία, Αυστρία) και αφετέρου επειδή η διακήρυξη του Ελσίνκι του 1975 έθεσε τέρμα στις μη φιλικές σχέσεις που εξακολουθούσαν να υπάρχουν μεταξύ της Δυτ. Γερμανίας και των σοσιαλιστικών κρατών της Ανατ. Ευρώπης. Η εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ της Δυτ. Γερμανίας και των άλλων δυτικών κρατών είχε γίνει ήδη από το 1954. Οι πιο πάνω ρυθμίσεις δεν θίγουν το θέμα της ταυτότητας και της διαδοχής κρατών.

Δεύτερη εξαίρεση κατά των Χάρτη, στην απαγόρευση της χρήσεως βίας στις διεθνείς σχέσεις, αποτελεί η άμυνα. Κατά το άρθρο 51 του Χάρτη “ *τίποτα από τα περιλαμβανόμενα στο παρόντα Χάρτη δεν θα παρεμποδίσει το φυσικό δικαίωμα ατομικής ή συλλογικής άμυνας στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος των Ην. Εθνών υφίσταται ένοπλη επίθεση , ώσπου το Συμβούλιο Ασφαλείας να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση του δικαιώματος της άμυνας θα αναφέρονται αμέσως στο Συμβούλιο Ασφαλείας και δεν θα εμποδίσουν με κανένα τρόπο τη εξουσία και την υποχρέωση του Συμβουλίου Ασφαλείας, σύμφωνα με τον παρόντα Χάρτη, να αναλάβει οποιαδήποτε δράση θα έκρινε αναγκαία*

για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας
 “.

Από την πιο παραπάνω διάταξη διαπιστώνεται πως η άμυνα α) επιτρέπεται σε απάντηση κατά ένοπλης επιθέσεως και β) τελεί υπό την αίρεση ελέγχου και ενδεχόμενης αναλήψεως δράσεως από το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Το άρθρο 51 δημιουργεί σειρά από ερμηνευτικά προβλήματα : 1) ρητά αναφέρεται ότι η ά μ υ ν α επιτρέπεται όταν αποτελεί απάντηση σε ένοπλη επίθεση και όχι σε οποιαδήποτε επίθεση. Παραμένει όμως τα ερώτημα πέρα από το άρθρο 51 του Χάρτη, και κατά το μέτρο που το άρθρο 2 παρ. 4 περιέχει ευρύτερη απαγόρευση κάθε μορφής βίας, με ποια μέσα ένα κράτος θα μπορέσει ν' αντιταχθεί στη χρήση βίας εναντίον του που όμως δεν θα αποτελεί ένοπλη βία. 2) Η διατύπωση “ φυσικό δικαίωμα ” έχει δώσει αφορμή σε ποικιλία ερμηνειών. Μερικοί θεωρούν πως αφού είναι φυσικό το δικαίωμα της άμυνας, τότε δεν θα πρέπει να το περιορίζουμε στις διαστάσεις που του δίνει ο Χάρτης. Έτσι δικαιολογούν την ένοπλη επέμβαση, σε περιπτώσεις που ο Χάρτης δεν περιέχει σχετική διάταξη, όπως λ.χ. με το αιτιολογικό της “ κατάστασης ανάγκης ” στις διεθνείς σχέσεις. Η χρησιμοποίηση όμως του όρου “ φυσικό δικαίωμα ” υπονοεί ότι η άμυνα λειτουργεί και υπέρ κρατών που δεν είναι μέλη των Ην. Εθνών. 3) Γεννιέται επίσης το ερώτημα αν είναι δυνατό στη χρήση βίας που δεν είναι ένοπλη, να προταχθεί ένοπλη βία ως άμυνα. Η απάντηση είναι πως αυτό δεν επιτρέπεται, γιατί αλλιώς θα υπήρχε ανακολουθία ως προς τον τρόπο ερμηνείας των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των κρατών σύμφωνα με τον Χάρτη. 4) Κατά τα τελευταία χρόνια προβάλλεται η αμφισβητούμενη θέση, ότι μπορεί να γίνει χρήση βίας, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ην. Εθνών, από τους λαούς εκείνους

στους οποίους δεν έχει αναγνωριστεί ακόμα το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Δηλαδή ότι νομιμοποιείται η χρήση βίας για την πραγμάτωση του δικαιώματος της αυτοδιαθέσεως των λαών, τη στιγμή μάλιστα που το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται από το άρθρο 1 παρ. 2 του Χάρτη. Ανάλογα βέβαια με τις περιστάσεις, η απάντηση πρέπει να είναι θετική. 5) εξαίρεση στη γενική απαγόρευση χρήσεως βίας αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 39 υπάρχει " απειλή κατά της ειρήνης, διατάραξη της ειρήνης ή εχθρική πράξη " .Σε τέτοιες περιπτώσεις, το Συμβούλιο Ασφαλείας και μόνο αυτό, έχει το δικαίωμα να παίρνει μέτρα (to take measures)που συνεπάγεται ακόμα και τη χρήση βίας προκειμένου να αποκατασταθεί η διεθνής ειρήνη. Βέβαια, η απειλή κατά της ειρήνης, διατάραξη της ειρήνης ή επιθετική πράξη, προϋποθέτουν τη χρήση βίας. Δεν διευκρινίζεται όμως από το Χάρτη αν η βία πρέπει να είναι και ένοπλη, ενώ παρέχεται στο Συμβούλιο Ασφαλείας ευρεία εξουσία δράσεως. 6) Αλλά και για τη Γενική Συνέλευση υπάρχει δυνατότητα παρεμβάσεως σε ζητήματα που συνεπάγονται τη νόμιμη κατά το Χάρτη χρήση βίας . Έτσι με την απόφαση 37 (V) " Ενωμένοι για την ειρήνη " του 1950 σε περίπτωση αδρανοποιήσεως του Συμβουλίου Ασφαλείας από την άσκηση αρνησικυρίας (veto)μιας μεγάλης δυνάμεως η Γενική Συνέλευση έχει τη δυνατότητα να συστήσει στα κράτη μέλη την από μέρους τους χρήση βίας για την αποκατάσταση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Στην περίπτωση αυτή αν και η χρήση βίας δεν είναι υποχρεωτική (επειδή προέρχεται από σύσταση της Γενικής Συνελεύσεως και όχι από απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας) τα κράτη μέλη που θα κάνουν χρήση βίας για την αποκατάσταση της ειρήνης σύμφωνα με την προηγούμενη σύσταση της Γενικής Συνελεύσεως, θεωρούνται ότι ενεργούν νόμιμα και όχι παράνομα.

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ως σήμερα, βία και μάλιστα ένοπλη, χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές, κατά παράβαση του Χάρτη των Ην. Εθνών. Η απαθής στάση της διεθνούς κοινότητας απέναντι σ' αυτές τις ενέργειες, είτε επειδή δεν υπάρχει κεντρική εξουσία στις διεθνείς σχέσεις είτε επειδή οι μεγάλες δυνάμεις δεν συνεργάζονται για την ειρήνη, επιτείνει την ανωμαλία. Ας επαναληφθεί ότι κατ' εφαρμογή της αρχής που εκφράζει το άρθρο 2 παρ. 4 του Χάρτη τα κράτη έχουν υποχρέωση να μην αναγνωρίζουν οποιαδήποτε κατάσταση, συνθήκη ή συμφωνία που πραγματοποιείται με την παράνομη απειλή ή χρήση βίας στις διεθνείς σχέσεις.

2.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΝ. ΕΘΝΩΝ

Το άρθρο 2. του Χάρτη εξαγγέλλει ότι αποτελεί ένα από τους βασικούς σκοπούς των Ην. Εθνών " η διευθέτηση ή επίλυση με ειρηνικά μέσα και σύμφωνα με τις αρχές της δικαιοσύνης και του διεθνούς δικαίου των διεθνών διαφορών ή καταστάσεων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε διατάραξη της διεθνούς ειρήνης ". Ο Οργανισμός των Ην. Εθνών νομιμοποιείται μεν να παρεμβαίνει όταν υπάρχει " κίνδυνος διαταραχής της ειρήνης ή πραγματική διαταραχή της ειρήνης " αλλά αυτό δεν σημαίνει πως υπάρχει κανένα εμπόδιο για την εξέταση οποιασδήποτε προσφυγής που γίνεται στα αρμόδια όργανα του. Εξάλλου, η ειρηνική επίλυση των διαφορών πρέπει να βασίζεται στις αρχές της δικαιοσύνης αλλά και του διεθνούς δικαίου. Ο όρος δικαιοσύνη περιλήφθηκε στο Χάρτη έπειτα από απαίτηση των μικρών ιδίως κρατών, για να εξισορροπεί τις λύσεις, δηλαδή να παρουσιάζει εφεκτικότητα που καμιά φορά το διεθνές δίκαιο δεν μπορεί να έχει.

Οι μηχανισμοί που προβλέπονται από τον Χάρτη δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή της αρχής της συλλογικής ασφάλειας : η διεθνής κοινότητα συσπειρώνεται για να αντιμετωπίσει την απειλή ενός ή περισσοτέρων κρατών εναντίον ενός άλλου ή άλλων κρατών, απειλή που θέτει σε κίνδυνο την ειρήνη του συνόλου. Η διαφορά της συλλογικής ασφάλειας από την συμμαχία είναι ότι η πρώτη επιτρέπει αντιμετώπιση οποιουδήποτε κινδύνου, είτε προέρχεται από το εσωτερικό του συνόλου είτε απ' έξω. Αντίθετα, συνήθως η συμμαχία αποβλέπει στην προστασία από επίθεση κρατών που δεν μετέχουν σ' αυτή. Αλλά η συλλογική ασφάλεια προϋποθέτει υψηλό βαθμό συνεκτικότητας, τον οποίο φυσικά δεν παρουσιάζει ακόμα η διεθνής κοινότητα έτσι όπως εκφράζεται από τον ΟΗΕ

2.3 ΟΡΓΑΝΑ

2.3.1 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει πρωταρχική ευθύνη για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Υπάρχει βέβαια η άποψη ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει της αποκλειστική αρμοδιότητα για την διατήρηση της διεθνούς ειρήνης, αλλά η άποψη αυτή δεν φαίνεται να ευσταθεί, γιατί και άλλα όργανα των Ην. Εθνών, έχουν παρόμοια αρμοδιότητα.

Άλλωστε, ορισμένες διεθνείς διενέξεις ξεφεύγουν από την αρμοδιότητα του γιατί υπάγονται σε δικαστικό διακανονισμό ή σε διαιτησία. Και πάντως, το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν έχει αρμοδιότητα να επιβάλλει λύσεις. Μπορεί να επιβάλλει μέτρα για την αποκατάσταση της ειρήνης,

αλλά όχι λύσεις επί της ουσίας για τις διαφορές που χωρίζουν τα κράτη. Φυσικά μπορεί να προτείνει λύσεις αλλά όχι να τις επιβάλει.

Στα πρώτα χρόνια λειτουργίας των Ην. Εθνών υπήρξε αρκετή ενασχόληση για την διερεύνηση των εννοιών “ διαφορά ” και “ κατάσταση ” που χρησιμοποιεί εναλλακτικά ο Χάρτης. Υπήρχε δηλαδή η τάση να αναγνωρισθεί ότι η “ διαφορά ” αποτελεί σοβαρή διένεξη, ενώ η “ κατάσταση ” υποδηλώνει λιγότερη ένταση μεταξύ δύο ή περισσοτέρων κρατών. Η διάκριση αυτή σήμερα έχει μάλλον εγκαταλειφθεί και πάντως οι δύο όροι χρησιμοποιούνται χωρίς τη νομική βαρύτητα που ήθελε να τους αποδώσει ο Χάρτης. Υποστηρίζεται, δηλαδή ότι στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αμφισβητήσεις μεταξύ διαδίκων κρατών, αλλά όμως η εν γένει κατάσταση σε ορισμένες περιοχές, χωρίς να υπάρχει ιδιαίτερη υπαιτιότητα συγκεκριμένου κράτους, μπορεί να διακινδυνεύει την ειρήνη, τότε υπάρχει “ κατάσταση”.

Σε περίπτωση διαφοράς ή καταστάσεων έχουν δικαίωμα προσφυγής στο Συμβούλιο :

- A. Τα κράτη μέλη, είτε είναι διάδικοι είτε όχι.
- B. Η Γενική Συνέλευση
- C. Ο Γενικός Γραμματέας

Κράτη μη μέλη δικαιούνται να προσφύγουν, εφόσον είναι διάδικοι σε μία διαφορά και εφόσον αποδέχονται εκ των προτέρων τις υποχρεώσεις ειρηνικού διακανονισμού του Χάρτη.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει όμως της υποχρέωση να ενεργήσει και αυτεπάγγελα όταν υπάρχει διεθνής διαφορά. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι

πάντοτε αναγκαία η συναίνεση των κρατών που βρίσκονται σε σοβαρή διένεξη για να παρέμβει το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Το σύστημα του Χάρτη περιέχει μια διάκριση ως προς την ένταση των ενεργειών του διεθνούς οργανισμού, ανάλογα με την φύση και την ένταση της διαφοράς: έτσι το Κεφάλαιο VI ασχολείται με τις διαδικασίες ειρηνικής επίλυσεως των διαφορών, ενώ το Κεφάλαιο VII κινητοποιεί τον Οργανισμό με περισσότερη ένταση και ενδεχόμενα με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Πρέπει όμως αμέσως να σημειωθεί, ότι στην πράξη τα αρμόδια όργανα των Ην. Εθνών χρησιμοποίησαν εναλλακτικά ή και συγχρόνως τις διαδικασίες και του Κεφαλαίου VI και του Κεφαλαίου VII

Είναι εύλογο ότι οι δυσχέρειες που παρουσιάζει η λειτουργία του Οργανισμού, συχνά εμποδίζουν την υιοθέτηση " μέτρων " με την έννοια του Κεφαλαίου VII. Έτσι, η χρησιμοποίηση της αρνησικυρίας υποχρεώνει το όργανο να λειτουργεί μόνο με τη μία δυνατότητα, δηλαδή το υποχρεώνει να εφαρμόζει μόνο το κεφάλαιο VI. Αλλά στην προκειμένη περίπτωση ήδη τονίσαμε ότι , επειδή το Κεφάλαιο VI περιλαμβάνει μεθόδους ειρηνικού διακανονισμού, στη πράξη οι ελπίδες ειρηνικής επίλυσεως μιας διαφοράς εξαρτώνται από την τελική συναίνεση των δισταμένων κρατών. Η παρέμβαση του Συμβουλίου Ασφαλείας περιορίζεται λοιπόν, σε τελευταία ανάλυση, σε μία διαδικασία καταπραΰνσεως και μη χειροτερεύσεως της καταστάσεως (Cooling of effect).

Αν όμως επιτυγχάνεται συμφωνία μεταξύ των μονίμων μελών του Συμβουλίου, όπως σπάνια συμβαίνει, τότε μπορεί να λειτουργήσει

αποτελεσματικά, τουλάχιστο το ένα σκέλος της “ συλλογικής ασφάλειας ” που εκφράζει το Κεφάλαιο VII, δηλαδή τα οικονομικά, διπλωματικά και εμπορικά “ μέτρα ”. Η εμπειρία της μέχρι τώρα λειτουργίας των Ην. Εθνών επιτρέπει να θεωρήσουμε ότι δεν πρόκειται να εφαρμοσθούν τα “ στρατιωτικά μέτρα ” του άλλου σκέλους της “ συλλογικής ασφάλειας ” που προβλέπονται μεν στο Κεφάλαιο VII, αλλά έμειναν νεκρό γράμμα.

2.4 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟ

Η υποχρέωση για ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών έχει κατά τον Χάρτη δύο διαφορετικούς αποδέκτες: δεσμεύει, αφενός τα κράτη και αφετέρου τον Οργανισμό ως υποκείμενο του διεθνούς δικαίου.

1) Ως προς τα κράτη-μέλη η υποχρέωση είναι: α) γενική και β) θετική και αυτοτελής.

Α) Είναι γενική γιατί το άρθρο 2 (3) αναφέρει: Όλα τα μέλη οφείλουν να διακανονίζουν τις διεθνείς τους διαφορές με ειρηνικά μέσα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην διακινδυνεύεται η διεθνής ασφάλεια, ειρήνη και δικαιοσύνη.

Επειδή η πιο πάνω διάταξη αναφέρεται στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια σημειωθεί ότι η υποχρέωση δεσμεύει και κράτη μη μέλη του Οργανισμού.

Συμπληρωματικά το άρθρο 33 παράγρ. 1 του Χάρτη αναφέρει ότι:

« Τα ενδιαφερόμενα μέρη σε κάθε διαφορά, που με την παράταση της μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και

ασφάλειας, θα προσπαθούν πρώτα από όλα να λύσουν τη διαφορά τους με διαπραγματεύσεις, έρευνα, μεσολάβηση, συνδιαλλαγή, διαιτησία, δικαστικό διακανονισμό, προσφυγή σε περιφερειακούς οργανισμούς ή συμφωνίες ή με άλλα ειρηνικά μέσα εκλογής τους.»

Το πιο πάνω άρθρο περιέχει ένα πίνακα μεθόδων ειρηνικού διακανονισμού, χωρίς ιεράρχηση και χωρίς νομικές συνέπειες για την αρμοδιότητα των Ηνωμένων Εθνών. Φυσικά τίποτα δεν εμποδίζει, μεθόδους που περιέχει το άρθρο 33 παρ. 1, να χρησιμοποιήσει με την επέμβαση του και ο ίδιος ο διεθνής οργανισμός όταν επιληφθεί μιας υποθέσεως.

Υπάρχει όμως περιοριστική ερμηνεία των άρθρων 2 (3) παραγ. 1, ως προς τα κράτη μέλη. Υποστηρίζεται ότι οι διατάξεις αυτές αναφέρονται σε διαφορές που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την ειρήνη και όχι οποιοσδήποτε διενέξεις μεταξύ των κρατών. Η απάντηση είναι ότι ή υποχρέωση διατυπώνεται κατά τρόπο γενικό, γιατί ποτέ κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πια διένεξη ή πόσες διενέξεις και πότε μπορούν να δημιουργήσουν κινδύνους για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια.

B) Η υποχρέωση είναι αυτοτελής και θετική. Υποστηρίζεται ότι το άρθρο 2 που αναφέρει:

~~Όλα τα μέλη θα απέχουν στις διεθνείς τους σχέσεις από την απειλή ή~~
~~χρήση βίας κατά της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής~~
 ανεξαρτησία οποιουδήποτε κράτους ή με οποιαδήποτε άλλη ενέργεια
 ασυμβίβαστη προς τους σκοπούς των Ηνωμένων Εθνών.

Αν όμως το άρθρο 2 (3) παρακολούθημα του άρθρου 2 (4) τότε θα ήταν συμμόρφωση προς τον Χάρτη ή αποχή από τη χρήση βίας για την επίλυση των διαφορών. Αντίθετα ο χάρτης απαιτεί από τα κράτη όχι μόνο να μη χρησιμοποιούν βία στις μεταξύ τους σχέσεις αλλά και να προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες για την ειρηνική επίλυση των μεταξύ τους διαφορών.

2.4.1 ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

A) Ο χάρτης αναφέρει κατά πρώτο λόγο τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων. Η διαπραγμάτευση αποτελεί βασική διαδικασία των διεθνών σχέσεων και είναι φυσικό να προσβλέπουν τα δυαδικά κράτη σε μια απευθείας επικοινωνία για την επίλυση της διαφοράς. Η διαπραγμάτευση περικλείει ορισμένους κινδύνους γιατί η βραδύτητα στην επίλυση της διαφοράς μπορεί να εξυπηρετήσει έναν από τους δυαδικούς. Εξάλλου η διαπραγμάτευση μεταξύ μεγάλης δύναμης και μιας μικρής δύναμης είναι δυνατό ένεκα της ανισότητας των διαδικιών να αποτελέσει μέσω πίεσης πάνω στο αδύνατο μέρος και τελικά να δοθεί άδικη λύση στη διένεξη. Τονίζουμε όμως ότι η έλλειψη διαπραγματεύσεων δεν αποτελεί εμπόδιο για την υιοθέτηση από τους διαδίκους άλλων μεθόδων επίλυσης της διαφοράς.

Στην υπόθεση δικαιώματος διελεύσεως από το ινδικό έδαφος, η κυβέρνηση της Ινδίας υπέβαλε ένσταση κατά της αρμοδιότητας του Διεθνούς Δικαστηρίου με το επιχείρημα ότι δεν είχαν προηγηθεί όπως προβλέπει το διεθνές δίκαιο διμερείς διαπραγματεύσεις Ινδίας-Πορτογαλία. Το δικαστήριο δεν δέχτηκε αυτή την απόφαση αλλιώς όμως είναι αν υπάρχει συμβατική υποχρέωση για διαπραγματεύσεις ως πρώτο στάδιο για την επίλυση μιας διεθνούς διαφοράς.

Στην υπόθεση Μαυρομάτη, η διάταξη της συνθήκης ειρήνης περί διαδικαστικής προσφυγής σε θέματα της εντολής για την Παλαιστίνη, έβαλε ως προϋπόθεση τη διεξαγωγή απευθείας διαπραγματεύσεων. Το ΔΔΧ ενέκρινε ότι η αραιή ανταλλαγή ρηματικών διακοινώσεων μεταξύ Ελλάδος και Μεγάλης Βρετανίας δεν αποτελούσε διαπραγμάτευση. Επίσης στην υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας Βόρειας Θάλασσας 1969 το Δ.Δ.Χ. τόνισε ότι ναι μεν οι διαπραγματεύσεις δεν κρίνονται από το τελικό τους αποτέλεσμα αλλά πρέπει να γίνονται με τέτοιο τρόπο ώστε να έχουν περιεχόμενο (to make sense) και να μην γίνονται απλώς για το τύπο.

Β) Ο τύπος δεν αναφέρεται ρητά στη διαδικασία των φιλικών υπηρεσιών αλλά αυτές αποτελούν μια πρακτική που είναι χρήσιμο να επισημανθεί

Γ) Η μεσολάβηση είναι νομικός θεσμός κατά τον οποί Τρίτη πολιτεία, διεθνείς οργανισμός ή και ιδιώτης ακόμα με την ελεύθερη συναίνεση των διαδίκων εξετάζει όλα τα ουσιαστικά στοιχεία της διένεξης, παρεμβαίνει στους διαδίκους, μετέχει ενδεχομένως των διαπραγματεύσεων τελικά προτείνει λύση της διαφοράς διαπραγματεύσεων και τελικά προτείνει λύση της διαφοράς.

Τρία λοιπόν τα στοιχεία του θεσμού της μεσολάβησης.

α) Ελεύθερη συναίνεση των διαδίκων για την ανάθεση του μεσολαβητικού έργου.

β) Εξέταση από τον μεσολαβητή όλων των στοιχείων της διαφοράς όπως την παρουσιάζουν οι διάδικοι και

γ) προτάσεις του μεσολαβητή που δεν έχουν βέβαια δεσμευτικό χαρακτήρα για τους διαδίκους.

δ) Από τον θεσμό της μεσολάβησης έχουν προκύψει δύο παραπλήσιοι θεσμοί :

Οι διεθνείς επιτροπές έρευνας και διεθνείς επιτροπές συνδιαλλαγής.

Οι διεθνείς επιτροπές έρευνας έχουν συνήθως ως αποστολή τη διευκόλυνση πραγματικών περιστατικών που οδηγούν σε συγκεκριμένη διένεξη και τη σύνταξη σχετικής εκθέσεως. Οι επιτροπές αυτές δεν εξουσιοδοτούνται πάντοτε να προτείνουν λύσεις αλλά η διαπίστωση ορισμένων γεγονότων από μια διεθνή επιτροπή οδηγεί σε αποσαφηνίσεις για το βάσιμο των ισχυρισμών των διαδίκων.

Οι διεθνείς επιτροπές συνδιαλλαγής θεωρούνται ότι αποτελούν τελειοποιημένη μεσολάβησης γιατί αποτελούνται συνήθως από 3 έως 5 μέλη και συνδυάζουν σε πολλές περιπτώσεις αρμοδιότητες όχι μόνο μεσολαβητή αλλά και επιτροπής έρευνας.

Τονίζουμε ότι σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις (μεσολάβηση, επιτροπές έρευνας, συνδιαλλαγής) οι λύσεις της διαφοράς προτείνονται αλλά δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα.

ε) Δεσμευτικές είναι οι αποφάσεις της διεθνούς διαιτησίας και του δικαστικού διακανονισμού. Τόσο η διαιτησία όσο και ο δικαστικός διακανονισμός στηρίζονται καταρχήν σε λύσεις που πηγάζουν από το

~~διεθνές δίκαιο. Στην περίπτωση της διαιτησίας τα δυαδικά μέρη~~
διορίζουν ειδικό ad hoc όργανο που αποτελείται από 3 έως 5 μέλη. Αντίθετα στην περίπτωση του δικαστικού διακανονισμού, το δικαστικό όργανο έχει μονιμότητα και η επιλογή των δικαστών πραγματοποιείται όχι από τους διαδίκους αλλά εκ των προτέρων στο

πλαίσιο του διεθνούς οργανισμού στον οποίο υπάγεται το συγκεκριμένο δικαστικό όργανο.

Είναι χρήσιμο να αναφερθεί η παράγραφος της αποφάσεως του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης στην υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου 19 Δεκεμβρίου 1978. Το δικαστήριο λέγει:

Η επιστολή της πρεσβείας της Τουρκίας με ημερομηνία 24/04/1978 υποστηρίζει ότι η διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας είναι φύσεως εξόχως πολιτικής. Όμως μια διαφορά που χωρίζει δύο κράτη στο θέμα της οριοθετήσεως της υφαλοκρηπίδας τους δύσκολα μπορεί να συνεπάγεται κάποιο πολιτικό στοιχείο και η παρούσα διαφορά σαφώς είναι μια από εκείνες στις οποίες τα μέρη αμφισβητούν αμοιβαία ένα δικαίωμα. Η Ελλάδα ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί στις προτάσεις της σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες του διεθνούς δικαίου. Η Τουρκία επικαλέστηκε νομικά επιχειρήματα σε απάντηση στην αίτηση της Ελλάδος όπως την ύπαρξη ειδικών περιστάσεων.

Οι προτάσεις της Ελλάδας καθώς και οι παρατηρήσεις που έγιναν στις διάφορες διπλωματικές επικοινωνίες της Τουρκίας προς την Ελλάδα δείχνουν με σαφήνεια ότι τα δύο κράτη βρίσκονται σε διένεξη ως προς τη οριοθέτηση της χωρικής εκτάσεως των κυρίαρχων τους δικαιωμάτων στην υφαλοκρηπίδα στο Αιγαίο. Έτσι, η Ελλάδα και η Τουρκία επικαλούνται η-μια-κατά-της-άλλης-ορισμένα-κυριαρχικά δικαιώματα είναι προφανές ότι τα δικαιώματα αυτά βρίσκονται στη βάση της διαφοράς που χωρίζει τα δύο κράτη. Συνεπώς το δικαστήριο αποφαινεται ότι υπάρχει νομική διαφορά μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας σε σχέση με η υφαλοκρηπίδα στο Αιγαίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΗΕ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Κύπρος είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί της Μεσογείου με έκταση 9.251 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου, μεταξύ τριών Ηπείρων – της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής- γεγονός το οποίο επέδρασε σημαντικά στην ανάπτυξη και σημασία του νησιού.

Ο πληθυσμός της Κύπρου κατά το τέλος του 1994 ανερχόταν σε 720.000 κατοίκους, το 1960 σύμφωνα με την καθολική απογραφή του πληθυσμού σε σύνολο 573.566 κατοίκων οι 468.624 ή 81,7% ήταν Ελληνοκύπριοι. Σε αυτούς περιλαμβάνεται Μαρωνίτες, Αρμένιοι και Λατίνοι, μικρές μειονότητες που παραδοσιακά ζουν αρμονικά ανάμεσα στους Έλληνες. Οι 104.942 ή 18,3% ήταν Τουρκοκύπριοι. Από τα αρχαία χρόνια η Κύπρος είχε πολυτάραχη ιστορία σαν αποτέλεσμα ανάμεσα στα άλλα, τη γεωγραφικής της θέσης.

Πρωτοπαρουσιάστηκε στην Ιστορία του πολιτισμού την έβδομη χιλιετηρίδα κατά την νεολιθική περίοδο. Την περίοδο αυτή, που διήρκησε τρεις χιλιετηρίδες, ακολούθησε η εποχή του χαλκού. Γύρω στο 1500 π.χ.

ήρθαν για πρώτη φορά στην Κύπρο οι Έλληνες Μυκηναίοι, ως έμποροι και μετανάστες. Το 13ον αιώνα π.χ. έφτασαν και εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο οι Έλληνες Αχαιοί. Οι Αχαιοί ίδρυσαν στην Κύπρο Ελληνικά βασιλεία κατά το μυκηναϊκό πρότυπο και εισήγαγαν την Ελληνική

γλώσσα και θρησκεία και τον Ελληνικό τρόπο ζωής. Οι Θεσμοί των βασιλείων αυτών διατηρήθηκαν μέχρι τη ρωμαϊκή εποχή.

Στο τέλος του 4ου αιώνα π.χ. η Κύπρος έγινε τμήμα της αυτοκρατορίας του Μ. Αλεξάνδρου και στη συνέχεια των διαδόχων του. Κατά τη διάρκεια του 1ου αιώνα π.χ. το νησί έγινε επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και παρέμεινε μέχρι τον 4ο αιώνα μ.χ. οπότε συμπεριλήφθηκε στο ανατολικό τμήμα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Αυτό σφραγίζει την αρχή της βυζαντινής περιόδου της Κύπρου η οποία διήρκεσε μέχρι τον 12ο αιώνα μ.χ., οπότε κατά την διάρκεια των σταυροφοριών το νησί κατακτήθηκε από το βασιλιά Ριχάρδο το Λεοντόκαρδο, σύντομα όμως περιήλθε στη εξουσία του Γκυ ντε Λουζιάν και της δυναστείας του.

Η περίοδος κράτησε από 1192 μέχρι το 1489 μ.χ. όταν η τελευταία Λουζιανή βασίλισσα, η Αικατερίνη Κορνάρο, εξαναγκάστηκε να μεταβιβάσει τα δικαιώματα της στη Δημοκρατία της Βενετίας, που κυβέρνησε στην Κύπρο μέχρι την κατάκτηση της από τους Τούρκους το 1571.

Η Κύπρος έμεινε κάτω από την Οθωμανική κυριαρχία, μαζί με την Ελλάδα και τα άλλα Ελληνικά νησιά, για τρεις σχεδόν αιώνες. Μετά τον ξεσηκωμό των Ελλήνων το 1821, τα διάφορα μέρη της Ελλάδας σταδιακά απέκτησαν την ελευθερία τους. Η Κύπρος συμμετείχε στη επανάσταση των Ελλήνων για την απελευθέρωση από τον Οθωμανικό ζυγό. Ένας μεγάλος αριθμός Κυπρίων πολέμησε και έπεσε κατά την διάρκεια της επανάστασης.

Με το ξεκίνημα της Ελληνικής επανάστασης του 1821, αριθμός θρησκευτικών και άλλων ηγετών στην Κύπρο απαγχονίστηκαν από τις Οθωμανικές κατοχικές αρχές με την κατηγορία ότι υποστήριζαν την επανάσταση. Το ζήτημα της ενσωμάτωσης της Κύπρου στο Ελληνικό κράτος τέθηκε νωρίς μετά το 1830, αλλά αυτό δεν έγινε κατορθωτό και η Κύπρος παρέμεινε κάτω από τον Οθωμανική κατοχή μέχρι το 1878.

Την περίοδο εκείνη, η πολιτική της Τσαρικής Ρωσίας ώθησε την Τουρκία να παραχωρήσει την Κύπρο στη Βρετανία, η οποία υποσχέθηκε να βοηθήσει την Τουρκία σε περίπτωση επίθεσης από την Ρωσία εναντίον ορισμένων παραμεθόριων περιοχών.

Η συμφωνία μεταξύ Τουρκίας και Βρετανίας έγινε παραγνωρίζοντας πλήρως τις προσδοκίες και τα συμφέροντα του Κυπριακού λαού, ο οποίος απαιτούσε την ενσωμάτωση του νησιού στην Ελλάδα.

3.2 ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ Α Π. ΠΟΛΕΜΟΥ-1960

Με τη έκρηξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, η Κύπρος προστίθεται στη βρετανική αυτοκρατορία και το 1925 κηρύσσεται επίσημα αποικία του Βρετανικού Στέμματος. Οι Έλληνες Κύπριοι κάτοικοι είδαν την ανάληψη της διακυβέρνησης της Κύπρου από τους Βρετανούς σαν μεταβατικό στάδιο για μεταβίβαση της Κύπρου στην Ελλάδα, αίτημα που επαναλάμβαναν συνεχώς στη Βρετανία. Η τελευταία απέρριψε το αίτημα με την δικαιολογία ότι χρειαζόταν την Κύπρο για την εκπλήρωση υποχρεώσεων της στην περιοχή.

Μετά από μακρύ αλλά ανεπιτυχή αγώνα για να αποκτήσει με ειρηνικά μέσα την ελευθερία του, ο λαός της Κύπρου κατέφυγε το 1955 στα όπλα εναντίον της αποικιακής δύναμης. Η βρετανική κυβέρνηση, στην προσπάθεια της να καταστείλει τις διεκδικήσεις του Κυπριακού λαού για αυτοδιάθεση και ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, εκμεταλλεύτηκε την παρουσία της τουρκοκυπριακής μειονότητας στην Κύπρο και κατέφυγε στην Τουρκική βοήθεια για να εμποδίσει την ομαλή εξέλιξη των γεγονότων στο νησί. Η Τουρκική κυβέρνηση αποδέχτηκε την πρόσκληση να παρέμβει στην Κύπρο, σε αντίθεση προς την επίσημη δέσμευση της με την συνθήκη της Λωζάννης και ένα μέρος της τουρκοκυπριακής μειονότητας στην Κύπρο έγινε το όργανο τόσο της Βρετανικής αποικιοκρατίας όσο και της νέας επεκτατικής τάσης της Τουρκίας.

Η Βρετανική κυβέρνηση ασκούσε τον εκβιασμό ότι, αν ποτέ πραγματοποιείτο η αυτοδιάθεση της Κύπρου, το αποτέλεσμα θα ήταν η διχοτόμηση του νησιού, εφόσον και στην τουρκοκυπριακή μειονότητα θα παρεχωρείτο χωριστό δικαίωμα αυτοδιάθεσης. Η απειλή αυτή πιθανότατα να είχε σκοπό να αποθαρρύνει τον αγώνα του Κυπριακού λαού για ελευθερία, αλλά τα αποτελέσματα της ήταν εντελώς διαφορετικά.

Η διχοτόμηση της Κύπρου έγινε επιδίωξη της Τουρκικής εξωτερικής πολιτικής και μια ομάδα Τουρκοκύπριων πήραν τα όπλα εναντίον των αγωνιζομένων για την ελευθερία των Κύπριων, ενώ η Τουρκοκυπριακή ηγεσία υποστήριξε κάθε διαίρεση του νησιού, είτε συνέχιση της Βρετανικής αποικιοκρατικής κυριαρχίας. Την ίδια περίοδο έκανε την εμφάνισή της μια τρομοκρατική οργάνωση, η ΤΜΤ προκαλώντας επεισόδια ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

3.3 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΖΥΡΙΧΗΣ – ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ – ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Ο αντιαποικιακός αγώνας έληξε το 1959 με τις συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου μεταξύ Βρετανίας, Ελλάδας και Τουρκίας. Με τη λήξη της διάσκεψης της Ζυρίχης στις 11 Φεβρουαρίου 1959, επήλθε μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας συμφωνία για λύση του Κυπριακού. Στις 19 Φεβρουαρίου, μετά από διάσκεψη στο Λονδίνο στην οποία πήραν μέρος αντιπρόσωποι της Ελλάδας, της Τουρκίας, της Βρετανία και των δύο κοινοτήτων της Κύπρου υπογράφηκε συμφωνία για τελική διευθέτηση της Κυπριακής διένεξης. Με βάση τις συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου οι οποίες επιβλήθηκαν στο Κυπριακό λαό, ετοιμάστηκε Σύνταγμα και η Κύπρος ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος στις 16 Αυγούστου 1960. Υποστηρίχθηκε ότι οι συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου υπογράφηκαν ελεύθερα από τους εκπροσώπους του Κυπριακού λαού. Η αλήθεια όμως ήταν ότι υποχρεώθηκαν να τις υπογράψουν, κάτω από την απειλή της βίαιης διχοτόμησης της Κύπρου και της Τουρκικής επέμβασης.

3.4 ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Το σύνταγμα που προήλθε από τις δύο συμφωνίες διαχώριζε το λαό σε δύο κοινότητες με βάση την εθνική τους καταγωγή, ενώ στην τουρκοκυπριακή μειονότητα προσφέρθηκαν προνόμια και δικαιώματα ανάλογα προς το μέγεθος της. Όπως ανέφεραν τότε χαρακτηριστικά συνταγματολόγοι και νομικοί, η Κύπρος ήταν η πρώτη χώρα στον κόσμο στην οποία το σύνταγμα αρνιόταν τη διακυβέρνηση στη πλειοψηφία. Κίνδυνος επίσης για τη νεοσύστατη Δημοκρατία περιέκλειαν δύο συνθήκες που υπογράφηκαν μέσα στα πλαίσια των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου:

α) Η Συνθήκη Συμμαχίας και η β) Συνθήκη Εγγυήσεως

α) Η Συνθήκη Εγγυήσεως μεταξύ της Κύπρου από την μία και της Ελλάδας, της Βρετανίας και της Τουρκίας, από την άλλη. Η συνθήκη αυτή καθιστούσε την Ελλάδα, Βρετανία και Τουρκία εγγυήτριες δυνάμεις της κυριαρχίας και εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου και τους εκχωρούσε ακόμα και δικαίωμα μονομερούς επέμβασης για την αποκατάσταση της τάξης πραγμάτων που δημιουργούνται με τη Συνθήκη.

β) Η Συνθήκη Συμμαχίας μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας και Τουρκίας, η οποία προνοούσε για τη στάθμευση στρατιωτικών αποσπασμάτων της Ελλάδας και της Τουρκίας στο νησί (950 και 650 ανδρών αντιστοίχως), με το δικαίωμα να

αναλαμβάνουν δράση στη Κύπρο, ακόμα και χωριστά, σε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων της Συνθήκης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι δύο αυτές Συνθήκες ποτέ δεν κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου για επικύρωση, επειδή η Βουλή δεν θα τις επικύρωνε και θα δημιουργούταν αδιέξοδο από τις πρώτες κιόλας ημέρες της σύστασης της Δημοκρατίας.

Επιπλέον οι Συνθήκες συγκρούονταν άμεσα με βασικές αρχές του διεθνούς δικαίου και της ηθικής, με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και με το δικαίωμα κάθε κράτους για πλήρη κυριαρχία και ανεξαρτησία. Έδιναν επίσης το δικαίωμα κάθε κράτους για πλήρη κυριαρχία και ανεξαρτησία. Έδιναν επίσης το δικαίωμα σε ξένες δυνάμεις να αναλάβουν τέτοια δράση, που θα αποτελούσε μια άνευ προηγουμένου επέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις ενός ανεξάρτητου κράτους – μέλους των Ηνωμένων Εθνών και παραβίαζαν τις διεθνώς αποδεκτές αρχές της δημοκρατικής διακυβέρνησης του νόμου της πλειοψηφίας και της ισότητας μεταξύ των πολιτών.

Ο μεσολαβητής των Ηνωμένων Εθνών για το Κυπριακό Δρ. Γκάλο Πλάζα, στην παράγραφο 163 της έκθεσης του προς τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, το Μάρτιο του 1965, περιέγραφε το Σύνταγμα του 1960, σαν μια «συνταγματική παραφωνία».

3.5 Η ΠΡΩΤΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας εξελέγη από τους Ελληνοκύπριους, στις 13 Δεκεμβρίου 1959, ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ' ηγέτης του Ελληνισμού της Κύπρου από τις αρχές της δεκαετίας του πενήντα και κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα. Στη θέση του αντιπροέδρου εξελέγη από τους Τουρκοκύπριους Ο Φαζίλ Κουτσιούκ. Το πρώτο υπουργικό συμβούλιο της νεοσύστατης Δημοκρατίας περιλάμβανε επτά Ελληνοκύπριους και τρεις Τουρκοκύπριους υπουργούς.

Στην συνέχεια έγιναν οι πρώτες βουλευτικές εκλογές στις 31/07/60 από τις οποίες προήλθε η πρώτη βουλή της ανεξάρτητης Κύπρου. Τη βουλή αποτελούσαν 35 Ελληνοκύπριοι βουλευτές και 15 Τουρκοκύπριοι που εξελέγησαν ξεχωριστά από κάθε κοινότητα. Αμέσως μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της έγινε δεκτή στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) ως το 99ο κράτος-μέλος του. Το 1961 η Κύπρος έγινε μέλος της κοινοπολιτείας και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τον ίδιο χρόνο εντάχθηκε στο κίνημα των Αδέσμευτων στην ίδρυση του οποίου είχε πρωτοστατήσει.

3.6 Η ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Στην πρώτη περίοδο της Δημοκρατίας (1960-1963) παρατηρήθηκε γενικά μια έντονη ανταγωνιστική προσπάθεια των Ελλήνων και των Τούρκων της Κύπρου, με στόχο να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα και να εξουδετερώσουν τα μειονεκτήματα που τους προσέφερε το σύνταγμα της Ζυρίχης. Αναμφίβολα τα πλεονεκτήματα που ο διακανονισμός της Ζυρίχης παρείχε προς την Τουρκοκυπριακή κοινότητα ήταν καταφανής υπερτερεί όσων δόθηκαν στην Ελληνοκυπριακή που αποτελούσε και την συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού.

Όπως έχει προαναφερθεί, υπήρχαν στο Σύνταγμα πρόνοιες που καθιστούσαν πράγματι τη λειτουργία του κράτους προβληματική. Τέτοιες πρόνοιες ήταν το δικαίωμα αρνησικυρίας (Βέτο) και τα άλλα δικαιώματα του αντιπροέδρου και τα άλλα δικαιώματα του αντιπροέδρου, οι χωριστές πλειοψηφίες στη Βουλή, η εκλογή χωριστών δημοτικών συμβούλων στις πόλεις κ.α.

Με προφανείς λοιπόν και δεδομένες τις δυσκολίες που είχε να αντιμετωπίσει στο δρόμο της η Δημοκρατία της Κύπρου, άρχισε την ανεξάρτητη ζωή της, προσπαθώντας να οργανωθεί από τη μία ως ενωμένο ανεξάρτητο κράτος και από την άλλη να διαδραματίσει το δικό της ρόλο στο διεθνές προσκήνιο. Ο πρόεδρος Μακάριος, με επισκέψεις του σε διάφορες χώρες χάραξε την εξωτερική πολιτική της Κύπρου που είχε αδέσμευτους προσανατολισμούς, αλλά διατηρούσε στενές σχέσεις με τη δύση και φιλικές σχέσεις με τις χώρες της Ανατολής και τον υπόλοιπο κόσμο.

Από την πρώτη περίοδο της ανεξαρτησίας παρατηρήθηκε στην Κύπρο μια τάση εμμονής της Ελληνοκυπριακής πλευράς στην ιδέα της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα, παρόλο που η επιλογή αυτή είχε ρητά αποκλειστεί από τις συμφωνίες Ζυρίχη – Λονδίνου και παρόλο που ήταν γνωστές τόσο οι Ελλαδικές όσο και οι Τουρκικές αντιδράσεις για το θέμα αυτό.

Ταυτόχρονα οι Τουρκοκύπριοι επέμεναν μεθοδικά και συστηματικά στην εφαρμογή όλων των ευνοϊκών γι' αυτούς διαφορετικών προνοιών του συντάγματος, με αποτέλεσμα να υπάρχει δυσλειτουργία του κράτους και δυσκολία στη λήψη αποφάσεων, τόσο από την κυβέρνηση όσο και από τη βουλή. Παράλληλα προέβαιναν σε μυστικές στρατιωτικές προετοιμασίες, ενώ η ΤΜΤ, τρομοκρατική οργάνωση που ελεγχόταν από εχτρεμιστικά στοιχεία της τουρκοκυπριακής ηγεσίας, προσπαθούσε να φιμώσει η ακόμα και να εξουδετερώσει κάθε τουρκοκυπριακή προοδευτική φωνή, που πίστευε και εργαζόταν για την οικοδόμηση ενός κλίματος εμπιστοσύνης και συνεργασίας ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τούρκους της Κύπρου. Τα δεδομένα αυτά φανερώνουν ότι οι Τούρκοι επιδίωκαν τη διχοτόμηση του νησιού, θεωρώντας τη Ζυρίχη ως ενδιάμεσο σταθμό, που θα βοηθούσε τις παραπέρα διεκδικήσεις τους.

3.7 ΤΑ ΔΕΚΑΤΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

Όπως αναφέρουν οι περισσότεροι μελετητές της ιστορίας της ταραγμένης αυτής περιόδου, ο Μακάριος επιδίωκε πράγματι την τροποποίηση του συντάγματος από την αρχή της ανεξαρτησίας. Επιθυμούσε όμως η αλλαγή αυτή να πραγματοποιηθεί μέσω διαπραγματεύσεων με την Τουρκοκυπριακή πλευρά και με την συγκατάθεση των τριών εγγυητριών δυνάμεων. Αναφορικά με τη στάση των εγγυητριών χωρών στο θέμα αυτό, η κατάσταση διαμορφωνόταν ως εξής:

Η Άγκυρα ήταν σαφώς και κατηγορηματικά αρνητική στις προθέσεις της Ελληνοκυπριακής πλευράς για αναθεώρηση του Συντάγματος. Για τη στάση της Μ. Βρετανίας υπάρχουν διάφορες εκτιμήσεις. Δεν υπάρχει όμως καμιά αμφιβολία ότι ο Βρετανός Ύπατος Αρμοστής στην Κύπρο σερ Άρθουρ Κλαρκ ενθάρρυνε το Μακάριο να προχωρήσει στην υποβολή των προτάσεων για τροποποίηση του συντάγματος, ενώ όπως μαρτυρείτε, είχε και άμεση ανάδειξη στην τελική διατύπωση των προτάσεων, που έμειναν γνωστές στην ιστορία ως «τα δεκατρία σημεία».

Η Ελλάδα, στην οποία είχε σημειωθεί κυβερνητική αλλαγή, υποσχόταν κάθε βοήθειά στην Κύπρο και παράλληλα συμβούλευε την κυπριακή ηγεσία να αποφύγει οποιαδήποτε μονομερή ενέργεια.

Με αυτά λοιπόν τα δεδομένα ο πρόεδρος Μακάριος, με τη συγκατάθεση της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ελληνοκύπριων βουλευτών και άλλων παραγόντων του τόπου παρέδωσε στις 30 Νοεμβρίου 1963 στον

αντιπρόεδρο Φαζίλ Κουτσιούκ μνημόνιο από δεκατρία σημεία, για την τροποποίηση του κυπριακού συντάγματος.

Ταυτόχρονα ενημέρωσε τις κυβερνήσεις των τριών εγγυητριών χωρών για το διάβημα του, κοινοποιώντας τους συνάμα το περιεχόμενο του μνημονίου.

*Τα δεκατρία σημεία – υποδεικνύόμενα μέτρα για την απομάκρυνση των αιτιών τριβής μεταξύ των δύο κοινοτήτων (Παράρτημα).

3.8 ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1963

Η Τουρκική απάντηση στις προτάσεις Μακαρίου για τροποποίηση του συντάγματος δόθηκε στις 16 Δεκεμβρίου από τον Τούρκο πρέσβη στη Λευκωσία ο οποίος επέδωσε στο Μακάριο απορριπτική διακοίνωση της Τουρκικής κυβέρνησης. Η Τουρκία ταυτόχρονα με την απόρριψη των δεκατριών σημείων, διατύπωνε και την απειλή ότι θα επέβαινε στρατιωτικά στην Κύπρο, σε περίπτωση διατάραξης της ισορροπίας που επιτεύχθηκε με τις Συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου.

Εντούτοις και παρά το γεγονός ότι η τουρκική πλευρά είχε ήδη τοποθετηθεί αρνητικά στο θέμα των δεκατριών σημείων, στις 19 Δεκεμβρίου οι υπουργοί εξωτερικών Ελλάδας, Τουρκίας και Κύπρου (Σοφοκλής Βενιζέλος, Φερντινόν Ερκίν και Σπύρος Κυπριανού), σε συνάντησή τους στο Παρίσι συμφώνησαν να επιδιωχθεί διαπραγμάτευση των προτάσεων Μακαρίου ανάμεσα στις ηγεσίες των δύο κοινοτήτων της Κύπρου. Και ενώ τα πράγματα φαίνονταν προς στιγμή να ακολουθούν την πορεία ενός ειρηνικού διακανονισμού μέσω διαπραγματεύσεων, ένα τυχαίο επεισόδιο, τα ξημερώματα της 21ης Δεκεμβρίου 1963,

πυροδότησε την πρώτη σοβαρή ένοπλη σύγκρουση Ελλήνων και Τούρκων της Κύπρου, οποία είχε απρόβλεπτες εξελίξεις και καταλυτικές συνέπειες στην παραπέρα πορεία τη Κυπριακής Δημοκρατίας.

Οι συγκρούσεις ανάμεσα στις δύο κοινότητες που έμειναν γνωστές στην Ιστορία ως οι «διακοινοτικές ταραχές του 1963» ή ως «η τουρκοκυπριακή ανταρσία», συνεχίστηκαν ως το τέλος του Δεκεμβρίου. Στις 31 Δεκεμβρίου του 1963, ύστερα από συμφωνία των τριών εγγυητριών δυνάμεων και της κυπριακής κυβέρνησης βρετανικά στρατεύματα, που βρίσκονταν στις στρατιωτικές βάσεις των Άγγλων στην Κύπρο, ανέλαβαν το ρόλο του «ειρηνοποιού», παρεμβαίνοντας ανάμεσα στις αντιμαχόμενες δυνάμεις και χαράσσοντας από τότε τη λεγόμενη «πράσινη γραμμή». Η συμφωνία για την εκεχειρία και τη χάραξη της πράσινης γραμμής έγινε στις 30.12.1963. Η δημιουργία της γραμμής, που υπήρχε Βρετανική επινόηση, ήταν ένα μέτρο που επιβλήθηκε στην κυβέρνηση της Κύπρου και εξυπηρέτησε σε μεγάλο βαθμό, όπως αποδείχθηκε στη συνέχεια, τα μακροπρόθεσμα τουρκικά σχέδια για το εδαφικό διαμελισμό του νησιού.

Εξυπηρετώντας ακριβώς τα διχοτομικά της σχέδια στην Κύπρο, η τουρκική πλευρά προχώρησε στη συνέχεια στην εφαρμογή μονομερών αποφάσεων και ενεργειών, με αφορμή τα αιματηρά γεγονότα του Δεκεμβρίου του 1963. Συγκεκριμένα, στο χρονικό διάστημα μεταξύ της 21ης και της 31ης Δεκεμβρίου, με την καθοδήγηση Τούρκων επιτελικών, μετακινήθηκαν χιλιάδες τουρκοκύπριοι από τα χωριά τους όπου ζούσαν ως τότε ειρηνικά με τους Ελληνοκύπριους και εγκαταστάθηκαν σε αμιγείς τουρκοκυπριακές περιοχές. Δημιουργήθηκαν έτσι οι λεγόμενοι τουρκοκυπριακοί θύλακες (6 των αριθμό), ενώ η ΤΟΥΡΔΥΚ βγήκε από το στρατόπεδο της έθεσε κάτω από τον έλεγχο της

στο δρόμο Λευκωσίας – Κερύνειας μέσω Κιόνελι, γεγονός που δημιούργησε προγεφύρωμα για την διχοτόμηση και την ενδεχόμενη τουρκική εισβολή.

Ταυτόχρονα, εφαρμόζοντας σχέδιο που είχαν ετοιμάσει από τις 14/09/1963 και το οποίο βρέθηκε το Δεκέμβριο του 1963 στο γραφείο του Κουτσιούκ, αποχώρησαν από τη κυβέρνηση οι τρεις Τουρκοκύπριοι υπουργοί μαζί με τον αντιπρόεδρο.

Αποχώρησαν επίσης οι δεκαπέντε Τουρκοκύπριοι βουλευτές από τη βουλή και όλοι οι Τουρκοκύπριοι δημόσιοι υπάλληλοι από τη δημόσια υπηρεσία. Από τότε οι Τουρκοκύπριοι δε συμμετέχουν στη διακυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ παράλληλα έχουν προχωρήσει στην παράνομη σύσταση και οργάνωση ξεχωριστών διοικητικών οργάνων. Το 1964 ίδρυσαν τη «Γενική Επιτροπή», με «Εκτελεστική» και «νομοθετική» εξουσία, η οποία το 1967 ονομάστηκε «Προσωρινή Τουρκοκυπριακή Διοίκηση».

Ύστερα από την Τουρκική εισβολή του 1974 προχώρησαν (15.11.1983) στην ανακήρυξη του τουρκοκυπριακού ψευδοκράτους, με την ονομασία «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου», που έχει αναγνωριστεί μόνο από την Τουρκία.

---

* 1 Η έναρξη των διακοινοτικών συγκρούσεων (Κληρίδης, τ.α. σ. 239)

*2 Η γραμμή αντιπαράταξης μεταξύ των θέσεων των Ελλήνων και των Τούρκων ονομάστηκε «πράσινη γραμμή», γιατί χараχτήθηκε πάνω στο χάρτη της Λευκωσίας με πράσινο μολύβι.

3.8 ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Τον Ιανουάριο του 1964, εξαιτίας σοβαρής κατάστασης η οποία προέκυψε από τις διακοινοτικές ταραχές στην Κύπρο και των απειλών της Τουρκίας να εισβάλει στρατιωτικά στο νησί, η βρετανική κυβέρνηση συγκάλεσε πενταμελή διάσκεψη στο Λονδίνο για να ασχοληθεί με το πρόβλημα. Στη διάσκεψη εκπροσωπήθηκαν οι κυβερνήσεις των τριών Εγγυητριών Δυνάμεων, Βρετανίας, Ελλάδας, Τουρκίας και οι δύο κοινότητες της Κύπρου. Αλλά λίγες μέρες μετά την έναρξη της διάσκεψης, έγινε φανερό ότι σκοπός της ήταν να πείσει την κυπριακή κυβέρνηση να συμφωνήσει :

Α) στην αποστολή στην Κύπρο στρατευμάτων από διάφορες χώρες, φιλικές προς τη Μ.Βρετανία και την Τουρκία, με στόχο τη διατήρηση, δήθεν του νόμου και της τάξης και β) στην εγκαθίδρυση μιας ενδοκυβέρνησης επιτροπής με τη συμμετοχή των κυβερνήσεων που θα απέστειλαν τα αποσπάσματα, για να εποπτεύει τα στρατεύματα.

Οποιαδήποτε και να ήταν τα κίνητρα για την υποβολή της πρότασης αυτής, οι εκπρόσωποι της Κύπρου αντιλήφθηκαν ότι η αποδοχή της θα σήμαινε την αναπόφευκτη κατοχή του νησιού από ξένα στρατεύματα και την υποκατάσταση των εξουσιών της Κυπριακής κυβέρνησης από την ούτω καλούμενη ενδοκυβερνητική επιτροπή κάτι που θα διευκόλυνε τους Τούρκους να υλοποιήσουν τα σχέδιά τους για γεωγραφικό διαχωρισμό της τουρκοκυπριακής μειονότητας.

Στην πραγματικότητα αυτό ακριβώς απαίτησαν οι Τούρκοι αντιπρόσωποι κατά την έναρξη της Διάσκεψης του Λονδίνου. Οι αντιπρόσωποι της Κύπρου αντιτάχθηκαν, στα διαμελιστικά σχέδια που του; υποβλήθηκαν και τελικά η Κυπριακή κυβέρνηση προσέφυγε στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Για να το πράξει, χρειάστηκε να αντισταθεί σε πολλές πιέσεις που προήλθαν από διάφορες πλευρές οι οποίες για να αποτρέψουν προσφυγή της Κύπρου στο Συμβούλιο Ασφαλείας, πρόβαλαν την άποψη ότι κάτι τέτοιο θα αποτελούσε αρκετή δικαιολογία για την Τουρκία να εισβάλει στην Κύπρο.

Καθόλη τη διάρκεια της Διάσκεψης η απειλή τουρκικής εισβολής ήταν συνεχής. Τουρκικά στρατιωτικά αεροπλάνα της Κύπρου, ενώ Τουρκικός στρατιωτικός εξοπλισμός και εκπαιδευμένο στρατιωτικό προσωπικό μεταφέρθηκαν μυστικά στο νησί. Όλα αυτά κορυφώθηκαν με τους βομβαρδισμούς κυπριακών χωριών και πόλεων στην Τηλλυρία τουρκικά αεροπλάνα του Αυγούστου του 1964. Περίπου 100 Ελληνοκύπριοι – κυρίως πολίτες – σκοτώθηκαν και μεγάλος αριθμός τραυματίστηκαν. Μετά από τις τουρκικές απειλές για εισβολή στο νησί, η κυπριακή κυβέρνηση έθεσε το θέμα ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών.

3.9 ΟΙ ΕΝΔΟΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ (1964-1974).

Η αποτυχημένη κατάληξη των μεσολαβητικών προσπαθειών Ατσεσον και Γκάλοπ Πλάζα όπως επίσης και η διάσταση που είχαν πάρει τα γεγονότα του 1964 οδήγησαν την ελληνική πλευρά, στην Κύπρο και την Ελλάδα σε νέες σκέψεις και αποφάσεις για την παραπέρα πορεία του κυπριακού προβλήματος.

Το 1965 σημαδεύτηκε από την αναβίωση της ιδέας για υιοθέτηση της πολιτικής της ένωσης από τις κυβερνήσεις Ελλάδας και Κύπρου. Την ενωτική γραμμή υιοθέτησαν οι δύο κυβερνήσεις του Γ. Παπανδρέου και Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, όπως επίσης και οι επόμενες προδικτατορικές ελληνικές κυβερνήσεις. Εξάλλου, η κυπριακή Βουλή, στις 27 Ιουνίου 1967, ενέκρινε ψήφισμα που υποστήριζε συνέχιση του αγώνα «μέχρις ότου ούτος ευοδωθεί δια της άνευ ενδιαμέσου τίνος σταθμού ενώσεως ενιαίας και ολοκλήρου της Κύπρου μετά της μητρός Ελλάδος (Κρανιδιώτης, 1985, τ.α.σ.431).

Στο μεταξύ όμως, η Ελλάδα, από τα μέσα ήδη του 1965, είχε αρχίσει να κλυδωνίζεται από μια έντονα εσωτερική πολιτική αστάθεια που κάθε άλλο παρά συνέβαλλε στην υλοποίηση των ενωτικών οραματισμών και αποφάσεων Κύπρου και Ελλάδας.

Η κυβέρνηση Παπανδρέου παραιτήθηκε ύστερα από την άρνηση του βασιλιά Κωνσταντίνου να εγκρίνει την ανάληψη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας από τον ίδιο τον πρωθυπουργό, ενέργεια που έμεινε

γνωστή στην ιστορία ως το «το βασιλικό πραξικόπημα» της 15ης Ιουλίου 1965. Την κυβέρνηση Παπανδρέου διαδέχτηκαν, ως του Απριλίου του 1967, οι κυβερνήσεις Νόβα, Τσιριμώκου, Στεφανοπούλου, Παρασκευοπούλου.

Και ενώ στην εξουσία βρισκόταν, από τις 3 Απριλίου, η υπηρεσιακή του Παναγιώτη Κανελλόπουλο, με εντολή να οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές που θα γίνονταν στις 28 Μαΐου εκδηλώθηκε στην Ελλάδα το πραξικόπημα των συνταγματαρχών. Στις 21 Απριλίου 1967 επιβλήθηκε βίαια στη χώρα που γέννησε τη δημοκρατία, καθεστώς στρατιωτικής δικτατορίας, με αρχηγό το συνταγματάρχη Γεώργιο Παπαδόπουλο.

Η Απριλιανή δικτατορία των συνταγματαρχών σήμανε για την Ελλάδα και την Κύπρο την έναρξη μιας νέας περιόδου δεινών και περιπετειών, όπως αποδεικνύουν τα δραματικά και τραγικά γεγονότα των επόμενων χρόνων ως το τέλος της χουντικής επταετίας, τον Ιούλιο του 1974.

Στο διάστημα αυτό και ενώ το κυπριακό εξακολουθούσε να απασχολεί τον ΟΗΕ και τις γενικές συνελεύσεις του, η κατάσταση στο εσωτερικό μέτωπο της Κύπρου οξυνόταν, αφού «η άνοδος της χούντας στην εξουσία ενθάρρυνε τους αντιμακαριακούς κύκλους.

Ελλαδίτες αξιωματικοί της Εθνικής Φρουράς και της ΕΛΔΥΚ με το σύνθημα της ένωσης, αρχίζουν να προετοιμάζουν το έδαφος για ανατροπή του Μακαρίου, κατάργηση του κυπριακού κράτους και ουσιαστικά, την επιβολή της διπλής ένωσης» (Κρανιδιώτης, 1985 τ.α. σ. 425). Οι σχέσεις Μακαρίου-Γρίβα ήταν επίσης οξυμένες, ενώ ο τελευταίος παρουσιαζόταν πια ως ηγέτης του ενωτικού και αντιμακαριακού κινήματος στην Κύπρο.

3.10 ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΚΑΙ Η ΕΙΣΒΟΛΗ

Το Ιούλιο του 1974 η κρίση στις σχέσεις ανάμεσα στις κυβερνήσεις Κύπρου και Ελλάδας έφτανε στο αποκορύφωμα της. Στις 3 Ιουλίου ο Μακάριος απηύθυνε μακροσκελή επιστολή στον Έλληνα πρόεδρο στρατηγό Φαίδωνα Γκιζίκη, με την οποία κατηγορούσε τη στρατιωτική κυβέρνηση Αθηνών ότι συνωμοτούσε για τη δολοφονία του και για την ανατροπή της κυβέρνησής του.

Στις 15 Ιουλίου 1974 ημέρα Δευτέρα στις 8.20 το πρωί, η χούντα του Ιωαννίδη έδωσε την απάντηση της στον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπο Μακάριο. Τα τανκ της Εθνικής Φρουράς και της ΕΛΔΥΚ βγήκαν από τα στρατόπεδα τους και άρχισαν να χτυπούν το προεδρικό μέγαρο, ενώ την ίδια ώρα το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, που ήταν από τους πρώτους στόχους των πραξικοπημάτων, διέκοψε το κανονικό του πρόγραμμα, για να μεταδώσει :

«Σήμερα την πρωία η Εθνική Φρουρά επενέβη δια να σταματήσει τον αδελφοκτόνων πόλεμο. Η Εθνική Φρουρά είναι την στιγμήν αυτήν κυρία της καταστάσεως. Ο Μακάριος είναι νεκρός».

Παρά το γεγονός των πραξικοπημάτων, οι οποίοι μετέτρεψαν σε ερείπια το Προεδρικό Μέγαρο, ο Μακάριος κατάφερε να διαφύγει και να μεταβεί στην Πάφο. Από εκεί μέσω ενός τοπικού ραδιοπομπού, που τέθηκε σε λειτουργία από υποστηρικτές του Μακαρίου και ονομάστηκε «Ελεύθερος Ραδιοφωνικός Σταθμός Πάφου», απηύθυνε διάγγελμα προς τον κυπριακό λαό.

Με το διάγγελμα του ο Μακάριος πληροφορούσε το λαό ότι βρισκόταν στη ζωή και τον καλούσε να αντισταθεί στο πραξικόπημα. Ταυτόχρονα απηύθυνε έκκληση στις μεγάλες δυνάμεις και στις φίλες χώρες της Κύπρου για βοήθεια και συμπαράσταση στον αγώνα για την καταστολή του πραξικοπήματος και την προάσπιση τη Δημοκρατίας, όμως η έλλειψη οργανωμένου σχεδίου κατά του πραξικοπήματος και ο αιφνιδιασμός τρόπος με τον οποίο εκδηλώθηκε το πραξικόπημα σε ώρα που κανείς δεν ανέμενε-είχαν αποτέλεσμα την τελική επικράτηση των πραξικοπημάτων, παρά την ισχυρή αντίσταση που προβλήθηκε στο προεδρικό Μέγαρο, στην Αρχιεπισκοπή, στο Καϊμακλή, στη Λεμεσό, στην Πάφο και αλλού.

Με την επικράτηση του πραξικοπήματος ο Μακάριος έφυγε από την Πάφο και πήγε μέσω των Βρετανικών βάσεων στο Λονδίνο. Από εκεί έσπευσε στη Νέα Υόρκη, όπου προσφώνησε το Συμβούλιο Ασφαλείας ως ο νόμιμος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, υποστηρίζοντας την Κυπριακή προσφυγή ενάντια στο πραξικόπημα της χούντας.

Στο μεταξύ οι πραξικοπηματίες, μετά την επικράτηση τους, προέβαιναν σε ένα όργιο βίας και τρομοκρατίας. Υπήρξαν νεκροί και τραυματίες, ενώ στη διάρκεια του πραξικοπήματος πολλοί υποστηριχτές του Μακαρίου συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν.

Αναφορικά με τις διεθνείς αντιδράσεις ύστερα από την εκδήλωση του πραξικοπήματος, αξίζει να αναφερθεί ότι τα περισσότερα κράτη καταδίκασαν την πραξικοπηματική ενέργεια της χούντας και δήλωσαν ότι εξακολουθούν να αναγνωρίζουν τον πρόεδρο Μακάριο ως το νόμιμο πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

3.11 ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

Χρησιμοποιώντας ως πρόσχημα το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974, που ενθάρρυνε η στρατιωτική χούντα των Αθηνών ενάντια στη Κυπριακή Κυβέρνηση, η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο δήθεν ως «εγγυήτρια της ανεξαρτησίας του νησιού», αλλά με μοναδική επιδίωξη την καταστροφή του.

Η τουρκική εισβολή άρχισε τα ξημερώματα του Σαββάτου, 20 Ιουλίου 1974 από τις ακτές της Κερύνειας. Ο πρωθυπουργός Μπουλέντ Ετζεβίτ, ο «πρωθυπουργός της εισβολής», όπως έμεινε από τότε γνωστός, αφού απέτυχε να πείσει την Τρίτη εγγυήτρια δύναμη τη Μεγάλη Βρετανία, για μια ενδεχόμενη Αγγλοτουρκική επέμβαση στην Κύπρο, άναψε το «πράσινο φως» στις όχθες του Αττίλα, επικαλούμενος τις πρόνοιες της Συνθήκης Εγγυήσεως και το επιχείρημα της προστασίας των Τουρκοκύπριων. Οι τουρκικές δυνάμεις κινήθηκαν στη Κύπρο σε δύο φάσεις. Η πρώτη άρχισε στις 20 Ιουλίου και διήρκησε ως τις 22 του ίδιου μήνα, οπότε με παρέμβαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, κηρύχτηκε εκεχειρία.

Στη διάρκεια της πρώτης φάσης της εισβολής, οι Τούρκοι που βρήκαν μια Κύπρο εντελώς απροστάτευτη και πλήρως αποδιοργανωμένη εξαιτίας του πραξικοπήματος, κατάφεραν να κατακτήσουν την Κερύνεια και να δημιουργήσουν προγεφύρωμα προς τη Λευκωσία, ελέγχοντας έτσι πλήρως το δρόμο Κερύνειας-Λευκωσίας, μέσω Κιόνελι.

Ταυτόχρονα στην Αθήνα (22 Ιουλίου 1974) η χούντα κατέρρευσε κάτω από το βάρος του εγκλήματος και της προστασίας που διέπραξε σε βάρος

της Κύπρου. Με την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα και το σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας, με επικεφαλής τον Κωνσταντίνο του Νικολάου Σαμψών.

Στις 23 Ιουλίου ανέλαβε την προεδρία της Κυπριακή Δημοκρατίας ο πρόεδρος της βουλής Γλαύκος Κληρίδης, ενώ από τις 25-30 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη η πρώτη φάση διάσκεψης για την Κύπρο, με συμμετοχή των υπουργών εξωτερικών των τριών εγγυητριών δυνάμεων Ελλάδος, Τουρκίας και Μ. Βρετανίας. Σκοπός της διάσκεψης ήταν η διευθέτηση του Κυπριακού προβλήματος με βάση το σύνταγμα του 1960 και το ψήφισμα 353, που ενέκρινε το συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ στις 20 Ιουλίου 1974.

Με την παύση της χούντας στην Ελλάδα και της πραξικοπηματικής κυβέρνησης Σαμψών στην Κύπρο, δραστηριοποιήθηκε έντονα ο ΟΗΕ και ο αμερικανικός παράγοντας ο οποίος ανησυχούσε για το ενδεχόμενο ελληνοτουρκικού πολέμου εξαιτίας της Κύπρου. Επίσης η επανασύγκληση της διάσκεψης τη Γενεύης στις 8 Αυγούστου, με συμμετοχή και εκπροσώπων των Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκύπριων έδειχναν προς στιγμήν ότι τα πράγματα οδηγούν σε εκτόνωση.

Παρόλο που οι Τούρκοι παραβίαζαν συνεχώς την εκεχειρία και έκαναν αυστηρούς ελέγχους στις ελεγχόμενες περιοχές τους. Εντούτοις, το ναυάγιο της διάσκεψης της Γενεύης αποκάλυψε στη συνέχεια τις πραγματικές προθέσεις της Τουρκίας, η οποία στις 14 Αυγούστου 1974 εξαπέλυσε νέα επίθεση εναντίον της Κύπρου και ολοκλήρωσε τους επεκτατικούς της στόχους, κατακτώντας με τη δύναμη των όπλων το 36,4% του κυπριακού εδάφους.

Στην περιοχή του αεροδρομίου Λευκωσίας και σε άλλες ακόμα περιοχές, παρά την καταφανή τουρκική υπεροπλία, δυνάμεις της ΕΛΔΥΚ και της Εθνικής Φρουράς έδωσαν σκληρές μάχες εναντίον των εισβολέων. Πολλοί άνδρες της ΕΛΔΥΚ και της Εθνικής Φρουράς έπεσαν πολεμώντας ηρωικά στη διάρκεια των δύο φάσεων της τουρκικής εισβολής.

Με την ολοκλήρωση των πολεμικών επιχειρήσεων των Τούρκων στην Κύπρο στις 16 Αυγούστου κηρύχθηκε εκεχειρία από τον ΟΗΕ βρίσκονταν πια κάτω από την Τουρκική κατοχή εκτός από την Κερύνεια, η Αμμόχωστος και η Καρπασία, η Μόρφου και πολλά χωριά που βρίσκονται στη Βόρεια περιοχή του νησιού.

Ως αποτέλεσμα της εισβολής 200 χιλιάδες Ελληνοκύπριοι έγιναν πρόσφυγες στην ίδια τους την χώρα, δηλαδή το 1/3 περίπου του συνολικού πληθυσμού. « Οι φονευθέντες ανέρχονταν εις 2850 άτομα, κατά το πλείστον άμαχων φονευθέντες εν ψυχρώ υπό των Τούρκων εισβολέων». (Παπαγεωργίου 1976).

Οι αγνοούμενοι ανέρχονται στις 1619, ενώ 20.000 Έλληνες της Κύπρου παρέμειναν εγκλωβισμένοι στην περιοχή Καρπασία κυρίως αλλά και σε άλλες περιοχές της κατεχόμενης Κύπρου. Χιλιάδες ήταν επίσης οι αιχμάλωτοι Ελληνοκύπριοι. Σοβαρότατο ήταν επίσης το πλήγμα που επέφερε η τουρκική εισβολή και η κατοχή του 36,4% των εδαφών του νησιού στη κυπριακή οικονομία.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι από το 1974 η Τουρκία, με τη παρουσία ισχυρών στρατιωτικών δυνάμεων στη Κύπρο (περίπου 40.000 στρατιωτών με σύγχρονο εξοπλισμό) ελέγχει στρατιωτικά,

οικονομικά, διοικητικά και πολιτικά τα κατεχόμενα. Ταυτόχρονα άρχισε και εξακολουθεί να μεταφέρει χιλιάδες εποίκους στην κατεχόμενη Κύπρο, με στόχο την αλλαγή του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού, περιφρονώντας κατά περίεργο τρόπο τα επανειλημμένα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών που ζητούν την άμεση αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων και την επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους.

Μέσα σε αυτές τις τραγικές συνθήκες ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος που σε όλο το διάστημα της αυτοεξορίας του διέμενε στο Λονδίνο έχοντας στενή επαφή και συνεργασία τόσο με την Ελληνική κυβέρνηση όσο και με την προσωρινή Κυπριακή κυβέρνηση του Γλαύκου Κληρίδη, επέστρεψε τελικά στην Κύπρο στις 7 Δεκεμβρίου 1974. Ο Κυπριακός του επεφύλαξε θριαμβευτική υποδοχή στην πλατεία της Αρχιεπισκοπής επαναθέτοντας στον εκλεγμένο ηγέτη του τις ελπίδες για απαλλαγή από την Τουρκική κατοχή και για την απελευθέρωση της κατεχόμενης Κύπρου. Ο Μακάριος από τον εξώστη της Αρχιεπισκοπής έκανε έκκληση για λαϊκή συμφιλίωση.

Ταυτόχρονα διακήρυξε την αποφασιστικότητα λαού και ηγεσίας να αναλάβουν το βάρος ενός μακροχρόνιου αγώνα ωσότου εφαρμοστούν οι αποφάσεις του ΟΗΕ για την Κύπρο και αποκατασταθούν τα καταπατημένα δικαιώματα του λαού της.

Ο Μακάριος συνέχισε να βρίσκεται στο πηδάλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας για άλλα 3 χρόνια 'ως την ημέρα του θανάτου του 3 Αυγούστου 1977. Το σημαντικότερο γεγονός αυτής της περιόδου ήταν η υπογραφή της συμφωνίας Ντεκτάς- Μακάριος στις 12 Φεβρουαρίου 1977, η οποία περιλάμβανε τέσσερις κατευθυντήριες γραμμές για την

ειρηνική επίλυση του Κυπριακού προβλήματος μέσω διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ.

Οι προσπάθειες και οι διαπραγματεύσεις για την εξεύρεση μιας λύσης συνεχίστηκαν και στα κατοπινά χρόνια. Παράλληλα στο διάστημα αυτό συνέβησαν άλλα δύο σημαντικά γεγονότα με καθοριστική σημασία στις παρακάτω εξελίξεις:

A) Η συμφωνία Κυπριανού – Νεκτάς (20 Μαΐου 1979), η οποία έγινε ύστερα από διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, επαναβεβαίωσε και συμπλήρωσε τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές που προδιέγραψε η συμφωνία του Μακάριου – Ντεκτάς για την λύση του Κυπριακού.

B) Η μονομερής ανακήρυξη του Τουρκοκύπριου ψευδοκράτους (15 Νοεμβρίου 1983) ενέργεια η οποία καταδικάστηκε από τα ηνωμένα έθνη ως αποσχιστική και παράνομη.

Με αυτά λοιπόν τα δεδομένα και παρά τη διαρκώς εντεινόμενη Τουρκική αδιαλλαξία και τη συνεχιζόμενη παράνομη κατοχή του 36,4% των εδαφών της από τα Τουρκικά στρατεύματα, η Κυπριακή Δημοκρατία με όπλο τη σταθερή προσήλωση στα δίκαια της και την διεθνή αναγνώριση που της παρέχει ο ΟΗΕ και όλοι οι άλλοι διεθνείς οργανισμοί συνεχίζει καθημερινά και αδιάλειπτα τις προσπάθειες της με στόχο την εξεύρεση ειρηνικής λύσης στο Κυπριακό πρόβλημα μιας λύσης που να εγγυάται την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων, την διασφάλιση της ενότητας και της ανεξαρτησίας της και την εφαρμογή όλων των βασικών δικαιωμάτων και ελευθεριών για όλους ανεξαιρέτα τους κατοίκους της.

3.12 ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

Τόσο το συμβούλιο ασφαλείας όσο και η γενική συνέλευση αναμείχθηκαν χωρίς διακοπή στο κυπριακό πρόβλημα του 1964. Στις 4 Μαρτίου 1964 το Συμβούλιο ασφαλείας ενέκρινε ομόφωνα το ψήφισμα 186 που αναγνώριζε την κυρίαρχη δημοκρατία της Κύπρου και τη νόμιμη κυβέρνηση της η οποία όπως τονιζόταν στο ψήφισμα είχε την ευθύνη της διατήρησης και της επαναφοράς του νόμου και της τάξης. Με το ίδιο ψήφισμα αποφασίστηκε επίσης η αποστολή στη Κύπρο ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ και ο διορισμός από το Γενικό Γραμματέα του οργανισμού ενός μεσολαβητή για την προώθηση ειρηνευτικής επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος σύμφωνα με τον καταστατικό χάρτη του Οργανισμού.

Αποτέλεσμα αυτού του πρώτου και πολύ σημαντικού ψηφίσματος του που πέτυχε η Κύπρος μετά την ανεξαρτησία της, έφτασε στη Κύπρο στις 15 Μάρτιο 1964 η διεθνής ειρηνευτική δύναμη (UNFICYP) με στρατεύματα από την Αυστρία, Καναδά, Ιρλανδία, Φιλανδία, Σουηδία, Βρετανία.

Η ειρηνευτική δύναμη της οποίας η αρχική δύναμη ανερχόταν στους 6.411 οπλίτες και αξιωματικούς στάλθηκε αρχικά στο νησί για 3 μήνες αλλά-κατόπιν-συνεχών-παρατάσεων-βρίσκεται_ακόμα_στο_νησί_για_να βοηθήσει στην αποκατάσταση της ειρήνης και της ομαλότητας.

Το Μάρτιο το 1965 ο Γενικός Γραμματέας των Η.Ε. Ου Θαντ διόρισε αρχικά σαν μεσολαβητή τον κ. Τουομιόγια από την Φιλανδία και

αργότερα τον Δρα Γκάλο Πλάζα από τον Ισημερινό. Ο Γκάλο Πλάζα με την έκθεση του στις 26.3.1965, που ήταν αποτέλεσμα εξάμηνων διαβουλεύσεων του με όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη, διαπίστωνε το ανεφάρμοστο των Συμφωνιών Ζυρίχης, απέκλειε την ιδέα του εδαφικού διαχωρισμού του νησιού ζητούσε από την Ελληνοκυπριακή πλευρά να αυτοπεριοριστεί το δικαίωμα του λαού της Κύπρου για αυτοδιάθεση και πρότεινε τη δημιουργία ενός πλήρους ανεξάρτητου και δημοκρατικού κράτους. Τόνιζε ταυτόχρονα ότι η διατήρηση της Κύπρου ως ανεξάρτητο κράτος πρέπει να πηγάζει από σχετική ελεύθερη απόφαση της κυβερνήσεως και του λαού της και όχι να επιβληθεί σαν όρος της Κύπρου και το λαό της.

Στην έκθεση του Γκάλο Πλάζα η ελληνική πλευρά έβλεπε να υπάρχουν θετικά στοιχεία, τα οποία ήταν έτοιμη να διαπραγματευτεί μέσα στα πλαίσια ενός διακοινοτικού διαλόγου παρόλο που διαφωνούσε με τις εισηγήσεις του μεσολαβητή στο θέμα της αυτοδιάθεσης. Αντίθετα η Τουρκική πλευρά όχι μόνο απέρριψε απερίφραστα την έκθεση Γκαλό Πλάζα, αλλά του κατηγόρησε ταυτόχρονα ότι έκανε υπέρβαση των όρων εντολής του και απαίτησε τον τερματισμό των υπηρεσιών του. Έτσι, η κρίση στην Κύπρο συνεχίστηκε.

3.13 ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

Τα Η.Ε. έχοντας άμεση ανάμιξη στο κυπριακό πρόβλημα ανησυχώντας για την Τουρκική απειλή εναντίον της κυριαρχίας και ανεξαρτησίας της Κύπρου, ενέκριναν στις 18 Δεκεμβρίου 1965 το ψήφισμα 2077 (χχ).

Τον Ιούνιο του 1968, μετά από συστάσεις του Γενικού Γραμματέα των Η. Ε. Άρχισαν συνομιλίες μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκύπριων για την επίτευξη λύσης στο κυπριακό πρόβλημα, αλλά καθώς η τουρκική επιδίωξη ήταν η προώθηση της διχοτόμησης του νησιού, καμιά πρόοδος δεν επιτεύχθηκε.

Η έναρξη των συνομιλιών είχε γίνει εφικτή ένεκα κυρίως των μονομερών μέτρων για επαναφορά στο νησί συνθηκών ομαλότητας, που πάρθηκαν από την κυπριακή κυβέρνηση το 1968, παρά το γεγονός ότι αθώοι Ελληνοκύπριοι (συμπεριλαμβανομένων 4 μοναχών είχαν δολοφονηθεί από τρομοκράτες της ΤΜΤ το 1967, και παρά το ότι η ούτω καλούμενη προσωρινή τουρκοκυπριακή διοίκηση είχε ιδρυθεί εκείνο το χρόνο με σκοπό να προωθήσει τη διχοτόμηση ή τη δημιουργία ενός χωριστού κράτους.

Η Κυπριακή κυβέρνηση προσέφερε πλήρη χάρτη μειονοτικών δικαιωμάτων για τους Τουρκοκύπριους, τον οποίο κατέθεσε στα Ηνωμένα Έθνη. Επίσης εξάγγειλε οικονομικά κίνητρα για Τουρκοκύπριους ώστε να εγκαταλείψουν τους θύλακες, στους οποίους είχαν εγκλωβιστεί και να επιστρέψουν στα σπίτια τους.

Επιπλέον η κυβέρνηση κατάργησε όλους τους περιορισμούς και όλα τα σημεία ελέγχου, τα οποία είχαν τεθεί μετά τις συγκρούσεις του 1963/64. Με αυτό το τρόπο οι Τουρκοκύπριοι ήταν εντελώς ελεύθεροι να κυκλοφορούν σε όλα τα μέρη του νησιού. Όμως η ηγεσία της TMT δεν ανταποκρίθηκε σε αυτά τα μέτρα. Εκτός το ότι απαγόρευσε στους Ελληνοκύπριους να εισέρχονται σε ορισμένες περιοχές, παρενέβαλλε συνεχώς εμπόδια στη συνεργασία μεταξύ ολόκληρου του πληθυσμού της Κύπρου.

Στο μεταξύ οι διακοινοτικές συνομιλίες συνεχίζονταν πάνω στη βάση ότι οι δύο πλευρές θα προσπαθούσαν να βρουν μια διευθέτηση βασισμένη σε ένα ενιαίο, ανεξάρτητο κυρίαρχο κράτος. Αυτό είχε, εξάλλου, τονιστεί από τον ίδιο το Γενικό Γραμματέων Ηνωμένων Εθνών και διακηρύχθηκε επανειλημμένα σε συνεδούς του Διεθνούς Οργανισμού. Όμως τα γεγονότα που ακολούθησαν, απέδειξαν ότι ενώ αρχικά η Τουρκία φαινόταν να συμφωνεί με την ιδέα ενός ανεξάρτητου κυρίαρχου, ενιαίου κράτους, στην πραγματικότητα προωθούσε συνεχώς τα σχέδια της για διχοτόμηση του νησιού και περίμενε την κατάλληλη στιγμή για υλοποίησή τους.

Οι προθέσεις της Τουρκίας αποκαλύφθηκαν τον Φεβρουάριο του 1974.

—Μετά από μια παρατεταμένη κυβερνητική κρίση που ακολούθησε τις γενικές εκλογές του προηγούμενου φθινοπώρου, η τουρκική κυβέρνηση συνασπισμού του Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος και του Κόμματος Εθνικής Σωτηρίας με Πρωθυπουργό τον Μπουλέντ Ετζεβίτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Εισαγωγή

Από την Τουρκική εισβολή στην Κύπρο τον Ιούλιο και Αύγουστο του 1974 και την επακόλουθη κατοχή σχεδόν του 40 % του εδάφους της, το Συμβούλιο Ασφαλείας, που είναι το κύριο όργανο των Ηνωμένων Εθνών στο οποίο έχει ανατεθεί η πρωταρχική ευθύνη για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, υιοθετήθηκε πολυάριθμα ψηφίσματα για την «κατάσταση στην Κύπρο».

Τα ψηφίσματα αυτά, που είναι βασισμένα στους σκοπούς και τις Αρχές των Ηνωμένων Εθνών, παρέχουν το πλαίσιο για μια δίκαιη λύση του προβλήματος και είναι υποχρεωτικά για τα κράτη-μέλη. Συνεπώς πρέπει να φέρουμε στη μνήμη μας, ότι το άρθρο 25 του χάρτη των Ηνωμένων Εθνών προνοεί ότι «τα μέλη των Ηνωμένων Εθνών συμφωνούν να εφαρμόζουν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας σύμφωνα με τον παρόντα Χάρτη. Η αποτελεσματικότητα του Συμβουλίου Ασφαλείας κατά συνέπεια απαιτεί ότι, εφόσον αυτό έχει πάρει απόφαση πάνω σε ένα πρόβλημα, όλα τα κράτη – μέλη της δίνουν πλήρη υποστήριξη υπό την έννοια ότι όχι μόνο αποδέχονται ένα συμφωνημένο κείμενο αλλά παρέχουν ισχυρή διπλωματική στήριξη σε αυτήν και χρησιμοποιούν τη συλλογική επιρροή τους για να προσδώσουν ακατανίκητη βαρύτητα σε μια δίκαιη λύση.

Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με πλήθος ψηφισμάτων, που υιοθέτησε για το ζήτημα της Κύπρου από το 1974, απαιτεί μεταξύ άλλων, σεβασμό προς τη κυριαρχία, ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα, ενότητα και το αδέσμευτο της Κυπριακής Δημοκρατίας, την άμεση και άνευ όρων αποχώρηση όλων των κατοχικών στρατευμάτων την επιστροφή των προσφύγων στις εστίες τους σε συνθήκες ασφάλειας, καθώς επίσης το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών όλων των Κυπρίων. Τα ψηφίσματα αυτά, που έχουν συστηματικά καταπατηθεί και παραγνωρισθεί με περιφρόνηση από την Τουρκία, παραμένουν ανεφάρμοστα μέχρι σήμερα.

Η Κύπρος εκφράζει την ελπίδα ότι η νέα κατάσταση που διαμορφώνεται διεθνώς θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός κλίματος μέσα στο οποίο τα άλλα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, περιλαμβανομένων εκείνων για τη Κύπρο, θα εφαρμοστούν επίσης και θα τύχουν συμμόρφωσης ώστε να αποκατασταθούν και στη Κύπρο η δικαιοσύνη και η ειρήνη.

4.1 ΨΗΦΙΣΜΑ 186 (1964)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 4 Μαρτίου 1964

Το Συμβούλιο Ασφαλείας

Σημειώνοντας ότι η παρούσα κατάσταση αναφορικά με την Κύπρο είναι πιθανόν να απειλήσει τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια και μπορεί να επιδεινωθεί περαιτέρω αν δεν ληφθούν αμέσως επιπρόσθετα μέτρα για διατήρηση της ειρήνης και αναζήτηση μιας διαρκούς λύσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις που πήραν τα μέρη αναφορικά με τις Συνθήκες που υπογράφηκαν στη Λευκωσία στις 16 Αυγούστου 1960.

Έχοντας υπόψη τις σχετικές πρόνοιες του καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και άρθρο του 2, παράγραφος 4, το οποίο αναφέρει :

«Όλα τα Μέλη θα απέχουν στις διεθνείς τους σχέσεις από την απειλή ή τη χρήση βίας εναντίον της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας οποιουδήποτε κράτους, ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο ασυμβίβαστο με τους σκοπούς των «Ηνωμένων Εθνών».

1. Καλεί όλα τα κράτη-μέλη, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, να απέχουν από οποιαδήποτε ενέργεια ή απειλή ενέργειας που θα επιδεινώσει την κατάσταση στην Κυπριακή Δημοκρατία ή θα θέσει σε κίνδυνο τη διεθνή ειρήνη,
2. Ζητεί από την κυβέρνηση της Κύπρου, η οποία έχει ευθύνη για τη διατήρηση και αποκατάσταση του νόμου και της τάξης, να λάβει όλα τα επιπρόσθετα μέτρα που είναι απαραίτητα για τον τερματισμό της βίας και της αιματοχυσίας στην Κύπρο,
3. Καλεί τις κοινότητες στην Κύπρο και τους ηγέτες τους να ενεργούν με τη μέγιστη συγκράτηση,
4. Συστήνει τη δημιουργία, με τη συναίνεση της Κυβέρνησης της Κύπρου, μιας ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο. Η σύνθεση και το μέγεθος της δύναμης θα καθορισθεί από το Γενικό-Γραμματέα, σε διαβούλευση με τις κυβερνήσεις της Κύπρου, Ελλάδας, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου. Ο Διοικητής της δύναμης θα διορίζεται από το Γενικό Γραμματέα και θα είναι υπόλογος σε αυτόν. Ο Γενικός Γραμματέας ο οποίος θα κρατεί τις κυβερνήσεις που συνεισφέρουν στη δύναμη πλήρως ενήμερες, θα δίνει περιοδικά αναφορά στο Συμβούλιο Ασφαλείας για τη λειτουργία της,

5. Συστήνει όπως η αποστολή της Δύναμης πρέπει να είναι προς όφελος της διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, να κάνει ότι είναι δυνατό για την αποφυγή της επανάληψης των συγκρούσεων και σύμφωνα με τις ανάγκες, να συμβάλλει στη διατήρηση και αποκατάσταση του νόμου της τάξης και την επιστροφή στις κανονικές συνθήκες,
6. Συστήνει όπως η δύναμη σταθμεύσει για μια περίοδο τριών μηνών και όλα τα έξοδα που την αφορούν αναλαμβάνονται, με τρόπο που θα συμφωνηθεί από αυτές, από τις κυβερνήσεις που θα διαθέτουν τα αποσπάσματα και από την κυβέρνηση της Κύπρου. Ο Γενικός Γραμματέας μπορεί επίσης να δεχθεί εθελοντικές εισφορές για αυτό το σκοπό,
7. Συστήνει περαιτέρω όπως ο Γενικός Γραμματέας διορίσει, σε συμφωνία με την κυβέρνηση της Κύπρου και τις κυβερνήσεις Ελλάδας, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου, έναν μεσολαβητή ο οποίος θα καταβάλει μέγιστες προσπάθειες μαζί με τους εκπροσώπους των κοινοτήτων και επίσης μαζί με τις προαναφερθείσες τέσσερις Κυβερνήσεις, για το σκοπό της προώθησης μιας ειρηνικής επίλυσης και μιας συμφωνημένης διευθέτησης του
8. προβλήματος που αντιμετωπίζει η Κύπρος, σύμφωνα με τον καταστατικό χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, έχοντας υπόψη την ευημερία του λαού της Κύπρου ως συνόλου και τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Ο μεσολαβητής θα δίνει περιοδικά αναφορά στο Γενικό Γραμματέα για τις προσπάθειες του,

---

9. Ζητεί από το Γενικό Γραμματέα να καλύψει, από κονδύλια των Ηνωμένων Εθνών, την αμοιβή και τα έξοδα του μεσολαβητή και του προσωπικού του

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 19 Μαρτίου 1965

Σημειώνοντας ότι η έκθεση του Γενικού Γραμματέα (s/6228 και ΠΑΡ. 1) συστήνει τη διατηρήσει στην Κύπρο της ειρηνευτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, που δημιουργήθηκε με το ψήφισμα του Συμβούλιο Ασφαλείας 186(1964) της 4ης Μαρτίου 1964, για επιπρόσθετη περίοδο τριών μηνών ,

Σημειώνοντας ότι η κυβέρνηση της Κύπρου έχει εκδηλώσει την επιθυμία της όπως η στάθμευση της Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο συνεχισθεί πέραν της 26ης Μαρτίου 1965,

Σημειώνοντας από την έκθεση του Γενικού Γραμματέα ότι, ενώ η στρατιωτική κατάσταση έχει γενικά παραμείνει ήρεμη κατά τη διάρκεια της υπό ανασκόπηση περιόδου και ενώ η παρουσία της δύναμης των Ηνωμένων Εθνών έχει συμβάλλει σημαντικά προς τούτο, εντούτοις υπάρχει κατάσταση ανησυχίας σε πολλά σημεία πράγμα που συνεπάγεται τον κίνδυνο αναζωπύρωσης των μαχών με όλες τις καταστροφικές συνέπειες,

Ανανεώνοντας την έκφραση της βαθιάς του εκτίμησης προς το Γενικό Γραμματέα για τις προσπάθειες του για εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας 186(1964) της 4ης Μαρτίου, 187(1964) της 31ης Μαρτίου, 192(1964) της 20ης Ιουνίου, 194(1964) της 25ης Μαρτίου, 192(1964) της 18ης Δεκεμβρίου 1964.

Ανανεώνοντας την έκφραση της βαθιάς του εκτίμησης προς τα κράτη που έχουν συνεισφέρει στρατεύματα, αστυνομικές μονάδες, εφόδια και οικονομική υποστήριξη για την εφαρμογή του ψηφίσματος 186(1964).

1. Επιβεβαιώνει τα ψηφίσματα του 186(1964), 187(1964), 192(1964), 193(1964) της 9ης Αυγούστου 1964, 194(1964) και 198(1964) και τη συναίνεση που εξέφρασε ο Πρόεδρος κατά την 1143η συνεδρία, στις 11 Αυγούστου 1964.
2. Καλεί όλα τα Κράτη Μέλη των Ηνωμένων Εθνών να συμμορφωθούν με τα πιο πάνω αναφερόμενα ψηφίσματα.
3. Καλεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να ενεργήσουν με τη μέγιστη αυτοσυγκράτηση και να συνεργαστούν πλήρως με τη δύναμη των Ηνωμένων Εθνών
4. Λαμβάνει υπό σημείωση την έκθεση του Γενικού Γραμματέα (S/6228 και Παρ.1)
5. Παρατείνει τη στάθμευση στην Κύπρο της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, που εγκαθιδρύθηκε δυνάμει του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας 186(1964), για επιπρόσθετη περίοδο τριών μηνών που λήγει στις 26 Ιουνίου 1965.

4.2 ΨΗΦΙΣΜΑ 219(1965)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 17 Δεκεμβρίου 1965

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Σημειώνοντας ότι η έκθεση του Γενικού Γραμματέα ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 1965 (S/7001) αναφέρει ότι η Ειρηνευτική δύναμη των Ηνωμένων Εθνών είναι αναγκαία στην Κύπρο,

Σημειώνοντας ότι η κυβέρνηση της Κύπρου έχει συμφωνήσει ότι ενόψει των επικρατούσων συνθηκών στο νησί είναι ανάγκη να συνεχισθεί η παρουσία της Δύναμη πέραν της 26ης Δεκεμβρίου 1965,

1. Επαναβεβαιώνει τα ψηφίσματα του 186(1964) της 4 Μαρτίου, 187(1964) της 13ης Μαρτίου, 192(1964) της 20ης Ιουνίου, 193(1964) της 9ης Αυγούστου, 194(1964) της 25ης Σεπτεμβρίου και 198(1964) της 15ης Ιουνίου και 207(1965) της 10ης Αυγούστου 1965 και τη συναίνεση που εξέφρασε ο Πρόεδρος κατά την 1143η συνεδρία, στις 11 Αυγούστου 1964.
2. Παρατείνει και πάλι τη στάθμευση της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών που εγκαθιδρύθηκε δυνάμει του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας 186(1964), για επιπρόσθετη περίοδο 3 μηνών, που λήγει στις 26 Μαρτίου 1966.

4.3 ΨΗΦΙΣΜΑ 220(1966)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 16 Μαρτίου 1966

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Σημειώνοντας ότι η έκθεση του Γενικού Γραμματέα της 10ης Μαρτίου 1966 (S/7191) αναφέρει ότι υπό τις σημερινές συνθήκες η Ειρηνευτική Δύναμη στη Κύπρο χρειάζεται ακόμα αν πρόκειται να διατηρηθεί η ειρήνη στο νησί, σημειώνοντας ότι η κυβέρνηση της Κύπρου έχει συμφωνήσει όπως ενόψει των επικρατούσων συνθηκών στο νησί είναι ανάγκη να συνεχιστεί η παρουσία της ειρηνευτικής δύναμης πέραν της 26ης Μαρτίου 1966, σημειώνοντας ότι το βασικό πρόβλημα, σύμφωνα με την έκθεση του Γενικού Γραμματέα παραμένει άλυτο,

1. Επιβεβαιώνει τα ψηφίσματα 186(1964) της 4ης Μαρτίου, 187(1964) της 13ης Μαρτίου, 192(1964) της 20ης Ιουνίου, 193(1964) της 9ης Αυγούστου, 194(1964) της 25ης Σεπτεμβρίου και 198(1964) της 18ης Δεκεμβρίου 1964 201(1964) της 19ης Μαρτίου, 206(1965) της 15ης Ιουνίου, 207(1965) της 10ης Αυγούστου και 219(1965) της 17ης Δεκεμβρίου 1965 και τη συναίνεση που εξέφρασε ο πρόεδρος κατά την 1143η συνεδρία, στις 11 Αυγούστου 1964,
2. Προτρέπει τα ενδιαφερόμενα μέρη να ενεργήσουν με άκρα αυτοσυγκράτηση και να καταβάλουν αποφασιστικές προσπάθειες για την επίτευξη των σκοπών του Συμβουλίου Ασφαλείας,
3. Παρατείνει και πάλι την παραμονή της Ειρηνευτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, που εγκαθιδρύθηκε δυνάμει του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας 186(1964), για περίοδο τριών μηνών μέχρι τις 26 Ιουνίου 1966, με τη σταθερή ελπίδα ότι μέχρι το τέλος της περιόδου αυτής θα έχει επιτευχθεί ουσιαστική πρόοδος προς τη κατεύθυνση λύσεως

4.4 ΨΗΦΙΣΜΑ 236(1966)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 19 Ιουνίου 1967

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Σημειώνοντας ότι η έκθεση του Γενικού Γραμματέα της 13ης Ιουνίου 1967 (s/7969) αναφέρει ότι υπό τις σημερινές συνθήκες η Ειρηνευτική Δύναμη στην Κύπρο χρειάζεται ακόμα αν πρόκειται να διατηρηθεί η ειρήνη στο νησί,

Σημειώνοντας ότι η κυβέρνηση της Κύπρου έχει συμφωνηθεί όπως εν όψει των επικρατούσων συνθηκών στο νησί είναι ανάγκη να συνεχιστεί η παρουσία της ειρηνευτικής δύναμης πέραν της 26ης Ιουνίου 1967,

1. Επιβεβαιώνει τα ψηφίσματα 186(1964) της 4ης Μαρτίου, 187(1964) της 13ης Μαρτίου, 192(1964) της 20ης Ιουνίου, 193(1964) της 9ης Αυγούστου, 194(1964) της 25ης Σεπτεμβρίου και 198(1964)της 18ης Δεκεμβρίου 1964 201(1964) της 19ης Μαρτίου, 206(1965) της 15ης Ιουνίου, 207(1965) της 10ης Αυγούστου και 219(1965) της 17ης Δεκεμβρίου 1965 και 220(1966) της 15^{ης} Δεκεμβρίου 1966, και τη συναίνεση που εξέφρασε ο πρόεδρος κατά την 1143η συνεδρία, στις 11 Αυγούστου 1964,
2. Προτρέπει τα ενδιαφερόμενα μέρη να ενεργήσουν με άκρα αυτοσυγκράτηση και να καταβάλουν αποφασιστικές προσπάθειες για την επίτευξη των σκοπών του Συμβουλίου Ασφαλείας,
3. Παρατείνει και πάλι την παραμονή της Ειρηνευτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, που εγκαθιδρύθηκε δυνάμει του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας 186(1964), για περίοδο έξη μηνών μέχρι τις 26 Δεκεμβρίου 1967, με τη προσδοκία ότι μέχρι τότε θα σημειωθεί επαρκής πρόοδος προς τη κατεύθυνση λύσης, η οποία θα καθιστά δυνατή την αποχώρηση ή την ουσιαστική μείωση της Δύναμης

ΔΗΛΩΣΗ

Του προέδρου του Συμβουλίου Ασφαλείας εκ μέρους όλων των μελών του.

«Το Συμβούλιο τώρα έχει ενημερώσει για τη θέση των άμεσα ενδιαφερομένων μερών. Ανησυχεί σοβαρά για την τεταμένη και επικίνδυνη κατάσταση αναφορικά με την Κύπρο. Το Συμβούλιο Ασφαλείας σημειώνει με ικανοποίηση τις προσπάθειες που έχει αναλάβει ο Γενικός Γραμματέας για να βοηθήσει στη διατήρηση της ειρήνης στην περιοχή και καλεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να επιδείξουν υψίστη μετριοπάθεια και αυτοσυγκράτηση και να απέχουν από οποιαδήποτε ενέργεια που δυνατόν να επιδεινώσει την κατάσταση στην Κύπρο και να αποτελέσει απειλή για την ειρήνη. Το Συμβούλιο Ασφαλείας περαιτέρω παρακαλεί όλους τους ενδιαφερομένους να βοηθήσουν και να συνεργαστούν επειγόντως για τη διατήρηση της ειρήνης και για την επίτευξη ενός μόνιμου διακανονισμού σύμφωνα με το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας 186(1964) της 4ης Μαρτίου 1964».

4.5 ΨΗΦΙΣΜΑ 2077

Υιοθετήθηκε από την Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 18 Δεκεμβρίου 1965

Η Γενική Συνέλευση,

Έχοντας μελετήσει το πρόβλημα της Κύπρου, υπενθυμίζοντας τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας 186 (1964) της 4ης Μαρτίου 1964, 187 (1964) της 13ης Μαρτίου 1964, 192 (1964) της 20ης Ιουνίου 1964, 193 (1964) της 9ης Αυγούστου 1964, 194 (1964) της 25ης Σεπτεμβρίου 1964, 198 (1964) της 18ης Δεκεμβρίου 1964, 201 (1965) της 19ης Μαρτίου, 206 (1965) της 15ης Ιουνίου 1965 και 207 (1965) της 1ης Αυγούστου 1965, και τη συναινετική απόφαση (Αύγουστος 1964) που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας αναφορικά με το Κυπριακό. Υπενθυμίζοντας τη διακήρυξη που υιοθετήθηκε από τη Διάσκεψη Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων των Αδέσμευτων στο Κάιρο στις 10 Οκτωβρίου 1964 αναφορικά με το Κυπριακό, σημειώνοντας την έκθεση του μεσολαβητή των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο που υποβλήθηκε στο Γενικό Γραμματέα στις 26 Μαρτίου 1965 (A/6017), σημειώνοντας περαιτέρω τη δέσμευση της Κυπριακής κυβέρνησης που αντελήφθη μέσω της Διακήρυξης προθέσεων και του συνημμένου Μνημονίου (A/6039) για:

A. Την πλήρη εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλους τους πολίτες της Κύπρου ασχέτως φυλής ή θρησκείας,

B. Την εξασφάλιση των μειονοτήτων δικαιωμάτων ,

Γ. Τη διασφάλιση των ως άνω δικαιωμάτων όπως περιέχονται στη Διακήρυξη και το μνημόνιο.

1. Λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η Κυπριακή Δημοκρατία, ως ίσο Μέλος των Ηνωμένων Εθνών, δικαιούται, σύμφωνα με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, να απολαμβάνει και πρέπει να απολαμβάνει πλήρη κυριαρχία και πλήρη ανεξαρτησία χωρίς οποιαδήποτε ξένη επέμβαση ή ενόχληση,
2. Καλεί όλα τα κράτη, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους βάσει του Χάρτη, και ιδίως του Άρθρου 2 παράγραφος 1 και 4, να σέβονται την κυριαρχία, ενότητα, ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας και να αποφεύγουν οποιαδήποτε επέμβαση εναντίον της,
3. Συνιστά προς το Συμβούλιο Ασφαλείας τη συνέχιση της μεσολάβησης των Ηνωμένων Εθνών σύμφωνα με το ψήφισμα του Συμβουλίου 186 (1964).

4.6 ΨΗΦΙΣΜΑ 550 (1984)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 11 Μαΐου 1984

Το Συμβούλιο Ασφάλειας,

Αφού μελέτησε την κατάσταση στην Κύπρο, ύστερα από αίτημα της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφού άκουσε τη δήλωση του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, λαμβάνοντας υποψιών την έκθεση του Γενικού Γραμματέα (s/16519), υπενθυμίζοντας τα ψηφίσματα του 365(1974), 367(1975), 541(1983) και 544 (1983), εκφράζοντας βαθιά λύπη για τη μη εφαρμογή των ψηφισμάτων του και ιδιαίτερα του ψηφίσματος 541 (1983), ανησυχώντας σοβαρά λόγω των περαιτέρω, αποσχιστικών ενεργειών στο κατεχόμενο τμήμα της Κυπριακής

Δημοκρατίας, οι οποίες παραβιάζουν το ψήφισμα 541(1983), δηλαδή, της δήθεν ανταλλαγής πρεσβευτών μεταξύ της Τουρκίας και της νομικά άκυρης «*Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου*» και της μελετώμενης διεξαγωγής «*Συνταγματικού δημοψηφίσματος*» και εκλογών, καθώς και λόγω άλλων ενεργειών ή απειλών για ενέργειες που αποσκοπούν στην περαιτέρω παγίωση του δήθεν ανεξάρτητου κράτους και τη διαίρεση της Κύπρου, ανησυχώντας βαθιά λόγω των πρόσφατων απειλών για εποικισμό των Βαρωσίων από άτομα άλλα από τους κατοίκους τους, επαναβεβαιώνοντας τη συνεχή υποστήριξη του προς την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο,

1. Επαναβεβαιώνει το ψήφισμα του 541 (1983) και ζητεί την επείγουσα και αποτελεσματική εφαρμογή του.
2. Καταδικάζει όλες τις αποσχιστικές ενέργειες, περιλαμβανομένης της δήθεν ανταλλαγής πρεσβευτών μεταξύ της Τουρκίας και της Τουρκοκυπριακής.
3. Επαναλαμβάνει την έκκληση του προς όλα τα κράτη για να μην αναγνωρίσουν το δήθεν κράτος της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου που εγκαθιδρύθηκε με τις αποσχιστικές ενέργειες και καλεί να μη διευκολύνουν ή με οποιοδήποτε τρόπο βοηθήσουν την προαναφερθείσα αποσχιστική οντότητα.
4. Καλεί όλα τα κράτη να σέβονται την κυριαρχία, την ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα, την ενότητα και το αδέσμευτο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
5. Θεωρεί τις απόπειρες για εποικισμό οποιουδήποτε τμήματος των Βαρωσίων από άτομα άλλα από τους κατοίκους τους ως απαράδεκτες και ζητά τη μεταβίβαση της περιοχής αυτής στη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών.

6. Θεωρεί οποιεσδήποτε απόπειρες επέμβασης στο καθεστώς ή την αναδίπλωση της Ειρηνευτικής Δυνάμεως των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο ως αντίθετες προς τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών.
  7. Καλεί το Γενικό Γραμματέα να Προωθήσει την επείγουσα εφαρμογή του ψηφίσματος 541 (1983) του Συμβουλίου Ασφαλείας.
  8. Επαναβεβαιώνει την εντολή καλών υπηρεσιών που έδωσε στο Γενικό Γραμματέα και τον καλεί να αναλάβει νέες προσπάθειες για επίτευξη συνολικής λύσεως του κυπριακού προβλήματος σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τις πρόνοιες για τέτοια διευθέτηση που καθορίζονται στα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, περιλαμβανομένων του ψηφίσματος 541 (1983) του Συμβουλίου Ασφαλείας και του παρόντος ψηφίσματος
  9. Καλεί όλα τα μέρη να συνεργαστούν με τον Γενικό Γραμματέα στην αποστολή των καλών υπηρεσιών του.
  10. Αποφασίζει να εξακολουθήσει να παρακολουθεί στενά την κατάσταση με σκοπό την λήψη, σε περίπτωση μη εφαρμογής του ψηφίσματος 541 (1983) και του παρόντος ψηφίσματος, επειγόντων και κατάλληλων μέτρων.
  11. Καλεί το Γενικό Γραμματέα να προωθήσει την εφαρμογή του παρόντος ψηφίσματος και να υποβάλλει σχετική έκθεση στο Συμβούλιο Ασφαλείας ανάλογα με τις εξελίξεις .
-

4.7 ΨΗΦΙΣΜΑ 544 (1983)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 15 Δεκεμβρίου 1983

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Αφού έλαβε υπό σημείωση την Έκθεση του Γενικού Γραμματέα της 1ης Δεκεμβρίου 1983 για την παρουσία των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο, αφού έλαβε υπό σημείωση επίσης τη σύσταση του Γενικού Γραμματέα όπως το Συμβούλιο Ασφαλείας παρατείνει τη στάθμευση της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο για περαιτέρω περίοδο έξι μηνών, αφού έλαβε υπό σημείωση περαιτέρω ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση έχει συμφωνήσει όπως, εν όψει των συνθηκών που επικρατούν στη νήσο, είναι ανάγκη να διατηρηθεί η Δύναμη στην Κύπρο πέραν της 15ης Δεκεμβρίου 1983, αφού επαναβεβαίωσε τις πρόνοιες των ψηφισμάτων 186 (1964) της 4ης Μαρτίου 1964 και άλλων συναφών ψηφισμάτων,

1. Παρατείνει για άλλη μια φορά τη στάθμευση στην Κύπρο της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, η οποία εγκαθιδρύθηκε δυνάμει του ψηφίσματος 186 (1964), για περαιτέρω περίοδο, η οποία λήγει τη 15η Ιουνίου 1984.

2. Παρακαλεί το Γενικό Γραμματέα να συνεχίσει την αποστολή του των καλών υπηρεσιών, να τηρεί το Συμβούλιο Ασφαλείας ενήμερο για την πρόοδο που θα σημειωθεί και να υποβάλλει έκθεση για την εφαρμογή του παρόντος ψηφίσματος μέχρι της 31 Μαΐου 1984.

3. Καλεί όλα τα ενδιαφέροντα μέρη να εξακολουθήσουν να συνεργάζονται με την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο με βάση τη σημερινή εντολή.

4.8 ΨΗΦΙΣΜΑ 649 (1990)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 12 Μαρτίου 1990

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Έχοντας υπόψιν την έκθεση του Γενικού Γραμματέα της 8ης Μαρτίου 1990 (s/21183) για την πρόσφατη συνάντηση μεταξύ των ηγετών των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο και την εκτίμηση του για την παρούσα κατάσταση, υπενθυμίζοντας τα σχετικά περί Κύπρου ψηφίσματα του, υπενθυμίζοντας τη δήλωση του Προέδρου του Συμβουλίου Ασφαλείας της 22ας Φεβρουαρίου 1990 (s/21160) που καλεί τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων να επιδείξουν την αναγκαία καλή θέληση και ευελιξία και να συνεργασθούν με τον Γενικό Γραμματέα, ώστε οι συνομιλίες να οδηγήσουν σε ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος, εκφράζοντας τη λύπη του διότι, για πάνω από 25 χρόνια από την εγκαθίδρυση της Ειρηνευτικής Δύναμης στην Κύπρο, δεν κατέστη δυνατή η επίτευξη μιας διευθέτησης, μέσω διαπραγματεύσεων, όλων των πτυχών του κυπριακού προβλήματος, ανησυχώντας διότι στην πρόσφατη συνάντηση στη Νέα Υόρκη δεν κατέστη δυνατή η επίτευξη αποτελεσμάτων για τη ετοιμασία ενός συμφωνημένου διαγράμματος και συνολικής συμφωνίας,

1. Επαναβεβαιώνει ιδιαίτερα το ψήφισμα του 367(1975) καθώς και την υποστήριξη του προς τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου του 1977 και 1979 μεταξύ ηγετών των δύο κοινοτήτων, στις οποίες δεσμεύτηκαν να εγκαθιδρύσουν μια δικοινοτική Ομόσπονδη Δημοκρατία της Κύπρου, η οποία θα κατοχυρώνει την ανεξαρτησία, κυριαρχία, εδαφική ακεραιότητα και το αδέσμευτο της και θα αποκλείει ένωση

ολόκληρου ή μέρους του εδάφους της με οποιαδήποτε άλλη χώρα και οποιαδήποτε μορφή διχοτόμησης απόσχισης.

2. Εκφράζει την πλήρη υποστήριξη του στην παρούσα προσπάθεια του Γενικού Γραμματέα στην επιτέλεση της αποστολής του καλών υπηρεσιών σχετικά με την Κύπρο.

3. Καλεί τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων να συνεχίσουν τις προσπάθειες τους για μια αμοιβαία αποδεκτή λύση που να προνοεί για την εγκαθίδρυση ομοσπονδίας, η οποία θα είναι δικοινοτική όσον αφορά τις συνταγματικές πτυχές και διζωνική όσον αφορά τις εδαφικές πτυχές, σύμφωνα με το παρόν ψήφισμα και τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου του 1977 και 1979 και να συνεργαστούν, πάνω σε ισότιμη βάση, με το Γενικό Γραμματέα για την συμπλήρωση, σε πρώτο στάδιο — — και πάνω σε επείγουσα βάση τον Ιούνιο του 1989.

4. Παρακαλεί τον Γενικό Γραμματέα να συνεχίσει την αποστολή του καλών υπηρεσιών για επίτευξη, το συντομότερο δυνατό, προόδου και προς αυτή την κατεύθυνση, να βοηθήσει τις κοινότητες υποβάλλοντας εισηγήσεις για διευκόλυνση των συζητήσεων.

5. Καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη να αποφύγουν οποιαδήποτε ενέργεια που θα μπορούσε να επιδείνωση την κατάσταση.

6. Αποφασίζει να ασχολείται ενεργά με την κατάσταση και τις καταβαλλόμενες προσπάθειες.

7. Παρακαλεί το Γενικό Γραμματέα να πληροφορήσει το Συμβούλιο στην έκθεση του που θα υποβάλλει μέχρι τις 31 Μαΐου 1990 για την πρόοδο που θα επιτευχθεί αναφορικά με την επανάληψη των εντατικών συνομιλιών και τη διαμόρφωση ενός συμφωνημένου διαγράμματος μιας συνολικής συμφωνίας σύμφωνα με το παρόν ψήφισμα.

4.9 ΨΗΦΙΣΜΑ 750(1992)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 10 Απριλίου 1992

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Έχοντας μελετήσει την έκθεση του Γενικού Γραμματέα της 3ης Απριλίου 1992 για την αποστολή καλών υπηρεσιών του στην Κύπρο (s/23780). Επαναβεβαιώνοντας τα προηγούμενα ψηφίσματα για την Κύπρο, σημειώνοντας με ανησυχία ότι δεν υπήρξε καμιά πρόοδος στη συμπλήρωση της δέσμης ιδεών για την επίτευξη συνολικού πλαισίου συμφωνίας από την υποβολή της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα της 8ης Οκτωβρίου 1991 (s/23131) και ότι σε ορισμένες πτυχές υπήρξε ακόμη και οπισθοδρόμηση, χαιρετίζοντας τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν στο Γενικό Γραμματέα κατά τους τελευταίους δύο μήνες από τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων και τους Πρωθυπουργούς της Ελλάδας και της Τουρκίας αναφορικά με την επιθυμία τους να συνεργαστούν μαζί του και με τους αντιπροσώπους του,

1. Επαινεί το Γενικό Γραμματέα για τις προσπάθειες του και εκφράζει εκτίμηση για την έκθεση του.
2. Επαναβεβαιώνει τη θέση, όπως εκφράστηκε στα ψηφίσματα 649(1990) και 716(1991), ότι μια διευθέτηση στο Κυπριακό πρέπει να

βασίζεται σε ένα κυπριακό κράτος με μια και μόνη κυριαρχία και διεθνή προσωπικότητα και μια και μόνη ιθαγένεια, με διασφάλιση της ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας του και το οποίο να περιλαμβάνει δύο πολιτικά ίσες κοινότητες όπως καθορίζεται στην παράγραφο 11 της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα (s/23780) σε μια δικοινοτική και διζωνική ομοσπονδία και ότι μια τέτοια διευθέτηση πρέπει να αποκλείει ένωση ολόκληρης ή μέρους της νήσου με οποιαδήποτε άλλη χώρα ή οποιαδήποτε μορφή διχοτόμησης ή απόσχισης.

3. Καλεί και πάλι τα μέρη να εφαρμόσουν πλήρως αυτές τις αρχές και να διαπραγματευθούν χωρίς να εισάγουν έννοιες, οι οποίες είναι αντίθετες με αυτές.

4. Υποστηρίζει τη δέσμη ιδεών που περιγράφονται στις παραγράφους 17 μέχρι 25 και στην παράγραφο 27 της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα ως κατάλληλη βάση για την επίτευξη ενός συνολικού πλαισίου συμφωνίας-ιδιαίτερα στο θέμα των εδαφικών αναπροσαρμογών και των εκτοπισμένων θα ολοκληρωθεί ως ένα ενιαίο σύνολο που θα συμφωνηθεί αμοιβαία από τις δύο κοινότητες.

5. Καλεί όλους τους ενδιαφερομένους να συνεργαστούν πλήρως με το Γενικό Γραμματέα και τους αντιπροσώπους του στη διευκρίνιση χωρίς καθυστέρηση των εκκρεμών αυτών θεμάτων.

6. Επαναβεβαιώνει ότι η αποστολή καλών υπηρεσιών του Γενικού Γραμματέα αφορά τις δύο κοινότητες, των οποίων η συμμετοχή στη διαδικασία γίνεται πάνω σε ίση βάση για να διασφαλίσει την ευημερία και ασφάλεια των δύο κοινοτήτων.

7. Αποφασίζει να ασχολείται με το κυπριακό πρόβλημα πάνω σε συνεχή και άμεση βάση σε υποστήριξη της προσπάθειας για συμπλήρωση της δέσμης ιδεών που αναφέρεται στην παράγραφο 4 πιο πάνω και κατάληξη σε ένα συνολικό πλαίσιο συμφωνίας.

8. Καλεί το γενικό γραμματέα να συνεχίσει τις εντατικές προσπάθειες του για συμπλήρωση της δέσμης ιδεών που αναφέρονται στην παράγραφο 4 πιο πάνω το Μάιο και Ιούνιο του 1992, να τηρεί το Συμβούλιο συνεχώς ενήμερο των προσπαθειών του και να επιδιώξει την άμεση υποστήριξη του Συμβουλίου οποτεδήποτε υπάρχει ανάγκη.
9. Συνεχίζει να πιστεύει ότι μετά την ικανοποιητική κατάληξη των εντατικών προσπαθειών του Γενικού Γραμματέα για συμπλήρωση της δέσμης ιδεών που αναφέρονται στην παράγραφο 4 πιο πάνω, η σύγκληση μιας υψηλού επιπέδου διεθνούς διάσκεψης από την προεδρία του Γενικού Γραμματέα και με τη συμμετοχή των δύο κοινοτήτων και της Ελλάδας και της Τουρκίας αποτελεί ένα αποτελεσματικό μηχανισμό για την συμπλήρωση ενός συνολικού πλαισίου συμφωνίας.
10. Περαιτέρω καλεί το Γενικό Γραμματέα να υποβάλλει πλήρη έκθεση προς το Συμβούλιο για το αποτέλεσμα των προσπαθειών του το αργότερο μέχρι τον Ιούλιο του 1992 και να υποβάλλει συγκεκριμένες εισηγήσεις για την υπερπήδηση οποιασδήποτε δυσκολίας που θα παραμένει.
11. Επαναβεβαιώνει τη σημαντική εντολή που έχει ανατεθεί στην Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών και προσβλέπει στην έκθεση για την δύναμη την οποία προτίθεται ο Γενικός Γραμματέας να υποβάλλει το Μάιο του 1992.

4.10 ΨΗΦΙΣΜΑ 774

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 26 Αυγούστου του 1992

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Αφού μελέτησε την έκθεση του Γενικού Γραμματέα της 21ης Αυγούστου 1992 που αναφέρεται στην αποστολή των καλών του υπηρεσιών στην Κύπρο (s/24472), επαναβεβαιώνοντας όλα τα προηγούμενα ψηφίσματα του για την Κύπρο, σημειώνοντας ότι επιτεύχθηκε κάποια πρόοδος, ειδικότερα στην αποδοχή από μέρους των δύο πλευρών του δικαιώματος επιστροφής και του δικαιώματος ιδιοκτησίας, καθώς και στη σμίκρυνση του χάσματος μεταξύ των δύο πλευρών, αναφορικά με τις εδαφικές προσαρμογές, εκφράζοντας ωστόσο την ανησυχία του για το γεγονός ότι δεν έγινε ακόμα εφικτή, για τους λόγους που εξηγούνται στην έκθεση, η επίτευξη των στόχων, που έθεσε το ψήφισμα 750 του 1992,

1. Υιοθετεί την έκθεση του Γενικού Γραμματέα και αποδοκιμάζει τις προσπάθειες του.
2. Επαναβεβαιώνει τη θέση του Συμβουλίου ότι μια διευθέτηση του Κυπριακού πρέπει να βασίζεται σε ένα κυπριακό κράτος με μια και μόνη κυριαρχία και διεθνή προσωπικότητα και μια και μόνη ιθαγένεια, με τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας του και το οποίο θα αποτελείται από δύο πολιτικά ίσες κοινότητες, όπως καθορίζεται στη παράγραφο 11 της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα της 9ης Απριλίου 1992 (s/23780) σε μια δικοινοτική και διζωνική ομοσπονδία και ότι μια τέτοια διευθέτηση πρέπει να αποκλείει ένωση ολόκληρης ή μέρους της νήσου με

οποιαδήποτε άλλη χώρα ή οποιαδήποτε μορφή διχοτόμησης ή απόσχισης.

3. Υιοθετεί τη δέσμη ιδεών συμπεριλαμβανομένων των προτεινόμενων εδαφικών προσαρμογών που περιλαμβάνονται στο χάρτη του παραρτήματος της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα ως βάση για την επίτευξη ενός πλαισίου συνολικής συμφωνίας.
4. Συμφωνεί με την άποψη του Γενικού Γραμματέα ότι η Δέσμη Ιδεών ως ενιαίο σύνολο έχει τώρα αναπτυχθεί ικανοποιητικά, ώστε να μπορούν οι δύο πλευρές να καταλήξουν σε μια συνολική συμφωνία.
5. Καλεί τα μέλη να επιδείξουν την αναγκαία πολιτική θέληση και να αντιμετωπίσουν θετικά τις παρατηρήσεις του Γενικού Γραμματέα για την επίλυση των θεμάτων που καλύπτονται στην έκθεση του.
6. Προτρέπει τα μέρη μετά, την επανάληψη των απευθείας συνομιλιών με το Γενικό Γραμματέα στις 26 Οκτωβρίου 1992, να διεξαχθούν
- ~~7. Επαναβεβαιώνει τη θέση του όπως ο Γενικός Γραμματέας συγκαλέσει, μετά την ικανοποιητική συμπλήρωση των απευθείας συνομιλιών, μια υψηλού επιπέδου διεθνή συνάντηση υπό την προεδρία του, στην οποία θα πάρουν μέρος οι δύο κοινότητες, η Ελλάδα και η Τουρκία, για την επίτευξη ενός πλαισίου συνολικής συμφωνίας.~~

8. Καλεί όλους τους ενδιαφερομένους να συνεργαστούν πλήρως με τον Γενικό Γραμματέα και τους αντιπροσώπους του για την προετοιμασία του εδάφους, πριν από την επανάληψη των απευθείας συνομιλιών του Οκτωβρίου για την διευκόλυνση της ταχείας συμπλήρωσης του έργου.
9. Εκφράζει την προσδοκία ότι ένα πλαίσιο συνολικής συμφωνίας θα συμπληρωθεί το 1992, και ότι το 1993 θα αποτελέσει τη μεταβατική περίοδο, κατά την οποία τα μέτρα που εκτίθεται στο παράρτημα της δέσμης ιδεών θα εφαρμοστούν.
10. Επαναβεβαιώνει ότι σύμφωνα με τα προηγούμενα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, το παρόν δεν είναι αποδεκτό και σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας στις συνομιλίες που θα επαναληφθούν τον Οκτώβριο, καλεί το Γενικό Γραμματέα να προσδιορίσει τους λόγους της αποτυχίας και να εισηγηθεί στο Συμβούλιο εναλλακτικούς τρόπους δράσης για την επίλυση του Κυπριακού.
11. Καλεί το Γενικό Γραμματέα να υποβάλλει, πριν το τέλος του 1992, πλήρη έκθεση για τις συνομιλίες, οι οποίες θα επαναληφθούν τον Οκτώβριο.

4.11 ΨΗΦΙΣΜΑ 789 (1992)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στις 25 Νοεμβρίου 1992

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Έχοντας μελετήσει την έκθεση του Γενικού Γραμματέα της 19ης Νοεμβρίου 1992, για την αποστολή του των καλών υπηρεσιών στην Κύπρο (s/24830), σημειώνοντας με ικανοποίηση ότι οι δύο ηγέτες συζήτησαν όλα τα θέματα της δέσμης ιδεών με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημεία συμφωνίας, όπως σημειώνεται στην έκθεση, χαιρετίζοντας τη συμφωνία των δύο πλευρών να συναντηθούν ξανά με το Γενικό Γραμματέα στις αρχές Μαρτίου 1993, για να ολοκληρώσουν την εργασία σε μια συμφωνημένη δέσμη ιδεών,

1. Επαναβεβαιώνει όλα τα προηγούμενα ψηφίσματα για το Κυπριακό συμπεριλαμβανομένων των ψηφισμάτων 365 (1974), 367 (1975), 541 (1983), 550 (1984 και 774 (1992).
2. Υιοθετεί την έκθεση του Γενικού Γραμματέα και επιδοκιμάζει τις προσπάθειες του.
3. Επαναβεβαιώνει την υιοθέτηση της δέσμης ιδεών συμπεριλαμβανομένων των εδαφικών προσαρμογών, οι οποίες φαίνονται στο Χάρτη που περιέχεται στο παράρτημα της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα της 21ης Αυγούστου 1992 (s/244720), ως τη βάση για επίτευξη συνολικού πλαισίου συμφωνίας.

4. Επαναβεβαιώνει περαιτέρω τη θέση του ότι το σημερινό στάτους κβο δεν είναι αποδεκτό, και ότι μια συνολική συμφωνία στη γραμμή της δέσμης ιδεών θα πρέπει να επιτευχθεί χωρίς άλλη καθυστέρηση.
5. Σημειώνει ότι με τις πρόσφατες κοινές συναντήσεις δεν επιτεύχθηκε ο επιδιωκόμενος στόχος, ιδιαίτερα διότι ορισμένες θέσεις που υιοθετήθηκαν από την Τουρκοκυπριακή πλευρά παρέκκλιναν θεμελιωδώς από τη δέσμη ιδεών.
6. Καλεί την τουρκοκυπριακή πλευρά να υιοθετήσει θέσεις που να συνάδουν με τη δέσμη ιδεών στα θέματα εκείνα που καθορίζει ο Γενικός Γραμματέας στην έκθεση του, και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να είναι έτοιμα κατά τον επόμενο γύρο των συνομιλιών να πάρουν αποφάσεις που θα οδηγήσουν σύντομα σε συμφωνία.
7. Αναγνωρίζει ότι η ολοκλήρωση της διαδικασίας το Μάρτιο 1993 θα διευκολύνετο τα μέγιστα από την εφαρμογή από κάθε πλευρά μέτρων για την προώθηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης.
8. Προτρέπει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να δεσμευτούν για την εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης:

Α) ως πρώτο βήμα για την αποχώρηση των μη κυπριακών δυνάμεων, που θεωρείται επιθυμητή στη δέσμη ιδεών, να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των ξένων στρατευμάτων την Κυπριακή Δημοκρατία και να υπάρξει μείωση στις δαπάνες για την άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας,

Β) Οι στρατιωτικές αρχές στην κάθε πλευρά να συνεργαστούν με την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών, για να επεκταθεί η συμφωνία μη επάνδρωσης του 1989 σε όλες τις περιοχές της νεκρής ζώνης που ελέγχεται από τα Ηνωμένα Έθνη, όπου οι δύο πλευρές βρίσκονται πολύ κοντά η μια στην άλλη,

Γ) Με σκοπό την εφαρμογή του ψηφίσματος 550 (1984) η περιοχή που σήμερα βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών να επεκταθεί και να συμπεριλάβει τα Βαρώσια,

Δ) Κάθε πλευρά να λάβει ενεργά μέτρα για την προώθηση επαφής μεταξύ ανθρώπων των δύο κοινοτήτων, μειώνοντας τους περιορισμούς στη διακίνηση ατόμων πέραν από τη νεκρή ζώνη,

Ε) Να μειωθούν οι περιορισμοί για τους ξένους επισκέπτες που διασχίζουν τη νεκρή ζώνη,

ΣΤ) Κάθε πλευρά να προτείνει δικοινοτικά σχέδια για πιθανή χρηματοδότηση είτε με δάνεια είτε με δωρεές κυβερνήσεων και διεθνών οργανισμών,

---

Ζ) Και οι δύο πλευρές να δεσμευτούν για τη διενέργεια απογραφής σε ολόκληρη την Κύπρο υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, και

Η) Και οι δύο πλευρές να συνεργαστούν για να μπορέσουν τα Ηνωμένα Έθνη να αναλάβουν, στις σχετικές περιοχές, τη διεξαγωγή μελετών σκοπιμότητας (ι) σε σχέση με την αποκατάσταση ατόμων που θα επηρεαστούν από τις εδαφικές προσαρμογές ως μέρους της συνολικής

συμφωνίας και (ι) σε σχέση με το πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης, το οποίο ως μέρος της συνολικής συμφωνίας θα είναι προς όφελος των ατόμων εκείνων που θα επανεγκατασταθούν στην υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση περιοχή.

9. Καλεί το Γενικό Γραμματέα να παρακολουθεί την εφαρμογή των πιο πάνω μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης και να ενημερώνει το Συμβούλιο Ασφαλείας όταν αυτό είναι αναγκαίο.

10. Καλεί το Γενικό Γραμματέα να διατηρεί προπαρασκευαστικές επαφές, που κατά τη χρήση του είναι απαραίτητες πριν από την επανάληψη των κοινών συναντήσεων του Μαρτίου 1993, και να εισηγηθεί στο Συμβούλιο Ασφαλείας αναθεωρήσεις στον τρόπο διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων για να γίνει πιο αποτελεσματικός.

11. Καλεί το Γενικό Γραμματέα όπως κατά τη διάρκεια των κοινών συναντήσεων του Μαρτίου 1993 προβαίνει σε εκτίμηση των εξελίξεων πάνω σε τακτική βάση με το Συμβούλιο με στόχο την εξέταση περαιτέρω ενεργειών που πιθανόν να χρειαστεί να αναληφθούν από το Συμβούλιο.

---

12. Καλεί το Γενικό Γραμματέα να υποβάλλει πλήρη έκθεση μετά την ολοκλήρωση των κοινών συναντήσεων που θα επαναληφθούν το Μάρτιο του 1993

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ : Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΣΙΚΟ ΚΟΛΠΟ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον όρο 'Πόλεμο του Περσικού Κόλπου' ή απλούστερα 'Πόλεμος του Κόλπου' εννοούμε το σύνολο των στρατιωτικών επιχειρήσεων που έλαβαν χώρα μεταξύ της 2ης Αυγούστου 1990 και της 28ης Φεβρουαρίου 1991 στη περιοχή Ιράκ και Κουβέιτ και γενικότερα σε μια ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής που περικλείεται δυτικά από την Μεσόγειο Θάλασσα, νότια από τη Σαουδική Αραβία, ανατολικά από τον Περσικό Κόλπο, και τα σύνορα Ιράν, και βόρεια από τα σύνορα της Τουρκίας.

Στην Ευρεία αυτή περιοχή περιλαμβάνονται εκτός από το Ιράκ, το Κουβέιτ, και το βόρειο τμήμα της Σαουδικής Αραβίας, η Συρία, η Ιορδανία, το Ισραήλ, η Χερσόνησος του Σινά και το Λίβανο και τούτο γιατί η ύπαρξη Ιρακινών βαλλιστικών πυραύλων τύπου SCUD με βεληνεκές που ξεπερνά τα 1,500 χιλιόμετρα, διεύρυνε σημαντικά την περιοχή των επιχειρήσεων της οποίας το δυτικό όριο έφτανε στη Μεσόγειο και το ανατολικό στο Περσικό Κόλπο.

Το 89'-90' είχε καταρρεύσει ο ανατολικός - κομμουνιστικός συνασπισμός του οποίου επικεφαλής ήταν η Σοβιετική Ένωση. Έτσι διαμορφώθηκε ένα νέο παγκόσμιο σκηνικό το χαρακτηριστικό του οποίου ήταν η

απόλυτη επικράτηση των ΗΠΑ ως μόνη υπερδύναμη. Ενώ μέχρι τότε σε κάθε διεθνή κρίση εκδηλωνόταν έντονα ο διπολισμός με ταυτόχρονη και ισοβαρή παρέμβαση και των δύο δυνάμεων δηλ. ΗΠΑ και Σοβιετική ένωση, τώρα στον πόλεμο του Περσικού πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραμάτισαν οι ΗΠΑ οι οποίες επεδίωκαν, με δήλωση του Προέδρου τους, να “ *εγκαθιδρύσουν μια Νέα Τάξη Πραγμάτων* ” στη θέση του Ψυχρού Πολέμου.

5.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Το σημερινό Ιράκ, που αντιστοιχεί γεωγραφικά κατά μεγάλο μέρος στην ιστορική περιοχή της **Μεσοποτάμιοι**, αποτέλεσε από την αρχαιότητα πεδίο μάχης και αναμέτρησης διαφόρων εισβολών που προέρχονταν και από τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Μετά τον 7ο αιώνα μ.χ. στην περιοχή κυριαρχούσαν οριστικά οι Άραβες που κατά τους επόμενους αιώνες θα δεχτούν διαδοχικά επιδρομές και κατακτήσεις από τους Σελτζούκους Τούρκους, τους Μογγόλους και τέλος από τους Οθωμανούς. Υπό την κατοχή Οθωμανών παρέμεινε η Μεσοποταμία καθώς και ολόκληρη η Αραβική χερσόνησος ως το Νοέμβριο του 1918, όταν διαλύθηκε η Οθωμανική Αυτοκρατορία μετά την ήττα της κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

Μεταξύ το 1918, που θεωρείται ημερομηνία ιδρύσεως του σημερινού κράτους του Ιράκ, και του 1958, το Ιράκ διετέλεσε άμεσα ή έμμεσα υπό την Αγγλική κυριαρχία που συνυπήρχε παράλληλα με το μοναρχικό καθεστώς της χώρας το οποίο εγκαθιδρύθηκε από τους Άγγλους το 1921. Το ενδιαφέρον των Άγγλων για το Ιράκ σημειώθηκε έντονο κατά τις αρχές του αιώνα, και κυρίως κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, λόγω της

σημαντικής στρατηγικής αξίας της Μεσοποταμίας και του Περσικού Κόλπου ως συνδεδειγμένων περιοχών της Μέσης Ανατολής με την Περσία και την Ινδία. Κατά την 10ετία 1958-1968 κατά την οποία η Βρετανική κυριαρχία και επιρροή περιορίστηκε στο ελάχιστο σημειώθηκαν στη Χώρα 4 στρατιωτικά πραξικοπήματα κατά τα οποία καταλύθηκε το μοναρχικό καθεστώς της χώρας. Όμως, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι κατά την ίδια περίοδο σημειώθηκε στο Ιράκ μια αρκετά σημαντική οικονομική ανάπτυξη που οφειλόταν κυρίως στο πετρέλαιο, το κύριο πλουτοπαραγωγικό προϊόν της χώρας.

Ηγέτης του τελευταίου στρατιωτικού πραξικοπήματος του Ιουλίου 1968, ήταν ο Σαντάμ Χουσεΐν, που κατόρθωσε παραγκωνίζοντας ή εξοντώνοντας συνεργάτες και αντιπάλους να φτάσει κατά το 1979 στο αξίωμα του «προέδρου της Δημοκρατίας». Ο Σαντάμ Χουσεΐν στηρίχθηκε ιδεολογικά στο κόμμα «Μπαάθ» που υποστηρίζει άκρως εθνικιστικές αραβικές θέσεις και επίσης τριτοκοσμικό σοσιαλισμό. Το Ιράκ κατά το 1990 είχε περίπου 17.000.000 κατοίκους και έκταση 435.000 τ.χ.

Κατά το 1980 το Ιράκ ενεπλάκη σε πόλεμο με το γειτονικό του κράτος Ιράν (Περσία), όταν αξίωσε από αυτό την επαναφορά της μεθόριου στην ανατολική-όχθη του Σατ-αλ-Απάμη, που βρίσκεται στο μυχό του Περσικού Κόλπου.

Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις άρχισαν το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους και συνεχίστηκαν με εναλλασσόμενες φάσεις ως το 1989, όταν οι αντίπαλοι μετά από μεσολάβηση του Ο.Η.Ε επανήλθαν στην μεθόριο του 1980. Κατά τον πόλεμο αυτόν, που κατά ανεξακρίβωτες πληροφορίες προκάλεσε τον θάνατο 1.000.000 ανθρώπων χρησιμοποιήθηκαν από τους

αντιπάλους σε αρκετά ευρεία κλίμακα, τοξικές ουσίες, πράγμα που βεβαιώθηκε από εκατοντάδες τραυματίες και νεκρούς. Ο μακροχρόνιος πόλεμος Ιράν-Ιράκ έδωσε αφορμή στον Σαντάμ Χουσεΐν να δημιουργήσει ένα πολύ ισχυρό στρατό που υπερέβαινε το 1990 τις 500.000 άνδρες, πολλοί από αυτούς ήταν βετεράνοι του πρόσφατου πολέμου προς το Ιράν. Ο στρατός αυτός, καθώς και μια υπολογίσιμη αεροπορία με 500 περίπου σύγχρονα μαχητικά Α/Φ, διέθετε και βαλλιστικούς πυραύλους του σοβιετικού τύπου SCUD, αλλά βελτιωμένης κατασκευή που μπόρεσαν να φτάσουν το βεληνεκές των 1500 χιλιομέτρων και να μεταφέρουν κεφαλές πυρηνοχημικών και βιολογικών όπλων, που εξακριβωμένα κατείχε το Ιράκ.

Στις 9 Ιουνίου 1961, το Κουβέιτ απέκτησε την ανεξαρτησία του και στηριζόμενο στην Βρετανική υποστήριξη υποχρέωσε το Ιράκ να παραιτηθεί από κάθε διεκδίκηση στο έδαφος του. Το Κουβέιτ, με πληθυσμό κατά το 1987, 1.873.000 κατοίκων και με έκταση 17.818 τ.χ. δηλαδή λίγο μεγαλύτερη από εκείνη της Θεσσαλίας, είναι μια από τις σημαντικότερες πετρελαιοπαραγωγικές χώρες της Μ. Ανατολής και του κόσμου, με συνέπεια ο κάθε κάτοικος αυτής της χώρας να έχει κατά κεφαλή εισόδημα κατά το 1987, 14.460 δολάρια έναντι 4.000 δολαρίων του κάθε Έλληνα. Ο πλούτος αυτής της χώρας και κυρίως τα πολύ σημαντικά αποθέματα του υπεδάφους της σε «μαύρο χρυσό» σε συνδυασμό με εδαφικές διεκδικήσεις του Ιράκ, που αναζωπυρώθηκαν μετά το 1989, προκάλεσαν στις 2 Αυγούστου του 1990 εισβολή Ιρακινών στρατευμάτων σε αυτή την χώρα, ολοκληρωτική της κατάληψης μέσα σε λίγες ώρες, άμεση προσάρτηση της στο Ιράκ, και φυγή στην Σαουδική Αραβία του Εμίρη Τζαμπίραλ-Αχμαντ αλ-Τσαμπίρ αλ Σαμπάν.

Μετά τη κατάληψη του Κουβέιτ και παρά τις καταδικαστικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε και τις αυστηρές διακοινώσεις των Η.Π.Α. το Ιράκ άρχισε να απειλεί άμεσα και την Σαουδική Αραβία, της οποίας την ακεραιότητα και ανεξαρτησία έσπευσαν να εγγυηθούν οι Η.Π.Α. Την απόφαση του αυτή την επιβεβαίωσε ο Αμερικάνος πρόεδρος στέλνοντας αμέσως στρατιωτικές και αεροπορικές δυνάμεις στην Σαουδική Αραβία, ενώ ισχυρότατες μονάδες του Αμερικανικού στόλου έκαναν την παρουσία τους στα νερά του Περσικού Κόλπου. Όλα έδειχναν ότι ο πόλεμος μεταξύ Ιράν και Η.Π.Α. δεν θα αργούσε να ξεσπάσει.

Κατά το φθινόπωρο του Ο.Η.Ε, κήρυξαν το Ιράκ σε αποκλεισμό και μαζί με τη Σαουδική Αραβία, την Μ.Βρετανία και άλλες χώρες, άρχισαν να συγκροτούν μια ισχυρή συμμαχία της οποίας σκοπός ήταν η εκδίωξη των Ιρακινών από το Κουβέιτ. Παράλληλα βέβαια προετοιμαζόταν και το Ιράκ που άρχισε να οχυρώνει τα σύνορα Κουβέιτ-Σαουδική Αραβία ενώ προσπαθούσε να προσελκύσει με το μέρος του τις Αραβικές και άλλες τριτοκοσμικές χώρες. Έτσι, κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 2/8/90 και 17/1/91, ημέρα εκτόξευσης της συμμαχικής αεροπορικής επιθέσεως κατά το Ιράκ, οι Η.Π.Α και οι σύμμαχοι τους από την μια μεριά και το Ιράκ από την άλλη, προετοίμαζαν μεθοδικά την επικείμενη μάχη που προβλεπόταν μεγάλη και πολύνεκρη. Σημειώνουμε τέλος ότι η Ελλάδα τάχθηκε από τη πρώτη στιγμή της κρίσεως στο πλευρό των Η.Π.Α., και ενίσχυσε τις συμμαχικές ναυτικές δυνάμεις στέλνοντας εκ περιτροπής στην Ερυθρά Θάλασσα, τότε την φρεγάτα «ΕΛΛΗ» και τότε την φρεγάτα «ΛΗΜΝΟΣ».

5.3 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ Ο.Η.Ε ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΙΡΑΚ-ΚΟΥΒΕΙΤ (UNICOM).

Στις 2 Αυγούστου 1990 τα Ιρακινά στρατεύματα προέλασαν σε περιοχή του Κουβέιτ εισβάλλοντας έτσι σε αυτή τη χώρα. Την ίδια μέρα, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε την απόφαση 660 (1990), καταδικάζοντας την εισβολή και απαιτεί από τους Ιρακινούς να αποσύρουν αμέσως και άνευ όρων τις δυνάμεις τους στις θέσεις που είχαν καταλάβει την προηγούμενη ημέρα. Στις 6 Αυγούστου, το Συμβούλιο με ψηφοφορία επέβαλε αποκλεισμό όπλων και οικονομικής βοήθειας στο Ιράκ εκτός από ιατρικές βοήθειες και σε ανθρωπιστικές περιπτώσεις τρόφιμα. Δημιούργησε μάλιστα την Επιτροπή Αποκλεισμού υπό την εποπτεία του. Αυτό το επέτυχε με την απόφαση 661 (1990) με την οποία αναφέρεται στην αποτυχία του Ιράκ να συμμορφωθεί με την έκκληση για απόσυρση των στρατευμάτων καθώς επίσης και τον σφετερισμό της εξουσίας της νόμιμης κυβέρνησης του Κουβέιτ.

Συνολικά στην περίοδο από τις 2 Αυγούστου μέχρι τις 29 Νοεμβρίου 1990, το Συμβούλιο εξέδωσε 12 Αποφάσεις σχετικά με την κατάσταση μεταξύ του Ιράκ και του Κουβέιτ φθάνοντας στην απόφαση 678(1990). Η απόφαση αυτή ελήφθη στις 29 Νοεμβρίου κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίασης στην οποία 13 μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας αντιπροσωπεύονται από τους Υπουργούς των Εξωτερικών τους και όρισε ότι αν το Ιράκ δεν είχε εφαρμόσει πλήρως μέχρι τις 15 Ιανουαρίου 1991 όλες τις αποφάσεις του συμβουλίου οι οποίες σχετίζονται με την κατάληψη του Κουβέιτ, οι χώρες μέλη σε συνεργασία με την νόμιμη

κυβέρνηση του Κουβέιτ θα έχουν την εξουσιοδότηση να κάνουν χρήση όλων των απαιτούμενων μέσων. Έτσι ώστε να αναγκάσουν το Ιράκ να εφαρμόσει τις αποφάσεις του Συμβουλίου και να επαναφέρει την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια στην περιοχή. Οι εβδομάδες που προηγήθηκαν της καταληπτικής ημερομηνίας θεωρήθηκαν σαν μια τελευταία ευκαιρία, μια παύση καλής θέλησης έτσι ώστε να μπορέσουν κάποιες εκ νέου διπλωματικές προσπάθειες να βρουν μια δίκαιη και ειρηνική λύση στη διαμάχη.

Παρά τις διπλωματικές πρωτοβουλίες ενός αριθμού Κρατών-Μελών και τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα, συμπεριλαμβανομένης και της συνάντησης του με τον Ιρακινό Πρόεδρο Σαντάμ Χουσεΐν στην Βαγδάτη στις 12-13 Ιανουαρίου 1991, το Ιράκ εξακολούθησε την κατοχή του Κουβέιτ. Στις 15 Ιανουαρίου του 1991 και καθώς η προθεσμία εξέπνεε, ο Γενικός Γραμματέας εξέδωσε μια έκκληση με την οποία καλούσε το Ιράκ να συμμορφωθεί με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφάλειας αρχής γενομένης με την απόφαση 660 (1991) και έτσι να στρέψει τη ροή των γεγονότων μακριά από την καταστροφή.

Στις 16 Ιανουαρίου 1991, μια μέρα μετά την εκπνοή της προθεσμίας, οι χώρες μέλη σε συνεργασία με την Κυβέρνηση του Κουβέιτ και ενεργώντας σύμφωνα με την εξουσιοδότηση του Συμβουλίου αλλά όχι υπό τον έλεγχο ή την καθοδήγηση των Ηνωμένων Εθνών, ανέλαβαν αμυντική στρατιωτική δράση. Στις 27 Φεβρουαρίου, μετά από έξι εβδομάδες έντονης δράσης από αέρα και έδαφος, απελευθερώθηκε η πόλη του Κουβέιτ. Την ίδια μέρα το Ιράκ ανέφερε ότι όλες οι ένοπλες δυνάμεις του αποσύρθηκαν από το Κουβέιτ. Επίσης, εντός λίγων ωρών ανακοίνωσε στο συμβούλιο Ασφαλείας την απόφαση του να συμμορφωθεί πλήρως με την απόφαση του Συμβουλίου 660 (1990)

καθώς και με όλες τις άλλες αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας. Οι αμυντικές ενέργειες αναστάλθηκαν από μεσονυκτίου (ώρα Νέας Υόρκης) στις 28 Φεβρουαρίου 1991.

Στις 2 Μαρτίου το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε την απόφαση 686 (1991) με την οποία απαιτούσε από το Ιράκ να εφαρμόσει την αποδοχή του και των δώδεκα αποφάσεων και όριζε τα απαραίτητα μέτρα με τα οποία έπρεπε να ληφθούν στη χώρα αυτή και τα οποία θα επέτρεπαν σε ένα οριστικό τέλος των εχθροπραξιών. Στις 3 Μαρτίου το Ιράκ ενημέρωσε το Γενικό Γραμματέα και τον πρόεδρο του Συμβουλίου Ασφαλείας ότι συμφώνησε να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με την απόφαση 686.

5.3.1 Η ΑΠΟΦΑΣΗ 687 (1991)

Στις 3 Απριλίου 1991, μετά από παραπάνω από ένα μήνα εκτενών διαβουλεύσεων, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε της απόφαση 687 (1991) θέτοντας συγκεκριμένους όρους για μία επίσημη κατάπαυση του πυρός, έτσι ώστε να τεθεί τέρμα στη διαμάχη. Το Συμβούλιο διακήρυξε ότι μία επίσημη κατάπαυση του πυρός μεταξύ του Ιράκ, του Κουβέιτ και των χωρών οι οποίες συνεργάζονται με το Κουβέιτ, θα ετίθετο σε ισχύ κατόπιν επίσημης ανακοίνωσης από το Ιράκ της αποδοχής της απόφασης.

Στις 6 Απριλίου, το Ιράκ κοινοποίησε επίσημα στον Γενικό Γραμματέα και στο Πρόεδρο του Συμβουλίου Ασφαλείας, ότι δεν είχε άλλη επιλογή παρά να αποδεχθεί τους όρους και τις προϋποθέσεις της απόφασης 687 (1991).

Στις 11 Απριλίου ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Ασφαλείας, εκπροσωπώντας τα μέλη του αποδέχθηκε επίσημα την κοινοποίηση του Ιράκ. Σημείωσε ότι οι όροι οι οποίοι θέτονταν στην απόφαση είχαν εκπληρωθεί και ετίθετο σε εφαρμογή η επίσημη κατάπαυση του πυρός.

5.3.2 ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ UNICOM

Η ΑΠΟΦΑΣΗ 689 (1991)

Με την απόφαση 687 (1991) το Συμβούλιο Ασφαλείας καθιέρωσε, εκτός των άλλων μια αποστρατικοποιημένη ζώνη (DMZ) κατά μήκος των συνόρων μεταξύ Ιράκ και Κουβέιτ, τον συντονισμό της οποίας θα αναλάμβανε μια μονάδα παρατήρησης των Ηνωμένων Εθνών, και ζήτησε από τον Γενικό Γραμματέα να υποβάλλει στο Συμβούλιο για επικύρωση ένα σχέδιο για την άμεση ανάπτυξη της μονάδας. Ο Γενικός Γραμματέας απάντησε στις 5 Απριλίου 1991 και στις 9 Απριλίου 1991 με την απόφαση το 689 (1991) το Συμβούλιο Ασφαλείας ενεργώντας σύμφωνα με το κεφ. Του καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών επικύρωσε το σχέδιο του για την δημιουργία της αποστολής παρατήρησης Ιράκ - Κουβέιτ των Ηνωμένων Εθνών (UNICOM). Επιπλέον, αποφάσισε την αναθεώρηση της Αποστολής κάθε έξι μήνες χωρίς όμως να απαιτείται κάθε φορά επίσημη απόφαση για την ανανέωση της Επίσημης απόφασης του Συμβουλίου θα απαιτείται μόνον για τον τερματισμό της UNICOM, εξασφαλίζοντας έτσι την έπ' αόριστο διάρκεια της Αποστολής ενώ ο τερματισμός της θα επέρχεται μόνο με τη σύμφωνη γνώμη όλων των μονίμων μελών του Συμβουλίου.

Ενεργώντας σύμφωνα με το Κεφ. 7 το Συμβούλιο επέδειξε ότι η διεθνής κοινότητα θα ανελάμβανε αποφασιστική δράση σε περίπτωση που το Ιράκ θα αποπειραθεί να επιτεθεί πάλι στο Κουβέιτ. Προκειμένου να τονίσει αυτό ακόμη, και τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, για πρώτη φορά σε επιχείρηση διατήρησης της ειρήνης συμφώνησαν να τοποθετήσουν στρατιωτικούς παρατηρητές.

Το Συμβούλιο έδωσε στην UNICOM την εντολή να συντονίζει τη DMZ καθώς και τον πορθμό Khawr Abd Allah ανάμεσα στο Ιράκ και το Κουβέιτ, να αποτρέπει παραβιάσεις των συνόρων με την παρουσία της και την επιτήρηση της αποστρατικοποιημένης ζώνης καθώς και να παρατηρεί οποιαδήποτε εχθρική ενέργεια προέρχεται από την περιοχή της μίας χώρας εναντίον της άλλης. Ο πορθμός Khawr Abd Allah έχει μήκος περίπου 40 χλμ. Η DMZ, η οποία είναι περίπου 200 χλμ σε μήκος, εκτείνεται 10 χλμ μέσα στο Ιράκ και 5 χλμ στο Κουβέιτ. Εκτός από τις περιοχές πετρελαίου και δύο πόλεις – την Umm Qars, η οποία έγινε η μόνη έξοδος του Ιράκ προς τη θάλασσα και την Safwan – η ζώνη είναι άγονη και σχεδόν ακατοίκητη.

Σύμφωνα με το σχέδιο επιχειρήσεων το οποίο πρότεινε ο Γενικός Γραμματέας και επικύρωσε το Συμβούλιο Ασφαλείας, η UNICOM συντονίζει την απόσυρση όλων των ενόπλων δυνάμεων από την DMZ, λειτουργεί παρατηρητήριο στο κύριο οδικό δίκτυο έτσι ώστε να παρακολουθεί την κίνηση εντός και εκτός της ζώνης, διενεργεί ελέγχους σε όλη την έκταση της ζώνης από γη και αέρα, συντονίζει το Khawr Abd Allah από παρατηρητήρια εγκατεστημένα στις ακτές του και από αέρα και διεξάγει έρευνες.

Σύμφωνα με τις αρχικές εντολές της η UNICOM δεν είχε την εξουσία ή την ικανότητα να αναλάβει δράση αποτροπής εισόδου στρατιωτικών ή εξοπλισμού στην DMZ. Οι στρατιωτικοί παρατηρητές της UNICOM είναι άοπλοι. Η διατήρηση της έννομης τάξης εντός της DMZ αποτελεί υπευθυνότητα των Κυβερνήσεων του Ιράκ και του Κουβέιτ οι οποίες διατηρούν αστυνομικές θέσεις στις αντίστοιχες περιοχές τους εντός της ζώνης. Οι αστυνομικοί επιτρέπεται να φέρουν μόνο όπλα ζώνης. Ο αριθμός των αστυνομικών των διορισμένων στην περιοχή αυτή καθώς και η ρύθμιση των δραστηριοτήτων της DMZ υπόκεινται σε διαβουλεύσεις ανάμεσα στα Ηνωμένα Έθνη και τις δύο Κυβερνήσεις. Από τις κυβερνήσεις απαιτείται να διοχετεύουν όλη την κυκλοφορία από τα παρατηρητήρια των Ηνωμένων Εθνών και να ενημερώνουν την UNICOM εκ των προτέρων σχετικά με την ακτοπλοϊκή κυκλοφορία εκτός της DMZ και του Khawr Abd Allah.

5.4 ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ

Εκτός της UNICOM, τα Ηνωμένα Έθνη ίδρυσαν έναν αριθμό άλλων σωμάτων σύμφωνα με την απόφαση 687 (1991).

- Την Ειδική Επιτροπή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την Επίβλεψη της καταστροφής, απομάκρυνσης και της αχρήστευσης όλων των χημικών και βιολογικών όπλων του Ιράκ καθώς και του σχετικού εξοπλισμού και των βαλλιστικών πυραύλων βεληνεκούς μεγαλύτερου των 150 χιλιομέτρων. Η επιτροπή έχει επίσης βοηθήσει την Διεθνή Αντιπροσωπία για την Ατομική Ενέργεια (IAEA) στην καταστροφή, απομάκρυνση ή αχρήστευση, ανάλογα με την περίπτωση των πυρηνικών εγκαταστάσεων στο Ιράκ.

- Την επιτροπή Οριοθέτησης των Συνόρων Ιράκ – Κουβέιτ η οποία ορίζει τα διεθνή σύνορα όπως αυτά ορίζονται στο Πρωτόκολλο Συμφωνίας μεταξύ του κράτους του Κουβέιτ κι της Δημοκρατίας του Ιράκ σχετικά με την επαναφορά των σχέσεων φιλίας, την αναγνώριση και άλλα σχετικά θέματα, το οποίο υπεγράφη στις 4 Οκτωβρίου 1963 και κατεχωρήθη στα Ηνωμένα Έθνη. Η Επιτροπή διεκπεραίωσε τις εργασίες της και υπέβαλε την τελική αναφορά της στον γενικό Γραμματέα στις 20 Μαΐου 1993.

- Την Επιτροπή Αποζημιώσεων των Ηνωμένων Εθνών η οποία διαχειρίζεται το Ταμείο αποζημιώσεων για κάθε άμεση απώλεια, ζημιά , συμπεριλαμβανομένων και περιβαλλοντικών ζημιών καθώς και της αφαίμαξης των φυσικών πόρων, ή βλάβες σε κυβερνήσεις ξένων χωρών, στρατιωτικούς και σώματα αποστολών τους, λόγω της παράνομης εισβολής και κατοχής του Κουβέιτ από το Ιράκ. Η επιτροπή λειτουργεί υπό τις εντολές του Συμβουλίου Ασφαλείας του οποίου αποτελεί επικουρικό όργανο. Το κύριο όργανο της Επιτροπής είναι το Συμβούλιο Διακυβέρνησης αποτελούμενο από αντιπροσώπους των τρεχόντων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Πέραν τούτου, μέσα στα πλαίσια της απόφασης 686 (1991) του συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματέας διόρισε έναν ανώτερο αξιωματικό των Ηνωμένων Εθνών για τον συντονισμό της επιστροφής παρουσίας από το Ιράκ στο Κουβέιτ.

5.5 ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ UNICOM

Η UNICOM εκτελεί τα καθήκοντά της

Η πρώτη ομάδα της UNICOM έφθασε στην περιοχή στις 13 Απριλίου 1991. Στις 6 Μαΐου η αποστολή είχε εγκατασταθεί πλήρως. Η UNICOM τότε συντόνισε την απομάκρυνση των ενόπλων δυνάμεων οι οποίες υπήρχαν ακόμη στρατοπεδευμένες στην περιοχή επιρροής της. Αφού ολοκληρώθηκε η απομάκρυνση, η αποστρατικοποιημένη ζώνη όπως αυτή ορίστηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας, τέθηκε σε εφαρμογή στις 20:00 ώρα - GMT στις 9 Μαΐου και η UNICOM ανέλαβε πλήρη καθήκοντα παρατήρησης.

Από τις 31 Μαΐου 1991, η δύναμη της UNICOM έφθανε τους 300 στρατιωτικούς παρατηρητές από την Αργεντινή, την Αυστρία, το Μπαγκλαντές, τον Καναδά, την Κίνα, την Δανία, τα Φίτζι, την Φιλανδία, τη Γαλλία, την Γκάνα, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ινδία, την Ινδονησία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Κένυα, την Μαλαισία, την Νιγηρία, τη Νορβηγία, το Πακιστάν, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σενεγάλη, την Σγκαπούρη, τη Σοβιετική Ένωση, τη Σουηδία, την Ταϊλάνδη, την Τουρκία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ουρουγουάη και την Βενεζουέλα. Ακόμη, η δύναμη της UNICOM περιελάμβανε μηχανικό από τον Καναδά (293 όλων των βαθμίδων), ελικόπτερα από την Χιλή (50), έλεγχο κινήσεων και ταχυδρομικές υπηρεσίες από τη Δανία (25), Ιατρική μονάδα από τη Νορβηγία (49) και μονάδα λογιστικής από τη Σουηδία (31).

Αρχικά για να εξασφαλίσει την απαραίτητη ασφάλεια κατά τη φάση εγκατάστασης, η UNICOM συμπεριέλαβε πέντε λόχους πεζικού από την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών, στην Κύπρο (UNFICYP) και τη Μεσολαβητική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στο Λίβανο (UNIFIL). Το πεζικό προήλθε από την Αυστρία, τη Δανία, τα Φίτζι, τη Γκάνα και το Νεπάλ. Υπήρχε επίσης και μια μονάδα λογιστικής από τη Σουηδία. Τα στρατεύματα αυτά αποσύρθηκαν μέχρι το τέλος του Ιουνίου 1991.

Η UNICOM εξετέλεσε τα καθήκοντά της σύμφωνα με το σχέδιο επιχειρήσεων της. Απολάμβανε πλήρους ελευθερίας κινήσεων μέσα στην DMZ και παρακολουθούσε τη ζώνη στο μήκος και το πλάτος της. Επιβεβαίωσε ότι δεν υπήρχαν στρατιωτικοί ούτε στρατιωτικός εξοπλισμός εντός της ζώνης και ότι δεν διατηρούνταν στρατιωτική οχυρά και στρατιωτικές εγκαταστάσεις μέσα στη ζώνη. Για τους σκοπούς της επιχείρησης η UNICOM διαίρεσε τη ζώνη σε τρεις τομείς, ο καθένας από τους οποίους έφερε έναν αριθμό βάσεων ελέγχου από τις οποίες οι παρατηρητές περιπολούσαν τους τομείς που τους είχαν ανατεθεί και επάνδρωναν προσωρινά παρατηρητήρια εγκαταστημένα σε περιοχές ιδιαίτερης δραστηριότητας ή εκεί όπου δρόμοι και μονοπάτια εισχωρούσαν εντός της ζώνης. Στην ουσία όλες οι κινήσεις, συμπεριλαμβανόμενων και των προμηθειών, χρησιμοποιούνταν για την παρακολούθηση. Η UNICOM περιπολούσε του πορθμού Khawr Abd Allah με ελικόπτερα και αεροπλάνα σταθερών πτερύγων. Υπήρχαν επίσης περιπολίες από αέρος στην DMZ ιδιαίτερα στον νότιο τομέα όπου οι νάρκες και τα τηλεβόλα περιόριζαν την ικανότητα της UNICOM να διεξάγει περιπολίες στο έδαφος.

Οι κεντρικές υπηρεσίες της UNICOM αρχικά βρίσκονταν νότια της πόλης του Κουβέιτ σε ένα ξενοδοχείο που τους παραχωρήθηκε από την Κυβέρνηση του Κουβέιτ. Το Ιούνιο του 1991 οι κεντρικές υπηρεσίες μεταφέρθηκαν προσωρινά στη βάση λογιστικής στη Doha (Κουβέιτ). Το Νοέμβριο του 1991, η UNICOM μεταφέρθηκε στις νόμιμες εγκαταστάσεις της στην Umm Qasr ΣΤΗΝ Ιρακινή πλευρά της DMZ. Η αποστολή διατηρεί γραφεία συνδέσμων στην Βαγδάτη και την πόλη του Κουβέιτ. Από τον Ιανουάριο του 1995 το τελευταίο συστεγάζεται με μία βάση λογιστικής.

Από τον Μάιο 1991 έως τον Ιανουάριο 1993 η UNIKOM παρακολουθούσε κυρίως τρεις τύπους παραβιάσεων της DMZ μικρές εισβολές από τους στρατιωτικούς στο έδαφος, υπερπήσεις στρατιωτικών αεροπλάνων και κατοχή από τους αστυνομικούς όπλων άλλων εκτός αυτών της ζώνης.

Τον Ιανουάριο του 1993 μια σειρά γεγονότων έλαβαν χώρα στα νέο προσδιορισθέντα σύνορα Ιράκ και Κουβέιτ τα οποία περιλάμβαναν εισβολές Ιρακινών μέσα στην Κουβετιανή πλευρά της DMZ και παράνομη αφαίρεση Ιρακινής περιουσίας από την Κουβετιανή περιοχή. Το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε μια ανακοίνωση (Σ/25091) με την οποία μεταξύ άλλων καταδίκασε τέτοιες ενέργειες και καλούσε τον Γενικό Γραμματέα να επαναφέρει την UNICOM στην πλήρη ισχύ της των 300 στρατιωτικών παρατηρητών και να εξετάσει σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης την αναγκαιότητα ταχείας ενίσχυσης καθώς και σε άλλες προτάσεις με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της UNICOM.. Την εποχή της έκδοσης της ανακοίνωσης από το Συμβούλιο η δύναμη της UNICOM αποτελείτο από 250 άνδρες κάπου 50

στρατιωτικοί παρατηρητές ήταν σε κατάσταση αναμονής στις χώρες τους.

5.5.1 Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΤΗΣ UNICOM

Σε απάντηση ο Γενικός Γραμματέας υπέβαλε στις 18 Ιανουαρίου μια αναφορά (Σ/25123) στην οποία υπενθύμιζε ότι η UNICOM είχε ιδρυθεί σαν αποστολή παρακολούθησης. Σε περίπτωση παραβιάσεων, οι παρατηρητές οι οποίοι ήταν άοπλοι έκαναν αναφορές και παραστάσεις, οι παραστάσεις γίνονταν σε επίπεδο ανώτερο είτε επί τόπου είτε στα γραφεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Σύμφωνα με τις αρχικές εντολές της η UNICOM δεν είχε την εξουσία ούτε τα μέσα να θέσει σε εφαρμογή τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Ο Γενικός Γραμματέας σημείωσε ότι τα επεισόδια στα σύνορα τον Ιανουάριο του 1993 είχαν συντονιστεί στενά από την UNICOM και είχαν αναφερθεί στα Γραφεία του Ο.Η.Ε. Επιπλέον, η αποστολή έκανε άμεσες παραστάσεις σε Ιρακινούς εκπροσώπους επιτόπου καθώς επίσης και στις Ιρακινές στρατιωτικές αρχές. Παραστάσεις επίσης έγιναν και στα Γραφεία του Ο.Η.Ε.

Ο Γενικός Γραμματέας κατέληξε ότι κατά αυτόν τον τρόπο η UNICOM είχε εκτελέσει τα καθήκοντά για τα οποία είχε σχεδιαστεί και για τα οποία η δύναμη της αρκούσε. Αν παρόλα αυτά το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσιζε ότι οι παρούσες εντολές της UNICOM δεν επέτρεπαν την επαρκή απάντηση σε τέτοιου είδους παραβιάσεις όπως αυτές οι οποίες είχαν παρατηρηθεί και ότι η UNICOM θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα

να τις αποτρέψει και να επανορθώσει τότε η UNICOM θα χρειαστεί να έχει τη δυνατότητα να αναλάβει φυσική δράση. Τέτοια δράση θα μπορούσε να αναληφθεί για να αποτραπούν ή σε περίπτωση αποτυχίας της αποτροπής να επανορθωθούν:

A) Μικρής κλίμακας

B) Παραβιάσεις των συνόρων μεταξύ Ιράκ και Κουβέιτ, παραδείγματα χάριν εκ μέρους πολιτών ή της αστυνομίας

Γ) Προβλήματα τα οποία μπορεί να προκύψουν από την παρουσία Ιρακινών εγκαταστάσεων και Ιρακινών πολιτών και των περιουσιακών τους στοιχείων εκτός της DMZ στην Κουβετιανή πλευρά των νέο-προσδιορισθέντων συνόρων.

Ο Γενικός Γραμματέας σημείωσε ότι τα καθήκοντα αυτά δεν μπορούσαν να επιτελεστούν από αόπλους παρατηρητές. Αντί για αυτούς η UNICOM θα έπρεπε να εφοδιαστεί πεζικό ικανού αριθμού.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του απαιτούνταν τρία τάγματα πεζικού, δίνοντας έτσι στην UNICOM μια δύναμη 3645 συμπεριλαμβανομένων και βοηθητικών στοιχείων. Η UNICOM θα διέθετε τα απαραίτητα όπλα για τα τάγματα πεζικού αλλά δεν θα είχε την εξουσιοδότηση να αναλάβει πρώτη, δράση εφαρμογής.

Θα χρησιμοποιούσε βία μόνο σε περιπτώσεις αυτοάμυνας οι οποίες θα συμπεριλάμβαναν αντίσταση σε προσπάθειες βίαιης αποτροπής από την εκτέλεση των καθηκόντων της. Ο Γενικός Γραμματέας τόνισε ότι η πρόταση για ενίσχυση της UNICOM βασίστηκε στην προσπάθεια στην

προϋπόθεση ότι η κυβέρνηση του Ιράκ καθώς και η κυβέρνηση του Κουβέιτ θα συνεργαζόταν με την αναδομημένη Αποστολή. Σε απουσία τέτοιας συνεργασίας, θα ήταν αδύνατο για την UNICOM να εκτελέσει τα καθήκοντα της οπότε το Συμβούλιο Ασφαλείας θα έπρεπε να εξετάσει εναλλακτικά μέτρα.

Κατόπιν το Συμβούλιο Ασφαλείας με την απόφαση του 806 (1993) στις 5 Φεβρουαρίου 1993 ενέκρινε την αναφορά του Γενικού Γραμματέα και του ζήτησε να σχεδιάσει και να εκτελέσει την τμηματική εφαρμογή της ενδυνάμωσης της UNICOM. Το συμβούλιο επίσης ζήτησε από τον Γενικό Γραμματέα να του αναφέρει όλα τα μέτρα που σκόπευε να πάρει μετά την αρχική εφαρμογή.

Στην αναφορά του της 2 Απριλίου 1993 (S/25514) ο Γενικός Γραμματέας ανακοίνωσε στο Συμβούλιο Ασφαλείας ότι σκόπευε σε πρώτη φάση να διατηρήσει τους στρατιωτικούς παρατηρητές και να τους ενισχύσει με ένα τάγμα μηχανικού το οποίο θα εγκαθίσταται στον βόρειο τομέα της DMZ.

Τα βοηθητικά στοιχεία λογιστικής της Αποστολής επίσης θα ενισχύονταν ελαφρώς. Στις 13 Απριλίου, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ανακοίνωσε στον Γενικό Γραμματέα ότι το Συμβούλιο συμφωνούσε με τις προτάσεις του.

Σε απάντηση της απαίτησης του Γενικού Γραμματέα, η κυβέρνηση του Μπανγκλαντές συμφώνησε να συνδράμει την UNICOM με ένα τάγμα μηχανικού.

Μια εμπροσθοφυλακή έφθασε στην περιοχή της αποστολής στα μέσα Νοεμβρίου 1993, ακολουθούμενη από το τάγμα εντός του Δεκεμβρίου και τις αρχές Ιανουαρίου 1994. Μετά από μια περίοδο εκπαίδευσης κατά την οποία εξοικειώθηκαν με τον εξοπλισμό που τους παρασχέθηκε από το Κουβέιτ, το τάγμα έγινε λειτουργικό στις 5 Φεβρουαρίου 1994.

Με την προσθήκη του τάγματος μηχανικού το σχέδιο λειτουργίας της UNICOM τροποποιήθηκε. Τώρα βασίζεται σε συνδυασμό περιπολιών και βάσεων παρατήρησης, θέσεων παρατήρησης περιπολίες εδάφους και αέρος, σημείο ελέγχου οχημάτων, κινητή δύναμη ισχύος, ομάδες διεύρυνσης και συνεργασίας με τα μέρη σε όλα τα επίπεδα.

Οι τομείς εξακολουθούν να επανδρώνονται από στρατιωτικούς παρατηρητές οι οποίοι τροφοδοτούν τη βάση της UNICOM για τις περιπολίες την παρατήρηση, τις έρευνες και την συνεργασία εντός της DMZ, συμπεριλαμβανομένου και του πορθμού Char Abd Allah. Το κύριο σώμα του τάγματος μηχανικού είναι εγκατεστημένο στην Umm Qasr, με έναν λόχο στην Al Abdaly και έναν ουλαμό στον Νότιο Τομέα. Έχει αναλάβει καθήκοντα να παρέχει ενισχυμένες περιπολίες στους τομείς στις περιοχές όπου η κατάσταση είναι ευαίσθητη και όπου απαιτείται δύναμη πεζικού προκειμένου να αποτραπούν επεισόδια.

Το τάγμα επίσης παρέχει την απαραίτητη κινητή δύναμη ισχύος για την ταχεία επαναφορά της τάξης οπουδήποτε εντός της DMZ να αποτρέψει η διόρθωση μικρής κλίμακας παραβίασης της DMZ και των συνόρων. Επίσης όπου αυτό είναι απαραίτητο, παρέχει ασφάλεια στις εγκαταστάσεις της UNICOM. Μέσα στο 1996 ο αριθμός των τομέων θα μειωθεί από τρεις σε δύο.

5.5.2 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ DMZ.

Η όλη κατάσταση εντός της DMZ έχει παραμείνει σε γενικές γραμμές ήρεμη αν και υπήρχαν περίοδοι έντασης τον Νοέμβριο 1993 οι οποίες προέρχονταν από την οριοθέτηση των συνόρων Ιράκ-Κουβέιτ και τον Οκτώβριο του 1994 εξαιτίας αναφορών σχετικά με την εγκατάσταση Ιρακινών στρατευμάτων βόρεια της DMZ.

Εκτός από αυτά σημειώθηκε μόνο περιορισμένος αριθμός επεισοδίων και παραβιάσεων της DMZ. Αυτά συνίσταται κυρίως σε υπερπτήσεις στρατιωτικών αεροσκαφών και η κατοχή όπλων εκτός των όπλων ζώνης. Η UNICOM διερεύνησε όλες τις παραβιάσεις εδάφους και ανακοίνωσε τα ευρήματα της στις πλευρές. Επίσης εξέτασε όλα τα έγγραφα παράπονα.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της UNICOM έχει τύχει τις συνεργασίας των Ιρακινών και Κουβετιανών αρχών.

Άλλες δραστηριότητες.

Καθόλη τη διάρκεια της αποστολής η UNICOM έχει επίσης διατηρήσει επαφή και έχει παράσχει τεχνική στήριξη σε άλλες αποστολές των Ηνωμένων Εθνών οι οποίες εργάζονται στο Ιράκ και στο Κουβέιτ, ιδιαίτερα στην Επιτροπή οριοθέτησης των συνόρων Ιράκ-Κουβέιτ μέχρι τη διάλυση της το Μάιο 1993, καθώς επίσης και στο γραφείο των Ηνωμένων Εθνών το οποίο ασχολείται με την επιστροφή περιουσίας από το Ιράκ στο Κουβέιτ. Η UNICOM έχει παράσχει έλεγχο κινήσεων όλων

των αεροσκαφών των Ηνωμένων Εθνών τα οποία λειτουργούν στην περιοχή. Επίσης, η αποστολή Παράσχε βοήθεια στην μετακίνηση Ιρακινών πολιτών από την Κουβετιανή πλευρά των συνόρων στο Ιράκ μετά τον επαναπροσδιορισμό των διεθνών συνόρων. Η επιχείρηση αυτή ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 1994.

Η UNICOM επίσης εξακολούθησε να ενεργεί σε συνδυασμό με τις αρχές του Ιράκ και του Κουβέιτ σε περιπτώσεις παρανόμων διαβάσεων των συνόρων και όταν ανταποκρίνονται σε αιτήσεις για την διευκόλυνση των επαναπατριζόμενων. Η αποστολή συνεργάστηκε στενά σε τέτοια θέματα με το γραφείο του Υπατού αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες την διεθνή επιτροπή του ερυθρού σταυρού. Μετά από απαίτηση της ICRC η UNICOM διέθεσε τον χώρο και τη στήριξη για τις συναντήσεις του Τεχνικού Υποσυμβουλίου Αγνοουμένων Αιχμαλώτων Πολέμου Στρατιωτικών και Πολιτών και Θανάσιμων Ερειπίων.

Στην αναφορά του S/1996/225 προς το Συμβούλιο Ασφαλείας τον Απρίλιο του 1996, ο Γενικός Γραμματέας παρατήρησε ότι η UNICOM μέσω της παρουσίας και των δραστηριοτήτων της συνέχισε να συμβάλλει στην ηρεμία η οποία επικρατούσε στην περιοχή των επιχειρήσεων και συνέστησε τη διατήρηση της αποστολής. Το Συμβούλιο σύμφωνη (-s/1996/247) με την πρόταση αυτή και αποφάσισε να επανεξετάσει το ζήτημα στις 4 Οκτωβρίου 1996.

5.5.3 ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ UNICOM

Ο στρατηγός Guenther Greindl υπηρέτησε ως επικεφαλής Στρατιωτικός Παρατηρητής της UNICOM από τον Απρίλιο του 1991 μέχρι τον Ιούλιο του 1992. Τον διαδέχθηκε ο στρατηγός Timothy Dibuaama ο οποίος υπηρέτησε με την ιδιότητα αυτή από τον Ιούλιο του 1992 μέχρι τον Αύγουστο του 1993. Ο επικεφαλής προσωπικού της UNICOM ταξίαρχος Vigar Aabrek τότε εξετέλεσε χρέη επικεφαλής Στρατιωτικός Παρατηρητής. Τον Ιανουάριο του 1994 ο διορισμός του άλλαξε σε διοικητής στρατιάς σηματοδοτώντας την προσθήκη ενός τάγματος μηχανικού.

Τον Δεκέμβριο του 1995 ο Στρατηγός Gian Giuseppe Santillo διαδέχθηκε τον στρατηγό Thara στην αρχηγία της στρατιάς.

Κατά τη διάρκεια της αποστολής οι παρακάτω χώρες έχουν διαθέσει στρατιωτικό προσωπικό στην UNICOM : η Αργεντινή, Αυστρία το Μπαγκλαντές, Καναδάς, Κίνα, Δανία, η Φίτζι, η Φιλανδία, η Γαλλία, η Γκάνα, η Ελλάδα, η Ουγγαρία, η Ινδία, Ινδονησία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κένυα, Μαλαισία, Νεπάλ, Νιγηρία, Νορβηγία, το Πακιστάν, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σενεγάλη, η Σιγκαπούρη, η Ρώσικη ομοσπονδία, η Σουηδία, η Ταϊλάνδη, η Τουρκία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ουρουγουάη και η Βενεζουέλα.

Αρχικά διοικητική και λογιστική υποστήριξη παρασχέθηκαν από τον Καναδά (μηχανικοί), την Χιλή (ελικόπτερα), τη Δανία(λογιστική) και την Νορβηγία ιατρικό προσωπικό. Η Χιλή απέσυρε τη μονάδα ελικοπτέρων της στο τέλος Οκτωβρίου του 1992, η οποία αντικαταστάθηκε από

μονάδα πολιτών με συμβόλαιο με την UNICOM μέχρι το Σεπτέμβριο του 1995 οπότε το Μπανγκλαντές παρέσχε τη βοήθεια αυτή. Ο Καναδάς απέσυρε τη μονάδα μηχανικών στο τέλος Μαρτίου του 1993 και ο Γενικός Γραμματέας απεδέχθη προσφορά της Αργεντινής να την αντικαταστήσει. Τον Ιανουάριο του 1996 η Δανική μονάδα λογιστικής αντικαταστάθηκε από μια μονάδα από την Αυστρία. Η Νορβηγική ιατρική μονάδα αντικαταστάθηκε τον Νοέμβριο του 1993 από μια σύνθετη ιατρική μονάδα αποτελούμενη από 16 μέλη από το Μπανγκλαντές και 12 μέλη από την Αυστρία. Οι κυβερνήσεις της Αυστρίας και του Μπανγκλαντές απέσυραν τις ιατρικές μονάδες τους στα μέλη του Φεβρουάριου 1995. Προκλητικά, συστάθηκε επί τόπου μια μικρή ιατρική μονάδα μέχρι τον Οκτώβριο του 1995 οπότε μια ιατρική μονάδα παρασχέθηκε από την Γερμανία.

Δύο αεροσκάφη σταθερών πτερυγίων χειριζόμενα από πολίτες τέθηκαν στη διάθεση των Ηνωμένων Εθνών από την Κυβέρνηση της Ελβετίας ανέξοδα. Η υπηρεσία αυτή διεκόπη τον Δεκέμβριο του 1994. Τα εναέρια περιουσιακά στοιχεία της UNICOM αποτελούνται από δύο ελικόπτερα και ένα charter αεροσκάφος σταθερών πτερυγίων.

Κατά την διάρκεια του 1992 ένας αριθμός παρατηρητών της UNICOM μετατέθηκε προσωρινά στην πρώην Γιουγκοσλαβία προκειμένου να υπηρετήσουν σαν σύνδεσμοι των Ηνωμένων Εθνών. Ο αριθμός τους κυμαινόταν φθάνοντας τον υψηλότερο των 50 τον Μάρτιο του 1992.

Αν και ποτέ δεν έφθασε τόσο, η μέγιστη επιτρεπόμενη δύναμη της UNICOM ήταν 3,645 στρατιωτικό προσωπικό συμπεριλαμβανομένων και των 300 στρατιωτικών παρατηρητών. Από τον Μάρτιο 1996, η γενική δύναμη της UNICOM ήταν 1356, συμπεριλαμβανομένων και 245

στρατιωτικών παρατηρητών από την Αργεντινή, την Αυστρία, το Μπανγκλαντές, τον Καναδά, την Κίνα, την Δανία, τα Φίτζι, την Φιλανδία, την Γαλλία, την Γκάνα, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ινδία, την Ινδονησία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Κένυα, την Μαλαισία, την Νιγηρία, την Νορβηγία, το Πακιστάν, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σενεγάλη, την Σιγκαπούρη, τη Ρωσική Ομοσπονδία, τη Σουηδία, την Ταϊλάνδη, την Τουρκία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Ηνωμένες πολιτείες, την Ουρουγουάη και την Βενεζουέλα.

Το υπόλοιπο στρατιωτικό προσωπικό αριθμούσε συνολικά 900 και περιλάμβανε ένα τάγμα πεζικού, μια μονάδα μηχανικών από την Αργεντινή, μια μονάδα λογιστικής από την Αυστρία, μια μονάδα ελικοπτέρων από το Μπανγκλαντές και μια ιατρική μονάδα από την Γερμανία. Επίσης, από τον Μάρτιο του 1996 υπηρετούσαν 211 πολίτες εκ των οποίων οι 72 προσελήφθησαν από διάφορες χώρες.

Ο Γενικός Γραμματέας ανέφερε (S/1996/225) στο Συμβούλιο Ασφαλείας του Απριλίου 1996 ότι είχε εγκρίνει μια μέτρια αναδιάρθρωση της UNICOM μειώνοντας τον αριθμό των στρατιωτικών παρατηρητών κατά περίπου 50. Οι επιχειρησιακές δραστηριότητες της αποστολής δεν θα επηρεάζονταν από την μείωση.

5.6 ΤΕΛΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ.

Με ισχύ από την 1 Νοεμβρίου 1993, τα 2/3 του κόστους λειτουργίας των επιχειρησιακών καταβάλλεται από την κυβέρνηση του Κουβέιτ. Το υπόλοιπο καλύπτεται από τις συνδρομές των χωρών μελών του Ο.Η.Ε.

Τα έξοδα για την περίοδο από τις 9 Απριλίου μέχρι τις 30 Ιουνίου του 1996 υπολογίστηκαν σε \$313,403,233 μικτά. Τα έξοδα για την περίοδο από 1 Ιουλίου του 1996 μέχρι τις 30 Ιουνίου του 1997 υπολογίστηκαν σε \$57,804,400 μικτά.

5.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η συμμετοχή του Ο.Η.Ε. στην κρίση του Κόλπου έχει ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό σε σχέση με τις παλαιότερες επεμβάσεις του Ο.Η.Ε. στις κρίσεις ανά τον κόσμο ενσαρκώνοντας τους πόθους της ανθρωπότητας για διεθνή δικαιοσύνη και ειρήνη. Όπως είπε στις 17 Απριλίου του 1991, ο Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. Χαβιές Περές Ντε Κουεγιάρστο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο Στρασβούργο «Δεν ήταν ένας πόλεμος των Ηνωμένων Εθνών. Η νίκη ήταν αποτέλεσμα πολυεθνικής δράσης την οποία είχαν εγκρίνει και είχαν νομιμοποιήσει τα Ηνωμένα Έθνη.

Μετά την νίκη των Συμμάχων στον Πόλεμο του Κόλπου, οι Ηνωμένες Πολιτείες που κάλυψαν περίπου κατά 70% την εκστρατεία με τις ένοπλες δυνάμεις τους και με διάθεση περίπου 45 δισεκατομμυρίων δολαρίων έφτασαν στο απόγειο της δυνάμεως τους και κατέβαλαν την θέση της πρώτης υπερδύναμης του πλανήτη. Έτσι απέκτησαν πλήρως το μειωμένο κύρος τους από τον Πόλεμο του Βιετνάμ και κατέκτησαν, μετά την αποδυνάμωση της Σοβιετικής Ένωσης, ο κύριος ρυθμιστής των διεθνών πραγμάτων πράγμα που εκμεταλλεύτηκαν αμέσως διακηρύσσοντας ότι θα επιβάλλουν στην Μ. Ανατολή αλλά και στον πλανήτη μια νέα τάξη πραγμάτων. Το μέλλον θα δείξει αν αυτή η υπόσχεση θα πραγματοποιηθεί ή όχι.

Η Ελλάδα που έστειλε πολεμικά πλοία στην Ερυθρά Θάλασσα και με τις αμερικάνικες βάσεις στο έδαφος βοήθησε στην μεταφορά προς το πεδίο της μάχης χιλιάδων τόνων πολεμικών υλικών και χιλιάδων ανδρών, βγήκε ενισχυμένη από τον Πόλεμο του Κόλπου, παρόλο ότι η οικονομία της δέχθηκε ένα ισχυρότατο πλήγμα. Όμως το επιχείρημα της Ελλάδας ότι οι Αποφάσεις του Ο.Η.Ε. δεν έπρεπε να εφαρμόζονται μόνο για το Κουβέιτ αλλά και για την Κύπρο, δεν βρήκε ανταπόκριση από τους συμμάχους της, που φαίνεται ότι τάχθηκαν με την Τουρκική άποψη ότι η τουρκική εισβολή και κατοχή του Β τμήματος της Κύπρου αποτελεί είδη περίπτωση που δεν μοιάζει με την περίπτωση του Κουβέιτ. Το γεγονός αυτό απογοήτευσε τον Ελληνικό λαό, που για μια ακόμη φορά βλέπει τους ισχυρούς της γης να μιλούν κατά τα συμφέροντα τους μια διπλή γλώσσα, που πολύ απέχει από την γλώσσα της αλήθειας και της ειλικρίνειας. Μένει λοιπόν να δούμε τι θα γίνει με το πρόβλημα της Κύπρου που εκκρεμεί εδώ και πολλά χρόνια, με αποτέλεσμα να εδραιώνεται στο νησί η τουρκική κυριαρχία. Το κλίμα αυτό απογοήτευσης του Ελληνισμού το φανέρωσε μια Ελληνική Εφημερίδα, όταν μετά το τέλος του Πολέμου του Κόλπου παρατήρησε με πικρία ότι “ η Κύπρος είναι ένα νησί που δεν έχει καθόλου πετρέλαιο και για αυτό βέβαια διάφερε πολύ ουσιαστικά από το Κουβέιτ ...”.

Οι ραγδαίες έτσι λοιπόν αλλαγές στο διεθνές γαιωπολικό πεδίο έχουν αλλάξει και τον χαρακτήρα και την έκταση της παρέμβασης του Ο.Η.Ε. Όσο κυριαρχεί η λογική του πολέμου τόσο μειώνεται η σημασία των Ηνωμένων Εθνών. Τόσο που, όταν ψηφίστηκε μια απόφαση που καθόριζε μια προθεσμία ο Ο.Η.Ε. αγνοήθηκε. Έτσι, το συμβούλιο Ασφαλείας, που φάνηκε για μερικές εβδομάδες να πληροί το ρόλο που θέλησαν κάποτε να του δώσουν αυτοί που υπέγραψαν το χάρτη του Σαν Φρανσίσκο, χάθηκε έκτοτε από τη σκηνή. Όταν κάποια στιγμή θέλησαν

χαρακτηριστικά οι Γάλλοι να τους φωνάζουν από τα παρασκήνια, οι μεγάλοι ξεπλάγησαν : Οι μεν Σοβιετικοί, γιατί δεν είχαν όρεξη να εκφράσουν την αποδοχή στον αμερικανικό πόλεμο, οι δε Αμερικανοί ενοχλήθηκαν φοβερά, γιατί τους καθυστερούσαν της εκστρατεία τους. Και το Συμβούλιο Ασφαλείας ξανά έχασε το κύρος του, που κερδίζει μόνο για μια στιγμή.

Είναι φανερό λοιπόν ότι η δραστηριοποίηση του στον “ Πόλεμο του Κόλπου ” όπως επίσης και στον Εμφύλιο Πόλεμο της Πρώην Γιουγκοσλαβίας ως “ Παγκόσμιου Εντολέα ” των στρατιωτικών και άλλων παρεμβάσεων της διεθνούς κοινότητας (κυρίως των Η.Π.Α. και των κρατών – μελών του NATO), δείχνει τον γοργό μεταλλασσόμενο ρόλο που του επιφυλάσσει και η μοναδική πλέον Υπερδύναμη και ότι απέμεινε από την καταρρέουσα πρώην Σοβιετική Ένωση (δηλαδή η Ρωσία και η Συνομοσπονδία Ανεξαρτήτων Κρατών) και η Ευρωπαϊκή ένωση (πρώην Ε.Ο.Κ., πρώην Ευρωπαϊκή Κοινότητα) και η ανερχόμενη οικονομική δύναμη της Κίνας και η Ιαπωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΕΡΒΙΑ

Στα τέλη του προηγούμενου αιώνα ο μεγάλος Σέρβος ιστορικός, γεωγράφος και εθνολόγος Γιοβάν Τσβιτς είχε κάνει την εξής επισήμανση κοιτάζοντας το χάρτη της Βαλκανικής χερσονήσου: «Όποιος κατέχει το Κόσοβο, όχι μόνο ελέγχει τη Σερβία αλλά και ολόκληρη την κεντροβαλκανική περιοχή. Πρόκειται για μια από τις σημαντικότερες στρατηγικές θέσεις της Βαλκανικής».

Πρωταρχικός στόχος των Σέρβων τον 19ο αιώνα ήταν η απελευθέρωση και αναγέννηση των Σλαβικών λαών της Βαλκανικής. Ως τις αρχές της δεκαετίας του 1870 (μέχρι την ίδρυση της Βουλγαρικής Εξαρχίας), η Σερβία ήταν προσηλωμένη στην ιδέα της απελευθέρωσης από την Οθωμανική κυριαρχία όχι μόνον των υπόδουλων Σέρβων αλλά και όλων των Σλάβων στα Βαλκάνια. Έχοντας αποκλειστεί το 1878 από το Συνέδριο του Βερολίνου και από ένα σημαντικό μέρος των βασικών εθνικών της διεκδικήσεων, για την Βοσνία και Ερζεγοβίνη, έστρεψε την εξωτερική της πολιτική αποκλειστικά προς το Νότιο, στις περιοχές δηλαδή της «Παλαιάς Σερβίας» (Σάντζακ, Κόσοβο και Μετόχια) και προς τη Μακεδονία.

Εκεί αντιμετώπισε την έντονη Βουλγαρική προπαγάνδα που κατευθυνόταν κυρίως προς τους Σλαβικούς πληθυσμούς της περιοχής καθώς και τον αναδυόμενο Αλβανικό εθνικισμό, του οποίου οι εκπρόσωποι συναντήθηκαν σε μια Μεγάλη Συνέλευση στην Πριστίνα στις 10/06/1878 προσπαθώντας μάταια να στρέψουν τα βλέμματα των Μεγάλων δυνάμεων προς το Αλβανικό ζήτημα. Στο συνέδριο όμως του Βερολίνου οι Δυνάμεις κώφευσαν απέναντι στα Αλβανικά αιτήματα, ενώ ο Βίσμαρκ διακήρυξε ενώπιον των ομόλογων του ότι «δεν υπάρχει Αλβανική εθνότητα». Οι Αλβανοί ωστόσο υπήρχαν, αν και ήταν πολύ δύσκολο να προσδιορίσει κανείς τα ακριβή εθνολογικά τους όρια.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν εκείνο του καθορισμού της εθνικής τους ταυτότητας, καθώς προσέκρουε πάντα στο επικίνδυνο εμπόδιο των θρησκευτικών τους αντιθέσεων. Το 1875 ο Ελίζε Ρεκλί είχε υπολογίσει ότι υπήρχαν στα Βαλκάνια περίπου 1,4 εκ. Αλβανοί και σήμερα υπολογίζονται σε 5,5 εκ. Από αυτούς 600.000 ήταν Γκέκηδες (2/3 Μουσουλμάνοι και 1/3 Καθολικοί) και 800.000 Τόσκηδες (2/3 Μουσουλμάνοι και 1/3 Ορθόδοξοι). Αν και οι Αλβανοί ήταν πάντα παρόντες στο Κόσοβο, έγιναν για πρώτη φορά πλειοψηφία μόλις το 1960, όταν έποικοι από τη Βόρεια Αλβανία (Γκέκηδες) εγκαταστάθηκαν μαζικά στις πεδιάδες του Κοσσυφοπεδίου, που είχαν αδειάσει με την πρώτη «Μεγάλη φυγή» των Σέρβων. Η δεύτερη «Μεγάλη φυγή» αραίωσε ακόμη περισσότερο τους Σερβικούς πληθυσμούς στο Κοσμέτ, ενώ η σουλτανική απόφαση για την κατάργηση του Πατριαρχείου τους Πιες (1766) μετέφερε την εκκλησιαστική αρχή των Σέρβων στο Κάρλοβατς (Στρεμ.).

Ο βασικός στόχος λοιπόν της προς το νότο εξωτερικής πολιτικής της Σερβίας, δηλαδή ανάκτηση της «Παλαιάς Σερβίας», προσέκρουσε

εξαρχής ακόμη στις Αλβανικές εθνικιστικές διεκδικήσεις, οι οποίες σε πρώτη φάση επιδίωκαν ένα καθεστώς αυτονομίας στο εσωτερικό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και κατόπιν πλήρη ανεξαρτησία. Με την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων, ο Σερβικός στρατός περίπου 200.000 άνδρες, αφού ενώθηκε αρχικά με τους Μαυροβούνιους συμμάχους του στο Σαντζακ, απελευθέρωσε το Κοσσυφοπέδιο και κατόπιν ξεχύθηκε προς τη Μακεδονία και προς την Αδριατική. Η απελευθέρωση του Κοσσυφοπεδίου δεν είχε μόνο τεράστια ιστορική και ψυχολογική σημασία για τους Σέρβους, εφόσον είναι γνωστό ότι ανέκαθεν θεωρούσαν αυτή την περιοχή ιστορικό κέντρο μεσαιωνικού βασιλείου τους και λίκνο του πολιτισμού τους. Είχε κυρίως στρατηγική σημασία: το Κόσοβο ήταν και είναι ένα είδος στρατηγικού εφιαλτηρίου για την επέκταση της Σερβίας τόσο Νότια προς τη Μακεδονία όσο και δυτικά προς την Αδριατική, ακόμη και προς την κατεύθυνση της Βοσνίας.

6.2 ΚΟΣΟΒΟ: Η γεωπολιτική ‘Καρδιά’ της Βαλκανικής

Η Βαλκανική χερσόνησος, αυτή η φυσική γέφυρα που ενώνει την Ευρώπη με την Ασία, έχει δύο κομβικές από στρατηγική άποψη περιοχές. Η πρώτη είναι το νησί της Κρήτης, που ελέγχει όλους τους στρατηγικούς διαύλους της Ανατολικής Μεσογείου και η δεύτερη είναι η νότια Σερβία και το Κόσοβο, που αποτελούν τη γεωπολιτική καρδιά της χερσονήσου μας. Αν λοιπόν οι ναυτικές δυνάμεις (Ελλάδα, ΗΠΑ, Μ. Βρετανία κ.α.) θεωρούν την Κρήτη ως υπ’ αριθμόν ένα θαλάσσιο κόμβο της Μεσογείου, από την άλλη οι ηπειρωτικές δυνάμεις (Σερβία, Γερμανία, Ρωσία, Τουρκία κ.α.) θεωρούν τη νότια Σερβία και το Κόσοβο ως το

σημαντικότερο χερσαίο κόμβο των Βαλκανίων, επειδή ελέγχει όλους τους φυσικούς άξονες της περιοχής.

Σύμφωνα με τις αναλύσεις του Ινστιτούτο Γεωπολιτικών Σπουδών του Βελιγραδίου, η κρίσιμη περιοχή των Βαλκανίων περικλείεται μέσα στο γεωγραφικό τρίγωνο Κράλιεβο – Σόφια – Σκόπια- Κράλιεβο. Πρόκειται για μια έκταση περίπου 20,000 τ. χλμ. Στο κέντρο της οποίας βρίσκεται η πόλη Νις, όπου και διασταυρώνονται οι τρεις σημαντικότεροι άξονες της Βαλκανικής:

1. Άξονας Βιέννη – Νις – Κωνσταντινούπολη
2. Άξονας Βουδαπέστη- Νις- Πριστινα- Δυρράχιο.

Μέσα σε αυτό το στρατηγικό τρίγωνο περικλείεται και το ανατολικό Κόσοβο ενώ αν το τρίγωνο αυτό γίνει κύκλος, τότε ολόκληρο το Κοσσυφοπέδιο βρίσκεται μέσα του. Και ενώ η περιοχή της πόλης Νις που θεωρείται κέντρο βάρους αυτού του γεωστρατηγικού τριγώνου είναι εξαιρετικά ευάλωτη από τον βορρά (κοιλάδα μοράβα) το νότο (κοιλάδα του Αξιού) και από ανατολικά (Πιροτ) το κόσοβο είναι φυσικά προστατευμένο από κάθε είδους χερσαίες επιθέσεις. Ως απόδειξη για αυτό μπορούμε να αναφέρουμε δυο ιστορικά παραδείγματα:

1ον τη μεταφορά τον 13ο αιώνα του σερβικού πατριαρχείου από τη Ζίτσα (Ράσκια) στο Πέτς (Μετόχια), η οποία έγινε για να προστατευτεί από τις επιδρομές από το βορρά. Και 2ον , το γεγονός ότι στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου ο Σερβικός Στρατός μπόρεσε να οπισθοχωρήσει

και να συγκεντρωθεί στο φυσικά προστατευμένο Κόσοβο, παρότι ήταν περικυκλωμένος από όλες τις κατευθύνσεις από τα γερμανικά αυστροουγγρικά και βουλγαρικά στρατεύματα. Εκεί, ο σερβικός στόχος, που δεν ήταν πλέον εκτεθειμένος στις εχθρικές επιθέσεις, μπόρεσε να

συνταχθεί και να υποχωρήσει με τάξη μέσω των αλβανικών Άλπεων προς την Αδριατική.

Είναι αυτονόητο λοιπόν ότι για μια χερσαία βαλκανική δύναμη, όπως είναι η Σερβία, το Κόσμετ (Κόσοβο & Μετόχια) έχει ύψιστη γεωστρατηγική σημασία. Χωρίς αυτό το γεωστρατηγικό εφελτήριο είναι δύσκολο αυτή η χώρα να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη χερσόνησο. Ακόμη πιο χειρότερα, η κατοχή του Κοσμέτ από μια εχθρική προς τη Σερβία δύναμη, θεωρείται καταστροφική, εφόσον αυτή η δύναμη όχι μόνο μπορεί να απειλήσει άμεσα τη καρδιά της Σερβίας (Σουμάντια), αλλά και ολόκληρη τη Βαλκανική. Το Κόσοβο λοιπόν έχει πολύ σημαντική θέση στους χερσαίους άξονες της χερσονήσου μας. Απέχει 220 χλμ. από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης και της Αυλώνας και 90 χλμ. από το Αδριατικό λιμάνι του Δυρραχίου. Η απόστασή του από τα Βουλγαρικά σύνορα είναι μόλις 60 χλμ., από το Δούναβη 195 χλμ. και από τη Μαύρη Θάλασσα 480 χλμ. Υπάρχει άραγε ιδανικότερος τόπος στα Βαλκάνια για να εγκατασταθεί μια αεροπορική βάση; Παρά την εδαφική της συρρίκνωση, η Σερβία συνεχίζει να κατέχει κεντρική θέση στο σύστημα των φυσικών αξόνων της Βαλκανικής. Μέσα από το έδαφος της διέρχονται έξι σημαντικότετοι άξονες μεταφορών, που καθιστούν τη Σερβία.

Είναι ευνόητο λοιπόν ότι για μια χερσαία βαλκανική δύναμη, όπως η Σερβία, το Κοσμέτ (Κόσοβο & Μετόχια) έχει ύψιστη γεωστρατηγική σημασία. Χωρίς αυτό το γεωστρατηγικό εφελτήριο είναι δύσκολο αυτή η χώρα να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη χερσόνησο. Ακόμη πιο χειρότερα, η κατοχή του Κοσμέτ από μια εχθρική προς τη Σερβία δύναμη, θεωρείται καταστροφική, εφόσον αυτή η δύναμη όχι μόνο μπορεί να απειλήσει άμεσα την καρδιά της Σερβίας (Σουμάντια), αλλά

και ολόκληρη τη Βαλκανική! Το Κόσσοβο λοιπόν έχει πολύ σημαντική θέση στους χερσαίους στους άξονες της χερσονήσου μας. Απέχει 22 χλμ. Από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης και της Αυλώνας και 90χλμ. από το Αδριατικό λιμάνι του Δυρραχίου. Η απόσταση του από τα βουλγάρικα σύνορα είναι μόλις 60χλμ, Υπάρχει άραγε ιδανικότερος τόπος στα Βαλκάνια για να εγκατασταθεί μια αεροπορική βάση.

Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να αναφερθούμε λίγο και στη συνολική γεωστρατηγική σημασία της σημερινής Σερβίας. Παρά τη γεωγραφική της συρρίκνωση, η Σερβία συνεχίζει να κατέχει κεντρική θέση στο σύστημα των φυσικών αξόνων της Βαλκανικής. Μέσα από το έδαφος της διέρχονται έξι σημαντικοί άξονες μεταφορών, που καθιστούν τη Σερβία κομβική χώρα. Οι άξονες αυτοί είναι κατά σειρά σπουδαιότητας.

1^{ος} Ανατολικός άξονας (Βιέννη-Νις-Κωνσταννούπολη).

2^{ος} Κάθετος ή Πανιοαιγαιακός άξονας (Βουδαπέστη-Νις-Θεσσαλονίκη).

3^{ος} Δυτικός άξονας (Βελιγράδι- Τεργέστη).

4^{ος} Νότιος άξονας (Βελιγράδι-Μπάρ).

5^{ος} Νοτιοδυτικός άξονας α: (Νις-Πριστίνα-Δυρράχιο)- β:(Νίς-Πριστίνα-Μπάρ)

6^{ος} Δουναβικός άξονας: Βόρεια Θάλασσα- Μαύρη Θάλασσα.

Η ύπαρξη αυτών των φυσικών επικοινωνιακών αξόνων αυξάνει τη γεωπολιτική σημασία της Σερβίας στους σχεδιασμούς των ηπειρωτικών δυνάμεων σύμφωνα μάλιστα με το Ινστιτούτο Γεωπολιτικών Σπουδών του Βελιγραδίου, στο έδαφος της Σερβίας διασταυρώνονται επικίνδυνα όλες οι κατευθύνσεις της διείσδυσης των ηπειρωτικών δυνάμεων της Ευρασίας στην Νοτιοανατολική Ευρώπη!

Συγκεκριμένα, από το έδαφος της Σερβίας διέρχεται η λεγόμενη «τευτονική γραμμή», δηλαδή η γεωπολιτική κατεύθυνση της Γερμανίας όπως παλαιότερα και της Αυστροουγγαρίας (Κεντρικές δυνάμεις), προς τη Μέση Ανατολή (σιδηροδρομική γραμμή Βερολίνου-Βαγδάτης). Και αντίστροφα, η κατεύθυνση της Τουρκίας – όπως παλιότερα της Οθωμανικής, αλλά και της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας-προς την κεντρική Ευρώπη.

Επιπλέον, μέσα από τη Σερβία περνάει και η κατεύθυνση της ρωσικής διείσδυσης, όπως παλαιότερα της ΕΣΣΔ και της τσαρικής Ρωσίας, από τις ανατολικοευρωπαϊκές πεδιάδες προς την Αδριατική. Η Σερβία είναι λοιπόν το σημαντικότερο σταυροδρόμι γεωπολιτικών συμφερόντων των Ηπειρωτικών δυνάμεων στην Ευρώπη.

Να είναι άραγε και αυτός ένας από τους λόγους που οι Σέρβοι φέρονται τόσο υπεροπτικά στους υπόλοιπους Βαλκάνιους;

Όπως και να έχει πάντως πρέπει να παραδεχτούμε ότι η άτυπη «συμμαχία» της Ελλάδας με την Σερβία, δηλαδή μιας ναυτικής δύναμης με μια ηπειρωτική δύναμη, αποτελεί ένα πολύ ισχυρό στρατηγικό δίπολο σταθερότητας στα Βαλκάνια.

Αν τυχόν όμως το δίπολο αυτό διαρραγεί στο Κόσσοβο ή στη FYROM , τότε θα πρέπει να αναμένουμε ευρύτατες ανακατατάξεις στα Βαλκάνια οι οποίες θα αλλάξουν τον πολιτικό Χάρτη της χερσονήσου μας.

6.3 ΙΣΛΑΜΙΚΗ ΠΕΡΙΚΥΚΛΩΣΗ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Από όλα τα παραπάνω γίνεται κατανοητό γιατί η Σερβία προσπαθεί πάσα θυσία να κρατήσει το Κόσσοβο εντός της επικράτειας της. Δεν είναι μόνον ιστορικοί και συναισθηματικοί λόγοι, ούτε καν οικονομικοί εφόσον το Κόσσοβο αντιπροσωπεύει εάν δυσβάσταχτο οικονομικό βάρος στις πλάτες της ασθμαίνουσας γιουγκοσλαβικής οικονομίας.

Είναι κυρίως λόγοι γεωστρατηγικοί και γεωπολιτικοί. Μετά τον πόλεμο στην Κροατία και στη Βοσνία ο προς δυσμάς γεωπολιτικός προσανατολισμός της Σερβίας σταμάτησε. Οι γεωπολιτικές κατευθύνσεις της χώρας στράφηκαν κυρίως προς τις ορθόδοξες χώρες και ιδιαίτερα προς νότο, δηλαδή προς τη FYROM και την Ελλάδα. Όμως, αυτή η νέα γεωπολιτική στροφή της Σερβίας προς το Νότο προσέκρουσε ε ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο στην παρουσία πολυάριθμων μουσουλμανικών αλβανόφωνων πληθυσμών τόσο στη γεωστρατηγική καρδιά της Βαλκανικής που λέγεται Κόσσοβο όσο και στο δυτικό τμήμα της ευάλωτης Δημοκρατίας των Σκοπίων.

Η παρουσία αυτών των πληθυσμών, οι οποίοι αποτελούν οργανικό τμήμα του λεγόμενου «Ισλαμικού τόξου» που εμφανίστηκε απειλητικά στα Βαλκάνια μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής αυτοκρατορίας δημιούργησε στη Σερβία την αίσθηση ότι το «οζαλικής» έμπνευσης σχέδιο της στρατηγικής περικύκλωσης της ήταν μια οδυνηρή πραγματικότητα: η Σερβία με εξαίρεση τα Βόρεια σύνορα της ήταν ουσιαστικά περικυκλωμένη από εχθρικούς μουσουλμανικούς πληθυσμούς.

Στα δυτικά της από τους Μουσουλμάνους της Βοσνίας και τους Σαντζάκ. Στα νότια από τους Αλβανόφωνους του Κοσσυφοπεδίου και της Fyrom. Τέλος στα ανατολικά από μια Βουλγαρία που ελεγχόταν από το κρίσιμο ποσοστό του κόμματος της τουρκικής μειονότητας. Οι Σέρβοι συνειδητοποίησαν ότι ο μόνος τρόπος για να μην αποκτήσει αυτό το εχθρικό τείχος συμπαγή μορφή ήταν να κρατηθεί το Κόσσοβο μέσα στα όρια της Γιουγκοσλαβίας και ταυτόχρονα να υποστηριχθεί η σταθερότητα της Fyrom. Ενδεχόμενη απώλεια του Κοσσυφοπεδίου θα οδηγούσε σε αποσταθεροποίηση τη Fyrom.

6.4 ΤΟ ΝΑΤΟ ΕΤΟΙΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΣΟΒΟ.

Βέβαια αν το Κόσσοβο γίνει κάποια στιγμή ανεξάρτητο υπάρχει το ενδεχόμενο να καταστεί ένα μοναχικό κράτος (προτεκτοράτο του ΝΑΤΟ) στην καρδιά της Βαλκανικής. Αλλά αυτό είναι ένα ενδεχόμενο με λίγες πιθανότητες πραγματοποίησης. Το πιθανό είναι το Κόσσοβο να ενωθεί τελικά με την Αλβανία ή να ενωθεί μόνον με μια μεγάλη Ιλλυρίδα που θα περιλαμβάνει ακόμη και την πόλη των Σκοπίων. Σε αυτή τη περίπτωση δε πρέπει να αποκλειστεί καμιά Παν-αλβανική ένωση μεταξύ Κοσόβου Αλβανίας και Ιλλυρίδας η οποία θα υλοποιούσε έτσι αυτό όραμα της Μεγάλης Αλβανίας συνενώνοντας τα 5,5 εκ.των Αλβανών στα Βαλκάνια.

Τέλος, υπάρχει και το σενάριο που αποτελεί στη ουσία την υλοποίηση του οράματος του λεγόμενου Ισλαμικού τόξου στην Βαλκανική. Σύμφωνα με αυτό το σενάριο το Κόσσοβο ενώνεται με την ιλλυρίδα το μεγάλο Σαντζάκ και την Κροατίας μουσουλμανική ομοσπονδία σχηματίζοντας έτσι μια κάθετη πράσινη γραμμή μεταξύ ορθοδόξων (ανατολικών) Βαλκανίων και καθολικών (δυτικών)

Αν σε αυτό το ζοφερό για την Σερβία σενάριο προσθέτουμε και το ενδεχόμενο μιας Βουλγαρίας που θα ελέγχεται από την Τουρκία μέσω της μουσουλμανικής μειονότητας τότε οι πιέσεις για μια «αυτόνομη δυτική Θράκη» θα κορυφωθούν στραγγαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο κάθε βαλκανική προοπτική της Ελλάδας.

Για την αποφυγή του περαιτέρω κατακερματισμού των Βαλκανίων σε ολοένα και μικρότερα μη βιώσιμα κράτη ο ηγέτης των ριζοσπαστών Αλβανοφώνων Αντέμ Ντεμάτσι σε πλήρη σύμπλευση με τα συμφέροντα των Η.Π.Α. και της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρότεινε τη δημιουργία της «Βαλκανίας» μιας αποκεντρωμένης συνομοσπονδίας που θα έλυνε οριστικά το «Αλβανικό Πρόβλημα»

Συγκεκριμένα στη διάρκεια ενός συνεδρίου στην Νέα Υόρκη στις αρχές του 1997 για το πρόβλημα του Κοσσυφοπεδίου ο Αλβανόφωνος ηγέτης έριξε την ιδέα της Βαλκανίας αφήνοντας άφωνους τους Σέρβους συνέδρους όχι όμως και τους Αμερικάνους. Ο Ντεμάτσι πρότεινε να αναγνωρίσει σε πρώτη φάση το Βελιγράδι τους Αλβανόφωνους του Κοσσόβου ως ισότιμους εταίρους και κατόπιν το Κόσσοβο να γίνει συστατικό κράτος (3^{ης} Δημοκρατίας) μιας χαλαρής συνομοσπονδίας που δεν θα ονομάζεται πλέον Γιουγκοσλαβία αλλά Βαλκανία. Θα δημιουργούνταν έτσι μια συνομοσπονδιακή ένωση ανεξάρτητων κρατών χωρίς κεντρική εξουσία.

Στον πυρήνα της νέας οικονομικής κυρίως συνομοσπονδίας (Σερβία, Μαυροβούνιο, Κόσσοβο) θα προστίθονταν σύντομα η Αλβανία και η Fyrom προκειμένου να αμβλυνθούν οι εθνικιστικές διεκδικήσεις των Αλβανόφωνων. Ο συνομοσπονδιακός κύκλος θα έκλεινε με συμμετοχή της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης ίσως ακόμη και της Κροατίας! Έτσι θα

δημιουργούνταν μια συνομοσπονδιακού τύπου οικονομική κατασκευή (26εκ. Καταναλωτών) που θα ήταν οικονομικά και πολιτικά αποδεκτή από όλους έως μεταβατική περίοδος έως ότου εισέλθουν όλες αυτές οι ασταθείς χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2020μ.χ.). Το πρόβλημα όμως είναι ότι καμιά από αυτές τις Βαλκανικές χώρες που καλούνται να εκπληρώσουν τους μακροπρόθεσμους σχεδιασμούς των Η.Π.Α. δεν έχουν την παραμικρή εμπειρία ούτε από οικονομία της αγοράς ούτε και το σημαντικότερο από δημοκρατία. Το όραμα της «Βαλκανίας» είναι λοιπόν εξαιρετικά δύσκολο να υλοποιηθεί χωρίς την ουσιαστική συνδρομή μεγάλων εξωαλβανικών δυνάμεων.

7.5 ΤΕΛΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

7.5.1 ΔΙΧΟΤΟΜΗΣΗ : Η ΜΟΝΗ ΠΡΑΛΙΣΤΙΚΗ ΛΥΣΗ

Όλες οι προηγούμενες υποθέσεις και τα σενάρια, αν και φαίνονται αρκετά παρατραβηγμένα, δεν θα πρέπει να αποκλειστούν και αυτό επειδή τα Βαλκάνια έχουν καταντήσει τελευταία ένα πρόσφορα αλχιμιστικό εργαστήριο στο οποίο οι Η.Π.Α. και η Ε.Ε εφαρμόζουν ακόμη ιδέες πολιτικές και πρωτοφανείς όπως άλλωστε έδειξε και το παράδειγμα της Βοσνίας. Πιο συγκεκριμένα στη Βοσνία οι Η.Π.Α. πίεσαν προς την κατεύθυνση -της δημιουργίας -της- λεγόμενης Κροατομουσουλμανικής ομοσπονδίας, προκειμένου να εξισορροπηθεί η ισχύς των Σερβοβόσνιων. Έτσι, έχουμε για πρώτη φορά το μοναδικό παγκοσμίως και πετυχημένο προς το παρόν φαινόμενο της συνύπαρξης καθολικών και μουσουλμάνων σε ένα κοινό κράτος.

Εφόσον κάτι τέτοιο πέτυχε στην Βοσνία γιατί να μην πετύχει η συνύπαρξη Αλβανών μουσουλμάνων και ορθόδοξων Σλάβων σε ομοσπονδιακή BALKANIJA?

Προς το παρόν πάντως όλα δείχνουν ότι το πρόβλημα του Κοσόβου θα λυθεί μέσω μιας διευρυμένης αυτονομίας στο πλαίσιο της σημερινής Γιουγκοσλαβίας. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν θα λύσει ωστόσο μακροπρόθεσμα το πρόβλημα απλώς θα αμβλύνει κάπως τις εθνικιστικές διεκδικήσεις των Αλβανοφώνων.

Ακόμη και αν το Βελιγράδι υποκύπτοντας στις πιέσεις της διεθνούς κοινότητας παραχωρήσει στο Κόσοβο την προ του 1989 αυτονομία του το πρόβλημα δεν θα λυθεί αλλά απλώς θα μετατεθεί χρονικά. Και αυτό γιατί η δημογραφική αύξηση των Αλβανοφώνων αν συνεχίσει με τους σημερινούς ρυθμούς θα απειλήσει μεσοπρόθεσμα όλη τη νότια Σερβία εφόσον υπάρχει πάντα ενδεχόμενο οι πλεονάζοντες Αλβανοί να αρχίσουν να διαρρέουν και προς τις άλλες περιοχές της χώρας. Αν ωστόσο κατά το έτος 2010 θα υπάρχουν 2,5 εκ. Αλβανοί στο Κόσοβο τότε θα είναι πολύ πιο δύσκολο στους Σέρβους να διατηρήσουν την κυριαρχία τους σε αυτή την επαρχία. Από την άλλη υπάρχει πάντοτε και το πρόβλημα του δημογραφικού ελλείμματος στη Σερβία. Θα μπορέσει άραγε η Σερβία να γίνει κάποτε δημοκρατική χώρα;

Αν π.χ. το 1/4 ή το 1/3 του πληθυσμού της είναι Αλβανοί Πώς θα είναι δυνατόν να λειτουργήσει ένα δημοκρατικό πολιτικό σύστημα στη Σερβία όταν π.χ. το δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα της χώρας θα είναι αλβανικό όπως συμβαίνει άλλωστε σήμερα στη γειτονική FYROM όλα τα ερωτήματα απασχολούν σοβαρά τους Σέρβους και παρόλα τα συναισθηματικά τους συμπλέγματα δεν αποκλείουν καθόλου το

ενδεχόμενο να ξεφορτωθούν όσο είναι ακόμη καιρός το Κόσσοβο όχι όμως ολοκληρωτικά.

Οι προτάσεις έτσι του καθηγητή Μίλοβαν Ραντοβάνοβιτς για διχοτόμηση του Κοσσυφοπεδίου αξιολογήθηκαν θετικά από αρκετούς Σέρβους αναλυτές ως η καλύτερη λύση του προβλήματος οι Σέρβοι ξεφορτώνονται οριστικά τους Αλβανόφωνους και από την άλλη μεριά κρατούν τις περιοχές που έχουν για αυτούς μεγάλη ιστορική οικονομική και εθνική σημασία. Σύμφωνα με το σχέδιο του Σέρβου καθηγητή της γεωγραφία το Κοσμέτ χωρίζεται αρχικά σε δύο καντόνια.

Ένα αλβανικό 60% και ένα σερβικό 40% και στη συνέχεια γίνονται απαραίτητες μετακινήσεις πληθυσμών έτσι ώστε να αποκτηση η κάθε περιοχή απόλυτη εθνολογική ομογένεια. Κατ'όπιν το σερβικό καντόνι ενσωματώνεται πλήρως στη Σερβία ενώ το Αλβανικό γίνεται ανεξάρτητο ή ενώνεται με το Αλβανικό.

Αν και οι Σέρβοι αντιμετώπισαν θετικά μια τέτοια προοπτική οι Αλβανόφωνοι δεν ήθελαν ούτε καν να την ακούσουν εφόσον οι διεκδικήσεις τους αφορούν ολόκληρο το Κόσσοβο και όχι το τμήμα του. Ο Ρουγκόβα μάλιστα πρότεινε ότι σε αυτή την περίπτωση θα αποδέχονταν μόνον την απόσχιση δύο πόλεων στο βορειανατολικό Κόσσοβο που κατοικούνται στην πλειοψηφία τους από Σέρβους ενώ θα διεκδικούσε δύο στρατηγικές πόλεις της νότιας Σερβίας που κατοικούνται κυρίως από αλβανόφωνους. Σε όλη αυτή τη φιλολογία και την διχοτόμηση ενδιαφέρον έχει και ο χάρτης που δημοσιεύτηκε τον Αύγουστο 1995 στο ιταλικό περιοδικό Limes ο οποίος προτείνει ανοιχτά την τριχοτόμηση του Κοσμέτ. Σύμφωνα με αυτόν το χάρτη οι

Αλβανόφωνοι κρατούν σχεδόν τα 2/3 του Κοσσόβου ενώ το υπόλοιπο 1/3 μοιράζεται μεταξύ Σερβίας και Μαυροβουνίου.

Άσχετα αν τα σενάρια περί διχοτόμησης φαίνονται εκ πρώτης όψεως σκληρά αποτελούν κατά την άποψη του υπογράφοντος τη μοναδική ρεαλιστική λύση για την οριστική και μακροπρόθεσμη λύση του προβλήματος του Κοσσόβου. Τα πλεονεκτήματα είναι προφανή και για τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές οι μεν αλβανόφωνοι αποκτούν και μάλιστα αναίμακτα την πολυπόθητη ανεξαρτησία τους και οι Σέρβοι απαλλάσσονται οριστικά από τη δημοκρατική απειλή των Αλβανοφώνων κρατώντας παράλληλα σημαντικά τμήματα αυτής της επαρχίας που ελέγχουν για τους ίδιους μεγάλη ιστορική εθνολογική και στρατηγική σημασία. Με αυτόν τον τρόπο ούτε μεγάλη Αλβανία δημιουργείται ούτε η Σερβίδα συρρικνώνεται σε πασαλίκι του Βελιγραδίου. Απαλλασσόμενη από τους αλβανόφωνους η Σερβία ανακουφίζεται οικονομικά και θα μπορέσει πλέον άφοβα να μπει σε διαδικασία εκδημοκρατισμού. Από την άλλη οι Αλβανόφωνοι αποκτούν επιτέλους το δικό τους κράτος και αν το επιθυμούν ενώνονται με τα Τίρανα σε μια κάπως μεγάλη Αλβανία που δεν θα απειλήσει όμως με αλλαγή των ισορροπιών στα Βαλκάνια. Εν ολίγοις σε αυτή την περίπτωση καμία από τις δύο πλευρές δεν ικανοποιείται ούτε όμως δυσαρεστείται απόλυτα

Πρόκειται δηλαδή για ένα μετριοπαθές σενάριο με μεγάλες όμως προοπτικές να λύσει οριστικά το πρόβλημα φέρνοντας την ειρήνη στα Βαλκάνια. Το δυσάρεστο όμως είναι ότι οι σημερινοί ηγέτες και των δύο πλευρών δεν έχουν την απαιτούμενη ευστροφία αλλά και τη βούληση για να προχωρήσουν σε μια τέτοια ριζοσπαστική λύση οπότε και δεν θα πρέπει να αναμένουμε σύντομα ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

Μακροπρόθεσμα ωστόσο και τα δύο αντιμαχόμενα μέρη θα αναγνωρίσουν τα αμοιβαία συμφέροντα τους και πιθανόν θα προχωρήσουν σε αυτή την χειρουργική μέθοδο που θα εξασφαλίσει και η σταθερότητα στα Βαλκάνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ

Επιτεύγματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στο διάστημα του μισού αιώνα από την ίδρυση του.

Τα Η.Ε και ολόκληρο το σύστημα του Διεθνούς Οργανισμού έχουν πραγματικά επιτύχει πολλά κατά τη διάρκεια των 50 χρόνων από την ίδρυση τους.

Σκοποί του Ο.Η.Ε όπως ορίστηκαν κατά την ίδρυση του το 1945 είναι: α) η διαφύλαξη της ειρήνης σε ολόκληρο τον κόσμο β) η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων ανάμεσα στα έθνη γ) η συνεργασία όλων των κρατών για την καταπολέμηση της φτώχειας, των ασθενών, του αναλφαβητισμού καθώς και για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Αν και οι ειρηνευτικές δραστηριότητες του Ο.Η.Ε προσέλκυσαν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό τη προσοχή των μέσων ενημέρωσης, ο παγκόσμιος αυτός οργανισμός, με τα κύρια όργανα, τα προγράμματα και τις οργανώσεις του, επιτελεί ένα τεράστιο έργο που αγγίζει κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα σε ολόκληρο το κόσμο. Μερικά παραδείγματα από τις επιτυχίες του Ο.Η.Ε παρατίθενται στη συνέχεια.

7.1 Για την Ειρήνη και Ασφάλεια.

Με τη λειτουργία μέχρι σήμερα 37 ειρηνευτικών επιχειρήσεων και αποστολών παρατηρητών, ο Ο.Η.Ε βοήθησε στην επαναφορά της ηρεμίας σε περιοχές συγκρούσεων ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η προώθηση ειρηνευτικών προσπαθειών επίλυσης των διαφόρων και να παρασχεθεί προστασία σε εκατομμύρια αμάχους που θα κινδύνευαν σε περίπτωση συγκρούσεων.

Χρησιμοποιώντας προληπτικά διπλωματία ο Ο.Η.Ε έχει αποτρέψει περισσότερους από 80 τοπικούς πολέμους. Έχει επίσης πετύχει την εφαρμογή 172 ειρηνευτικών συμφωνιών που έθεσαν τέλος σε πολέμους οι οποίοι είχαν ήδη ξεσπάσει. Αξίζει να αναφερθούν οι περιπτώσεις του Αφγανιστάν, του πολέμου μεταξύ Ιράκ και Ιράν του εμφυλίου πολέμου στην Αγκόλα, στο Ελ-Σαλβαδόρ κ.τ.λ.

Είναι γι' αυτό που το 1988 απονεμήθηκε επάξια στον Ο.Η.Ε το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης για τη συμβολή του στον τομέα των ειρηνευτικών επιχειρήσεων. Το Νοέμβριο του 1994 λειτουργούσαν 16 ειρηνευτικές επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων και η Ειρηνευτική Δύναμη των Η.Ε. στην Κύπρο.

7.2 Στον Τομέα της Προώθησης της Δημοκρατίας

Ο Ο.Η.Ε έχει συμβάλει στη διεξαγωγή ελεύθερων και αδιάβλητων εκλογών, σε 45 χώρες περιλαμβανομένων των περιπτώσεων της Καμποτίας, της Ναμίμπιας, του Ελ-Σαλβαδόρ, της Νικαράγουα και των πρώτων μη φυλετικών εκλογών στη Νότια Αφρική τον Απρίλιο του 1994.

Παρέχουν επίσης βοήθεια και συμβουλές όσον αφορά την εκλογική διαδικασία και επιτηρούν τα αποτελέσματα των εκλογών σε άλλες περιπτώσεις.

7.3 Στο Τομέα Προώθησης της Ανάπτυξης

Το όλο σύστημα των Η.Ε έχει συμβάλει, περισσότερο από κάθε άλλη περίπτωση παροχής βοήθειας, στην προώθηση της ανάπτυξης. Δέκα δισεκατομμύρια δολάρια παρέχονται κάθε χρόνο υπό τη μορφή δανείων και βοήθειας μέσω του συστήματος του Ο.Η.Ε σε διάφορους τομείς. Το πρόγραμμα του Ο.Η.Ε για τη ανάπτυξη (UNDP) σε στενή συνεργασία με περισσότερα από 170 κράτη – μέλη και άλλες οργανώσεις του Ο.Η.Ε, σχεδιάζει και εφαρμόζει προγράμματα για τη γεωργία, τη βιομηχανία, την εκπαίδευση και το περιβάλλον. Υποστηρίζει περισσότερα από 5000 προγράμματα με προϋπολογισμό \$ 1,3 δισεκατομμυρίων. Η παγκόσμια τράπεζα έχει δώσει υπό μορφή αναπτυξιακού δανείου 333 δισεκατομμύρια δολάρια για Προγράμματα ανάπτυξης από την ίδρυση του οργανισμού μέχρι σήμερα. Η UNICEF (το διεθνές ταμείο των Η.Ε. για τα παιδιά) διαθέτει \$800 εκατομμύρια το χρόνο κυρίως για εμβολιασμούς, την υγεία τη διατροφή και τη βασική εκπαίδευση των παιδιών σε 138 χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η παγκόσμια οικονομία θα είχε βυθιστεί στο χάος εάν δεν υπήρχε το IMF που ρυθμίζει το διεθνές νομισματικό σύστημα και το GATT, που θέτει τους κανόνες του παγκοσμίου εμπορίου και πρόσφατα μετεξελίχθηκε σε WTO.

7.4 Στο Τομέα Προώθησης της Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Από την υιοθέτηση της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (1948) έως τη παγκόσμια διάσκεψη της Βιέννης (1993, Ιούνιος) ο Ο.Η.Ε έχει συμβάλει στο να τεθούν σε ισχύ περισσότερες από 80 διεθνείς συνθήκες για τα πολιτικά, αστικά οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα. Επιτροπές εμπειρογνομόνων ελέγχουν την εφαρμογή συμβάσεων και εξετάζουν ατομικές προσφυγές εναντίον Κυβερνήσεων (150.000 ετησίως). Ο Ύπατος Αρμοστής του Ο.Η.Ε για τα δικαιώματα του Ανθρώπου στέλνει ειδικούς αντιπρόσωπους για επιτόπια έρευνα ενώ το κέντρο ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσφέρει νομική και εκπαιδευτική βοήθεια σε κράτη μέλη που τη ζητούν αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι διατηρεί ανοικτή τηλεφωνική γραμμή για υποβολή καταγγελιών σε 24ωρη βάση. Η επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, λειτουργική του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου του Ο.Η.Ε, έχει όλα αυτά τα χρόνια να προσηλωθεί και επικεντρώσει την προσοχή της σε περιπτώσεις παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων βασανιστηρίων, εξαφανίσεων και έχει αποτελέσει μοχλό πίεσεως προς αριθμό κυβερνήσεων όπου παρατηρούνται παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για βελτίωση της κατάστασης και της συμπεριφοράς τους. Δυστυχώς όμως όπως αποδείχθηκε και στην περίπτωση της Κύπρου με τις παραβιάσεις από την Τουρκία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως αποτέλεσμα της Τουρκικής εισβολής του 1974 και της συνεχιζόμενης κατοχής του 37% του Κυπριακού εδάφους, ο Ο.Η.Ε. δεν κατόρθωσε στην πράξη να αντιμετωπίσει αποφασιστικά τις περιπτώσεις παραβιάσεων των

ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ως αποτέλεσμα της αδυναμίας αυτής, εκατομμύρια συνάνθρωποι μας έχασαν τη ζωή τους, βασανίστηκαν και συνεχίζουν να στερούνται βασικών θεμελιωδών δικαιωμάτων.

7.5 Για τον Αφοπλισμό

Στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε έχουν συναφθεί διεθνείς συνθήκες για τον περιορισμό, τη μη διασπορά, την απαγόρευση πυρηνικών και χημικών όπλων καθώς και για τη δημιουργία αποπυρηνικοποιημένων περιοχών. Ο οργανισμός διατηρεί παγκόσμιο αρχείο (συμβατικών) εξοπλισμών ενώ η ΙΑΕΑ έχει ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο ενός πυρηνικού πολέμου ελέγχοντας τους πυρηνικούς αντιδραστήρες 90 κρατών για τη αποτροπή της χρήσης του σε στρατιωτικά πειράματα.

7.6 Στο Τομέα της Προώθησης της Αυτοδιάθεσης και της Ανεξαρτησίας των Λαών.

Το γεγονός ότι κατά την ίδρυση του Διεθνούς Οργανισμού υπήρχαν μόνο κράτη-μέλη και σήμερα ο αριθμός τους έχει φθάσει στα 185, ως συνέπεια της ανεξαρτητοποίησης δεκάδων κρατών από την Ασία, την Αφρική, την Λατινική Αμερική και άλλα μέρη του κόσμου, είναι ενδεικτικό των προσπαθειών του Διεθνούς Οργανισμού για υποστήριξη του αγώνα των λαών για την αυτοδιάθεση και ανεξαρτησία.

— Η Κύπρος, παρόλο που ο απαλευθερωτικός της αγώνας του 1955-1959 δεν κατέληξε στην αυτοδιάθεση, όπως ήταν και ο αρχικός στόχος, αλλά στον τερματισμό της Βρετανικής αποικιακής κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας το 1960, έστω και με την μορφή του δοτού συντάγματος έγινε μέλος του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών το Σεπτέμβριο του

1960 μαζί με δεκάδες αλλά κράτη της Αφρικής και της Ασίας που απέκτησαν την ανεξαρτησία τους, κυρίως τη δεκαετία του '60.

7.7 Κατάργηση του «ΑΠΑΡΧΑΪΝΤ» στη Νότιο Αφρική.

Τόσο ο συνεχής αγώνας του καταπιεσμένου λαού της Ν.Α. όσο και ο ακατάπαυστος αγώνας όλων των λαών των Η.Ε για τη κατάργηση του επαίσχυντου εγκλήματος Απαρχαΐντ του ρατσιστικού καθεστώτος της Ν.Α, η επιβολή εμπάργκο όπλων ο αποκλεισμός καθώς και η υιοθέτηση άλλων μέτρων ενάντια στο ρατσιστικό καθεστώς, αποτέλεσαν αποφασιστικούς παράγοντες που τελικά οδήγησαν στην κατάρρευση του συστήματος που δίκαια αποκλήθηκε «έγκλημα κατά της ανθρωπότητας». Οι αγώνες τόσων χρόνων επιστεγάστηκαν και δικαιώθηκαν τον Απρίλιο του 1994 με την εγκαθίδρυση της πρώτης κυβερνητικής πλειοψηφίας, μετά από ελεύθερες εκλογές που όλοι οι κάτοικοι της Ν.Α, ανεξάρτητα από το χρώμα του δέρματος τους έλαβαν μέρος επί ίσης βάσης.

7.8 Στον Τομέα Της Προστασίας Του Περιβάλλοντος.

Ο Ο.Η.Ε έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό σφαιρικών προγραμμάτων για την προστασία του περιβάλλοντος. Με την υιοθέτηση ενός οικουμενικού σχεδίου δράσης στα πρόθυρα του 21ου αιώνα τα κράτη-μέλη του Ο.Η.Ε δεσμεύτηκαν στο Ρίο της Βραζιλίας (1992) να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη που σέβεται το περιβάλλον και δεν εξαντλεί τους φυσικούς πόρους. Το UNEP συντονίζει τις προσπάθειες αυτές και έχει επιπλέον αναλάβει τον καθορισμό των θαλασσών από τη

ρύπανση συμπεριλαμβανομένης της Μεσογείου, το 50% των ακτών της έχουν ήδη καθαριστεί.

Ειδικό σχέδιο δράσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη των μικρών νησιωτικών κρατών (μεταξύ των οποίων και η Κύπρος) εγκρίθηκε σε ομώνυμη παγκόσμια διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στα νησιά Μπαρμπάντος (Μάιος 1994).

7.9 Για Την Ενίσχυση Του Διεθνούς Δικαίου.

Το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης συμβάλλει στην ειρηνική διευθέτηση δεκάδων διακρατικών διαφορών ενώ περισσότερες από 300 διεθνείς συνθήκες έχουν τεθεί σε ισχύ χάρη στις προσπάθειες του Ο.Η.Ε.

7.10 Στον Τομέα Της Παροχής Ανθρωπιστικής Βοήθειας Σε Θύματα Συγκρούσεων.

Πέραν των 30 εκατομμυρίων προσφύγων που υπήρξαν θύματα καταστροφικών πολέμων και διωγμών, βρήκαν στέγη και τους παρασχέθηκε βοήθεια και συμπαράσταση, από την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες, από το 1951 που ιδρύθηκε το Γραφείο του Υπατού Αρμοστή. Σήμερα υπάρχουν πέραν των 15 εκατομμυρίων προσφύγων και άλλα 25 εκατομμύρια εκτοπισμένων σε διάφορα μέρη του κόσμου, κυρίως γυναίκες και παιδιά, των οποίων το δράμα συνεχίζεται, παρόλες τις προσπάθειες που καταβάλλονται για ανακούφιση τους ή επίλυση των προβλημάτων τους. Το 1964 και το 1981 απονεμήθηκε στην Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες, που δίκαια χαρακτηρίζεται ως ένας από τους πιο επιτυχημένους τομείς

του έργου του Ο.Η.Ε, το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης ως ένδειξη εκτίμησης και αναγνώρισης για την πολύπλευρη προσφορά της για τη ανακούφιση του δράματος των προσφύγων.

Οι διακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες της Κύπρου αποτελούν σίγουρα μικρό ποσοστό στο σύνολο των προσφύγων και εκτοπισμένων παγκόσμια, αποτελούν όμως ένα σημαντικό ποσοστό του λαού της Κύπρου που για 21 σχεδόν χρόνια παρεμποδίζονται βάνουσα από τον Τουρκικό κατοχικό στρατό να επιστρέψουν στις παραγωγικές τους εστίες.

7.11 Στο Τομέα Της Προώθησης Των Δικαιωμάτων Της Γυναίκας.

Ένας από τους σταθερούς στόχους του Ο.Η.Ε από την ίδρυσή του ήταν η βελτίωση της ζωής των γυναικών και η ενίσχυση τους ούτως ώστε να έχουν περισσότερο έλεγχο πάνω στην ίδια τη ζωή τους. Για το σκοπό αυτό έχουν υιοθετηθεί διάφορες διεθνείς συμβάσεις και συγκληθεί μέχρι σήμερα τρεις Παγκόσμιες Διασκέψεις, στο Μεξικό, στην Κοπεγχάγη και στα Ναϊρόμπι. Έχει επίσης δημιουργηθεί το Αναπτυξιακό Ταμείο και εκπαίδευση στον Τομέα Ανάπτυξη των Γυναικών (INTSTRAW) που έχουν υποστηρίξει πρόγραμμα για βελτίωση της ζωής των γυναικών σε πέραν των 100 χωρών. Το Σεπτέμβριο του 1995, πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο η Τετάρτη Παγκόσμια Διάσκεψη η οποία χάραξε αποτελεσματικούς στόχους για προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών έως το 2000.

7.12 Προστασία Των Παιδιών

Στην Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για τα παιδιά (Νέα Υόρκη 1990) αλλά και με την Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Παιδιών που τέθηκε σε ισχύ τον ίδιο χρόνο, τα κράτη-μέλη του Ο.Η.Ε δεσμεύτηκαν να πετύχουν 20 συγκεκριμένους στόχους ώστε να βελτιωθεί ριζικά η ζωή των παιδιών έως το έτος 2000. Στην κατεύθυνση αυτή δραστηριοποιείται και η UNICEF η οποία έχει επιπλέον επιτύχει την καθιέρωση “ Ζωνών Ειρήνης” για την ασφαλή μεταφορά εμβολίων και τροφίμων σε όσα παιδιά αποκλείονται στο μέσο πολεμικών συρράξεων, από το Ελ.-Σαλβαδόρ στο Λίβανο, από την Πρώην Γιουγκοσλαβία στο Σουδάν.

7.13 Αντιμετώπιση του Υπερπληθυσμού.

Το ταμείο του Ο.Η.Ε για τον πληθυσμό (UNFPA) έχει συμβάλει μέσω διαφόρων προγραμμάτων οικογενειακού προγραμματισμού, στην υποβοήθηση πολλών οικογενειών και ιδίως των γυναικών, για να ασκήσουν μεγαλύτερο έλεγχο στη ζωή τους. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στις αναπτυσσόμενες χώρες με υψηλούς δείκτες γεννητικότητας και υψηλά επίπεδα φτώχειας και υπανάπτυξης.

Στόχος της UNFPA αλλά και της σχετικής διάσκεψης που πραγματοποιήθηκε στο Κάιρο τον Σεπτέμβριο του 1994, είναι κάθε

οικογένεια και ιδιαίτερα, κάθε γυναίκα να διαθέτει την πληροφόρηση που χρειάζεται για να αποφασίζει η ίδια το μέλλον της. Η δράση του συγκεκριμένου προγράμματος του Ο.Η.Ε έχει συμβάλει στη μείωση των γεννήσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες από 6 για κάθε γυναίκα (το 1960) σε 3,5 (το 1990).

7.14 Καταπολέμηση Της Φτώχειας-Παροχή Τροφίμων Σε Θύματα Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης.

Περισσότερα από 30 εκατομμύρια άνθρωποι σε χώρες λοιμού ή και ξηρασίας σε 36 χώρες έλαβαν πάνω από δύο εκατομμύρια τόνους τρόφιμα από το WFP το 1994. Προωθώντας την αγροτική ανάπτυξη, οι IFAD, FAO και WFC καταπολεμούν τη φτώχεια, η οποία παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονη στις αγροτικές περιοχές των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Ως Διεθνές Έτος για την εξάλειψη της Φτώχειας έχει οριστεί το 1996.

7.15 Στέγη για όλους

Το HABITANT προσέφερε μόνο το 1994, τεχνική βοήθεια σε 95 χώρες για την προώθηση προγραμμάτων στέγης.

7.16 Εξασφάλιση Πόσιμου Νερού.

Οι οργανώσεις και τα προγράμματα του Ο.Η.Ε έχουν εξασφαλίσει τη διάθεση πόσιμου νερού σε ενάμιση δισεκατομμύριο κατοίκους αγροτικών περιοχών, την τελευταία δεκαετία.

7.17 Για Την Υγεία

Οι προσπάθειες της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (WHO) που θα διαρκέσουν 13 ολόκληρα χρόνια, οδήγησαν στην πλήρη εξάλειψη της ευλογίας το 1980. Η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας έχει βοηθήσει επίσης στην εξάλειψη της πολιομυελίτιδας από το Δυτικό Ημισφαίριο και αναμένεται η πλήρη εξάλειψη της ασθένειας σε παγκόσμιο επίπεδο μέχρι το 2000. Ενώ μέχρι το 1974 μόνο το 5% των παιδιών στον ανεπτυγμένο κόσμο είχαν εμβολιαστεί για προφύλαξη από παιδικές ασθένειες.

Σήμερα η WHO σε συνεργασία με τη UNICEF έχει επιτύχει τον εμβολιασμό ποσοστού 80% των παιδιών σώζοντας έτσι τρία εκατομμύρια παιδιά το χρόνο από τις έξη θανατηφόρες ασθένειες που αποτρέπουν τα εμβόλια: διφθερίτιδα, ιλαρά, κοκίτης, πολιομυελίτιδα, τέτανος και φυματίωση. Άλλα επτά εκατομμύρια παιδιά έχουν σωθεί από την τύφλωση λόγω παρασιτικών ασθενειών στην Αφρική, χάρη στο έργο των συγκεκριμένων φορέων του Ο.Η.Ε. Ως αποτέλεσμα οι ρυθμοί τις παιδικής θνησιμότητας στις αναπτυσσόμενες χώρες έχουν μειωθεί εντυπωσιακά από το 1960, αυξάνοντας τον μέσο όρο ζωής στα 67 από τα 37 χρόνια.

7.18 Για Την Εκπαίδευση Και Τον Πολιτισμό.

Ως αποτέλεσμα των προσπαθειών του Συστήματος του Ο.Η.Ε, το 60% ενηλίκων στις αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν σήμερα να διαβάσουν και να γράφουν, ενώ το 80% των παιδιών πηγαίνουν σχολείο. Ο αναλφαβητισμός των γυναικών στις ίδιες χώρες έχει μειωθεί από το 64%

(1970) σε 44% το (1990). Προγράμματα μορφωτικών ανταλλαγών προωθούνται από την UNESCO, UNN, UNITAR στην κατεύθυνση της Διεθνούς Συνεργασίας Εκπαιδευτικών και Επιστημονικών Ιδρυμάτων αλλά και της προώθησης του πολιτισμού μειονοτήτων και αυτοχθόνων λαών.

7.19 Περιορισμός Των Φυσικών Καταστροφών.

Η DHA συντονίζει τη διεθνή βοήθεια στις χώρες κυρίως τις αναπτυσσόμενες, που πλήττονται από τις φυσικές καταστροφές (ξηρασία, σεισμούς, πλημμύρες, κατολισθήσεις). Μόνο το 1994, η βοήθεια αυτή προσφέρθηκε σε 40 περιπτώσεις, η ανάπτυξη, παράλληλα ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης από την WHO έχει ήδη σώσει εκατομμύρια ζωές.

7.20 Εξουδετέρωση Ναρκών.

Ο Ο.Η.Ε καθοδηγεί μια διεθνή προσπάθεια για την εξουδετέρωση των ναρκών εδάφους που θαμμένες σε πεδία πολέμου οι οποίοι έχουν πια λήξει όπως π.χ. στην Αγκόλα, Αφγανιστάν, Ελ.Σαλβαδόρ, Καμπότζη, Μοζαμβίκη, Ρουάντα, συνεχίζουν να σκοτώνουν και να αφήνουν χιλιάδες ανθρώπους το χρόνο ανάπηρους.

7.21 Προστασία Της Υγείας Του Καταναλωτή.

Για τον έλεγχο της ποιότητας των τροφίμων που αγοράζει ο καταναλωτής, το Σύστημα του Ο.Η.Ε έχει καθιερώσει πρότυπα για περισσότερο από 200 βασικά τρόφιμα καθώς και όρια ασφαλείας για 3000 συστατικά τροφίμων.

7.22 Στον Τομέα Της Καταπολέμησης Των Ναρκωτικών.

Το UNDCP βοηθάει τα κράτη-μέλη να ενημερώνουν τον πληθυσμό τους για τις καταστροφικές συνέπειες των ναρκωτικών επίσης προωθούν εναλλακτικές καλλιέργειες για όσους αγρότες εξαρτώνται οικονομικά από την παραγωγή ορισμένων ναρκωτικών. Το UNDCP βοηθάει επίσης τα νέα κράτη συμπεριλαμβανομένων των ανατολικοευρωπαϊκών να εναρμονίσουν τη νομοθεσία τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διεθνείς συνθήκες. Αξίζει να σημειωθεί ότι το UNDCP μαζί με το WHO προσπαθούν να προλάβουν και να περιορίσουν τη βλαβερή συνήθεια του καπνίσματος και του αλκοολισμού.

7.23 Για Την Καταπολέμηση Του Εγκλήματος.

Με την πραγματοποίηση διεθνών διασκέψεων, η τελευταία των οποίων έγινε στο Κάιρο, από τον Απρίλιο έως το Μάιο του 1995, ο Ο.Η.Ε. προωθεί τη συνεργασία των κρατών – μελών του για τη πρόληψη του εγκλήματος και τη μεταχείριση των παραβατών.

7.24 Ανάπτυξη Των Διεθνών Εμπορικών Συναλλαγών.

Η διάσκεψη του Ο.Η.Ε για το εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD) έχει επιτύχει ούτως ώστε οι αναπτυσσόμενες χώρες να αποκτήσουν ευνοϊκούς όρους για την διεξαγωγή των προϊόντων τους προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Έχει επίσης διαπραγματευτεί ειδικές συμφωνίες και μέσω της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT), που τώρα έχει μετατραπεί στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (WTO), ο Ο.Η.Ε έχει υποστηρίξει τη φιλελευθεροποίηση του εμπορίου που θα αυξήσει τις ευκαιρίες για οικονομική ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες.

7.25 Στον Τομέα Της Προώθησης Των Δικαιωμάτων Των Εργαζομένων.

Διεθνής Οργάνωσης Εργασίας έχει συμβάλλει στην εξασφάλιση δικαιωμάτων συνάθροισης και οργάνωσης σε εργατικά συνδικάτα και της συλλογικής διαπραγμάτευσης, προώθησε την απασχόληση και την ίση αμοιβή και καταβάλλει προσπάθειες για να επιτύχει την εξάλειψη των διακρίσεων στην εργασία και την εργασία των παιδιών.

Ο Ο.Η.Ε. έχει πετύχει την υιοθέτηση μιας διεθνούς σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας η οποία θέτει κανόνες για την προστασία και την ειρηνική ανάπτυξη των θαλασσών. Ως Διεθνές Έτος των Ωκεανών έχει οριστεί το 1998.

7.2ζ Στο Τομέα Της Αλιείας Και Της Προστασίας Των Δασών.

Η FAD επέβαλλε ελέγχους στην αλιεία για την προστασία των θαλάσσιων ειδών, ενώ σε συνεργασία με το UNDP και την WB, προωθούν προγράμματα προστασίας των δασών και αναδάσωσης σε 90 αναπτυσσόμενες χώρες.

7.2ξ Βελτίωση Των Αεροπορικών Και Θαλάσσιων Συγκοινωνιών.

Οι προσπάθειες της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) και της Διεθνούς Οργάνωσης Ναυτιλίας (IMO) τις τελευταίες δεκαετίες έχουν συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό, μέσω διαφόρων κανόνων ασφαλείας που έχουν υιοθετηθεί, στην κατοχύρωση της ασφάλειας τόσο των αεροπορικών όσο και των θαλάσσιων συγκοινωνιών. Χάρη στην ICAO ο αριθμός των θανάτων από αεροπορικά δυστυχήματα έχει μειωθεί από 590 σε σύνολο 9 εκατομμύρια ταξιδιωτών (το 1947) σε 936 σε σύνολο ενός δισεκατομμυρίου διακοσίων εκατομμυρίων ταξιδιωτών (το 1993). Χιλιάδες αεροπλάνα πετούν χωρίς να συγκρούονται λόγω των αεροδιαδρομών που έχει ορίσει, πάνω από κάθε χώρα και ωκεανό, η ICAO. Χάρη στη IMO, η μόλυνση των ωκεανών έχει μειωθεί κατά 60% στη διάρκεια των τελευταίων 20 ετών.

7.29 Προστασία Της Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

Η WIPO προστατεύει τις εφευρέσεις διατηρώντας ένα αρχείο τριών εκατομμυρίων εθνικών καταχωρήσεων. Προστατεύει ακόμη, μέσω διεθνών συνθηκών, τα έργα εικαστικών καλλιτεχνών μουσικών και συγγραφέων σε όλο τον κόσμο και έχει μειώσει το χρόνο και το κόστος που απαιτούνται για τη κατοχύρωση των σχετικών δικαιωμάτων.

7.30 Για Την Ελεύθερη Πληροφόρηση.

Με σκοπό την πρόσβαση όλων των λαών σε ελεύθερη και αμερόληπτη πληροφόρηση, η UNESCO έχει προσφέρει σημαντική βοήθεια, κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, για την ανάπτυξη και ενίσχυση συστημάτων επικοινωνίας πρακτορείων ειδήσεων και αδέσμευτων μέσων μαζικής ενημέρωσης.

7.31 Ανάπτυξη Των Διεθνών Επικοινωνιών.

Η UPU και η ITU ρυθμίζουν την ομαλή λειτουργία των διεθνών ταχυδρομικών αποστολών και τηλεπικοινωνιών. Χάρη στις οργανώσεις αυτές του Ο.Η.Ε., ένα γράμμα που στέλνουμε σε άλλη χώρα φθάνει τελικά στον προορισμό του. Επίσης καθιστά δυνατή την τηλεφωνική επικοινωνία από τη μια χώρα στην άλλη.

7.32 Στον Τομέα Της Προστασίας Ευάλωτων Κατηγοριών Του Πληθυσμού.

Τηρώντας “Διεθνείς Ημέρες” και “Διεθνή Έτη”, συγκαλώντας διεθνείς διασκέψεις και προωθώντας διεθνείς κανόνες, ο Ο.Η.Ε έχει πετύχει την ευαισθητοποίηση μέσω ενημέρωσης, κοινής γνώμης και κυβερνήσεων για την αναγνώριση των αναγκών και της προσφοράς κατηγοριών του πληθυσμού που έμειναν στο περιθώριο όπως οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, η νεολαία, οι άστεγοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Ως Διεθνές Έτος για τα Άτομα της Τρίτης Ηλικίας έχει οριστεί το 1999.

Τετρακόσια σαράντα μνημεία και περιοχές εκατό χωρών συμπεριλαμβανομένων της Ελλάδος της Κύπρου, της Αιγύπτου, της Ινδονησίας κ.τ.λ. έχουν διασωθεί ή προστατεύονται χάρη στις προσπάθειες της UNESCO και τις Διεθνείς Συνθήκες που έχουν υιοθετηθεί για το σκοπό αυτό.

7.33 Στον Τομέα Για Το Διάστημα.

Ο Ο.Η.Ε με διεθνείς συνθήκες συναντήσεις και σεμινάρια προωθεί την ειρηνική χρήση του διαστήματος και την αξιοποίηση της διαστημικής τεχνολογίας σε εφαρμογές για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Μεταξύ των διεθνών συνθηκών για το διάστημα που έχουν υιοθετηθεί στο πλαίσιο ειδικής επιτροπής του Ο.Η.Ε., συμπεριλαμβάνονται: η συνθήκη Αρχών για την εξερεύνηση και Χρήση της Σελήνης και Άλλων Αστρικών Σωμάτων (1966) καθώς και η συμφωνία για τη διάσωση Αστροναυτών (1967).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ : Ο ΟΗΕ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΚΑΚΟ ;

Στις 24 Οκτωβρίου του 2001, ο Ο.Η.Ε. γιορτάζει τα 56 χρόνια από την ίδρυσή του (24 Οκτωβρίου 1945), την ημέρα δηλαδή που τέθηκε σε ισχύ ο καταστατικό χάρτης ο οποίος είχε υπογραφεί από 51 χώρες στη Διάσκεψη του Αγ. Φραγκίσκου στις 26 Ιουνίου το 1945.

Με την ευκαιρία της επετείου αυτής αξιολογώντας το έργο του Ο.Η.Ε. καθ' όλη τη διάρκεια την πενήνταεξάχρονης πορείας του ακούγονται ακόμα μέχρι σήμερα αντικρουόμενες απόψεις.

Στις επιτυχίες που θεωρείται ότι σημείωσε ο Ο.Η.Ε. συγκαταλέγεται η αποτροπή με την χρήση προληπτικής διπλωματίας 80 περίπου τοπικών πολέμων και η εφαρμογή 172 συμφωνιών που έθεσαν τέλος σε συγκρούσεις. Σημαντικότερες από αυτές είναι οι επιτυχείς παρεμβάσεις στη διευθέτηση κρίσεων σε χώρες της Κεντρική Αμερικής, όπως στο Ελ Σαλβαδόρ και τη Νικαράγουα, στη Δυτική Σαχάρα, στη Γκαπόντζη και ιδιαίτερα η αποχώρηση των Σοβιετικών από το Αφγανιστάν όπως επίσης και η αποχώρηση των στρατευμάτων της Κούβας από την Αγκόλα και των στρατευμάτων του Ιράκ από το Κουβέιτ.

Θετικά αποτελέσματα έστω και περιορισμένα, είχε η παρέμβαση του Ο.Η.Ε. σε ορισμένες περιπτώσεις μαζικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ενδεικτική είναι η περίπτωση της Αλβανίας την οποία επισκέφτηκε ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού με σκοπό

την μεσολάβησή του για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε μεμονωμένες περιπτώσεις η ύπαρξη και μόνο του Ο.Η.Ε. ως βήματος για τη διευθέτηση διαφορών συνέβαλε στην αποκλιμάκωση κρίσεων μείζονος σημασίας όπως για παράδειγμα στην κρίση των πυραύλων στην Κούβα στο Πακιστάν, στην Ινδία.

Οι μεγαλύτερες αποτυχίες του σημειώνονται στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, όταν εκδηλώθηκαν 140 τοπικοί και περιφερειακοί πόλεμοι που προκάλεσαν το θάνατο πολλών εκατομμυρίων ανθρώπων και στους οποίους ο Ο.Η.Ε. δεν μπόρεσε να παρέμβει λόγω της περιθωριοποίησης του από τις μεγάλες δυνάμεις. Αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις αποτυχιών του ήταν αραβοϊσραηλινοί πόλεμοι και ο πόλεμος του Βιετνάμ, από τον οποίο ήταν απολύτως απών.

Ο Ο.Η.Ε. δεν κατόρθωσε άλλωστε να αποκαταστήσει τη διεθνή νομιμότητα σε περιπτώσεις εισβολής και κατοχής κρατών, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της Τουρκικής εισβολής στην Κύπρο καθώς και της εισβολής και κατοχής εδαφικών αραβικών κρατών από το Ισραήλ. Οι θλιβερότερες ίσως αποτυχίες του ήταν η παρέμβαση του στον πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία καθώς και στην έκρυθμη κατάσταση στο Κόσοβο.

Για να κατανοήσει κανείς το έργο του Ο.Η.Ε. θα πρέπει πρώτα να ξέρει τι είναι ο Οργανισμός αυτός και ποιες ανάγκες τον γέννησαν. Η αποτυχία της Κοινωνίας Των Εθνών να παρέχει πολιτική ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα όλων των κρατών μετά τα καταστρεπτικά αποτελεσμάτων του Α' Παγκοσμίου Πολέμου οδήγησε στην πρωτοβουλία για τη δημιουργία οργανισμού που θα είχε σαν κύριο έργο του τη συνεργασία των κρατών σε διεθνές επίπεδο για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης

και ασφάλειας και την προαγωγή του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών του ανθρώπου. Πολύ σημαντικό για την εφαρμογή των σκοπών του Ο.Η.Ε. είναι το γεγονός ότι απετέλεσε έναν παγκόσμιο ανοικτό οργανισμό που δέχεται στους κόλπους του, χωρίς περιορισμούς, οποιοδήποτε κράτος είναι πρόθυμο να σεβαστεί τις αρχές και τους σκοπούς του. Επίσης, σημαντικό είναι ότι ο Ο.Η.Ε. συγκαταλέγεται στους υπερεθνικούς οργανισμούς και ως εκ τούτου δεσμεύει με τις αποφάσεις του τα κράτη – μέλη.

Ωστόσο παρά τη μεγάλη δύναμη που συγκέντρωσε στα χέρια του, τις προοπτικές και τις ελπίδες που γέννησε στους λαούς, το χάσμα ανάμεσα στους ευγενής στόχους που έθεσαν οι εμπνευστές του και το ρόλο που έχει διαδραματίσει μέχρι σήμερα είναι μεγάλο. Στην περίοδο που ακολούθησε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Ο.Η.Ε. κλήθηκε να διαδραματίσει το ρόλο οργάνου προώθησης της συλλογικής ασφάλειας μέσα στα πλαίσια που οριοθετούσαν οι μεγάλες δυνάμεις.

Με την έναρξη του ψυχρού Πολέμου και με την εκδήλωση περιφερειακών συγκρούσεων άλλαξε η διεθνής σκηνή. Η αντιπαλότητα ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις τότε οι Η.Π.Α. και ΕΣΣΔ και οι σφαίρες επιρροής που δημιουργήθηκαν χώρισαν τον κόσμο στα δύο με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση του ρόλου του Διεθνούς Οργανισμού στον τομέα της ειρήνης και ασφάλειας. Ο καθοριστικός παράγοντας που οδήγησε στη μετατροπή του Ο.Η.Ε. σε άβουλο και αναποτελεσματικό όργανο ήταν η δυνατότητα των μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας (Η.Π.Α., ΕΣΣΔ, ΚΙΝΑ, ΑΓΓΛΙΑ, ΓΑΛΛΙΑ) να προβάλλουν βέτο ακυρώνοντας τη λήψη αποφάσεων. Έτσι, όταν τα προβλήματα ασφαλείας αφορούσαν περιοχές της σφαίρας επιρροής τους, οι μεγάλες δυνάμεις εμποδίζουν το Συμβούλιο Ασφαλείας να λάβει αποφάσεις που

δεν εξυπηρετούσαν τα γεωπολιτικά και στρατηγικά συμφέροντα τους. Σε 279 περιπτώσεις στη διάρκεια της εποχής αυτής, η άσκηση του βέτο είχε ως αποτέλεσμα την παράλυση της συλλογικής εξουσίας και την αδυναμία του Οργανισμού να προβεί στη λήψη μέτρων για τη διευθέτηση των κρίσεων.

Η αναβάθμιση του ρόλου του Ο.Η.Ε. άρχισε ουσιαστικά στα μέσα της δεκαετίας του '80 με τη λήψη του Ψυχρού Πολέμου και την κατάρρευση από επιτυχείς παρεμβάσεις στον πόλεμο ΙΡΑΚ-ΚΟΥΒΕΙΤ, ΙΡΑΝ – ΙΡΑΚ, στη διευθέτηση της κρίσης στη ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ, στην αποχώρηση της Σοβιετικής Ένωσης από το Αφγανιστάν και στην αποχώρηση των στρατευμάτων της ΚΟΥΒΑΣ από την ΑΓΚΟΛΑ. Στις παρεμβάσεις αυτές γίνεται πλέον φανερό ο αδιαμφισβήτητος ηγεμονικός ρόλος των Η.Π.Α. Παράλληλα νέες εστίες περιφερειακών συγκρούσεων κάνουν την εμφάνισή τους. Η κρίση στον Περσικό Κόλπο ως ενέργεια παραβίασης της Διεθνούς νομιμότητας έδωσε την ευκαιρία στον Ο.Η.Ε. να ασκήσει τον ρόλο του.

Το γεγονός όμως ότι σε παρεμφερείς περιπτώσεις εισβολής και κατοχής κράτους όπως της Κύπρου, των εδαφών αραβικών κρατών και προσφάτως του Βορείου Ιράκ από την Τουρκία δεν υπήρξε ανάλογη δράση—του—Ο.Η.Ε.—κάνει φανερό ότι—τέτοιου—είδους—παρεμβάσεις—εξυπηρετούν συγκεκριμένα συμφέροντα και σκοπιμότητες. Στην περίπτωση της Κύπρου μετά την εισβολή των Τουρκικών Δυνάμεων στο νησί και την κατοχή του 40 % του εδάφους του, οι Η.Π.Α. αντιτάχθηκαν στην διεθνοποίηση του Κυπριακού και σε όλες τις προσπάθειες για την εφαρμογή των αποφάσεων του Ο.Η.Ε. με το “ επιχείρημα ” ότι οι κινήσεις αυτές θα αύξαναν τη διπλωματική αδιαλλαξία της Τουρκίας. Όταν δε οι Η.Π.Α. απέτυχαν στην προσπάθειά τους αυτή επεδίωξαν να

αποδυναμώνουν το περιεχόμενο των ψηφισμάτων του Ο.Η.Ε. και των άλλων διεθνών οργανισμών. Έτσι, ψήφισαν αρνητικά ή απείχαν στα ψηφίσματα αυτά και αντιτάχθηκαν σε οποιαδήποτε καταδίκη της Τουρκίας ή στη διατύπωση αρνητικών σχολίων για τη συμπεριφορά της στη Κύπρο στις εξάμηνες αναφορές του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε. Για παρόμοιους λόγους, ο Γενικός Γραμματέας ή αποκλείστηκε από τις διπλωματικές πρωτοβουλίες της Αμερικής ή χρησιμοποιήθηκε για να δώσει την απαραίτητη διεθνή νομιμότητα στις διχοτομικές της προτάσεις. Τελικά Αμερικανού Διπλωμάτες εργάσθηκαν σκληρά για να αποφευχθεί η λήψη μέτρων από το Συμβούλιο Ασφαλείας εναντίον της Τουρκίας για την παραβίαση δικαιωμάτων στην Κύπρο αλλά και στην περίπτωση διώξεων των Κούρδων.

Αλλά και στις πρόσφατες περιπτώσεις του πολέμου στον Περσικό Κόλπο και στην πρώην Γιουγκοσλαβία και στην κρίση του Κοσσυφοπεδίου, ο Ο.Η.Ε. επιχείρησε να επιβάλλει την ειρήνη χρησιμοποιώντας τις ειρηνευτικές του δυνάμεις που τέθηκε υπό τη στρατιωτική διοίκηση των Η.Π.Α. και όχι του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η χρήση όμως της πολυεθνικής δύναμης υπό τη στρατιωτική διοίκηση των Η.Π.Α. και το γεγονός ότι στην περίπτωση του Κόλπου δεν εξαντλήθηκαν τα περιθώρια ειρηνευτικής διευθέτησης της κρίσης. Καταδεικνύει ότι στη μεταψυχροπολεμική-περίοδο ο Ο.Η.Ε. περιορίζεται στο ρόλο ενός μέσου νομιμοποίησης μιας μονομερούς πολιτικής.

Τελικά ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών δεν είναι παρά αυτό που του επιτρέπουν να είναι τα μέλη του, μικρά ή μεγάλα και κυρίως το μεγαλύτερο.

Έτσι σήμερα ο Ο.Η.Ε. βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας με την τρύπα του προϋπολογισμού του να ανέρχεται στα 3 δισεκατομμύρια δολάρια, τις Η.Π.Α. να αρνούνται να πληρώσουν το μερίδιο της εισφοράς τους και το Κογκρέσο να αποφασίζει να μειώσει το μερίδιο αυτό κάτω από το 30 % ενώ οι ανάγκες που προκύπτουν για παρέμβαση του Οργανισμού συνεχώς αυξάνονται. Προβληματισμοί όμως γεννιούνται και γύρω από άλλα ζητήματα που αφορούν τον Ο.Η.Ε., πλην της οικονομικής του επιβίωσης. Αρκετές βορειοευρωπαϊκές χώρες που συνήθως πληρώνουν το ποσό της συνεισφοράς τους εγκαίρως, θέλουν να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ανάπτυξη του Τρίτου Κόσμου και να υποχρεώσουν το Συμβούλιο Ασφαλείας να μη σκέφτεται για την ασφάλεια με αποκλειστικό γνώμονα τις βόμβες.

Ένα άλλο θέμα είναι η άποψη που συζητείται για αλλαγή στο καθεστώς της ιδιότητας του μόνιμου μέλους στο Συμβούλιο Ασφαλείας και η αύξηση του αριθμού με τη συμμετοχή άλλων κρατών. Επίσης, οι μικρότερες χώρες ζητούν την αύξηση των μη μόνιμων μελών.

Ένα θέμα που απασχολεί ιδιαίτερα, κυρίως μετά την Γιουγκοσλαβική κρίση και των κρίσεων που ακολούθησαν πριν και μετά σε παγκόσμια κλίμακα (Περσικός Κόλπος κ.α.), είναι η πολιτική εξάρτηση των κυανόκρανων από τις Η.Π.Α. και τις όποιες καλές ή κακές επιδιώξεις τους. Επίσης, ο τρόπος και η χρονική στιγμή παρέμβασης θεωρείται εξίσου σημαντικός, ώστε πολλοί να προωθούν την ιδέα της παρέμβασης για την πρόληψη των συρράξεων, ενώ άλλοι την ιδέα της δυναμικής

παρέμβασης ανθρωπιστικής μορφής όταν πληθυσμοί κινδυνεύουν από δυνάστες και κατακτητές.

Οι λαοί όμως περισσότερο αναρωτιούνται γιατί δεν καταβάλλεται μεγαλύτερη προσπάθεια στην προληπτική διπλωματία για την αποφυγή συγκρούσεων με την βοήθεια των όπλων, δεδομένου ότι η παρουσία των κυανόκρανων συνδέεται περισσότερο με το "πάγωμα" μιας απαράδεκτης κατάστασης (Κύπρος, Βοσνία) και με την έμμεση εξασφάλιση μιας ήσυχης διαβίωσης των κατακτητών στα εδάφη που κατέκτησαν.

Φαίνεται λοιπόν πως όλοι συγκλίνουν στην άποψη ότι ίσως έχει έρθει ο καιρός που θα πρέπει να γίνουν κάποιες μεταρρυθμίσεις στους κόλπους του Οργανισμού, όμως οι συζητήσεις προκειμένου να επιτευχθούν οι μεταρρυθμίσεις αυτές προς το παρόν καταλήγουν σε αδιέξοδο γιατί κανείς δεν μπορεί να συμφωνήσει για το πώς ακριβώς θέλει να είναι ο Ο.Η.Ε. στο μέλλον.

Ένα όμως είναι σίγουρο. Παρά τις μύριες βολές που έχει δεχθεί και δέχεται ο Ο.Η.Ε. εξακολουθεί σήμερα να αποτελεί ελπίδα σωτηρίας για τους λαούς γιατί πέρα από τον τομέα της διατήρησης της ειρήνης και της ασφάλειας ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών κυρίως δια μέσου των εξειδικευμένων οργανισμών που τον περιστοιχίζουν έχει προχωρήσει σε μελέτες βασικών θεμάτων όπως η θέση της γυναίκας, τα δικαιώματα του παιδιού, η πείνα στις τριτοκοσμικές χώρες, οι εξοπλισμοί, η υγεία, η καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, η διάσωση την πολιτισμικής κληρονομιάς, το πρόβλημα των προσφύγων ανά τον κόσμο κ.α. Και οι μελέτες αυτές έχουν τεθεί σε εφαρμογή και έχουν αποδώσει καρπούς δίνοντας ελπίδα για έναν καλύτερο κόσμο.

Η ύπαρξη και μόνο του Ο.Η.Ε. αποτελεί πλέον αναγκαία σανίδα σωτηρίας και οι περισσότεροι άνθρωποι ανά τον κόσμο δεν αναρωτιούνται αν τους αρέσει ο Ο.Η.Ε. ή όχι. Είναι ένα αναγκαίο “κακό” που απλά τον έχουν ανάγκη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

- 1.2 Basic facts About the United Nations, United Nations N. York 1995

2. ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

2.1 ΚΥΠΡΟΣ

2.2 Το Κυπριακό πρόβλημα

2.3 Ψηφίσματα των Ην. Εθνών για το κυπριακό πρόβλημα 1964-1997

2.4 Κύπρος – Η Ιστορία και το δράμα της

2.5 Ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και της Γεν. Συνέλευσης των Ην. Εθνών 1974-1992

3. INTERNET PAGES

3.1 www.Kosovo.com

3.2 www.United Nations.com

3.3 www.PIO.GAV.CU

4. ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ

- 4.1 “ Ο ρόλος που διαδραμάτισε ο ΟΗΕ στο Περσικό Κόλπο (Ιράκ – Κουβέιτ) και ο ρόλος που διαδραματίζει σήμερα. ” – 1999

5. ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

5.1 Απογευματινή

5.2 Ελεύθερος Τύπος

5.3 Καθημερινή

5.4 Βραδινή

6. ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ – ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΥΚΟΥΝΑΣ

7. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ – ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΠΡΕΔΗΜΑΣ